

RADA NARODOWA

DWUTYGODNIK

Nr 10 (196)

Warszawa, 15 maja 1951 r.

Rok VIII

NARODOWY PLEBISCYT POKOJU

W imię Niepodległości Polski w imię Pokoju między Narodami

*w obliczu wojennych krowań imperialistów
i odbudowy przez nich
militaryzmu hitlerowskiego*

popieram i podpisuję

Apel Światowej Rady Pokoju:

*„Żądamy zawarcia paktu pokoju między pięciu
wielkimi mocarstwami — Związkiem Radzieckim,
Stanami Zjednoczonymi, Chińską Republiką Lu-
dową, Wielką Brytanią i Francją.*

*Gdyby rząd któregośkolwiek z wielkich mocarstw
odmówił spotkania w celu zawarcia tego paktu,
będziemy uważali odmowę za dowód napastniczych
zamierzeń tego rządu”.*

**NIECH KAŻDY POLAK I KAŻDA POLKA, KAŻDY, KTO MIEUJE
POKÓJ I OJCZYZNĘ, ZŁOŻY SWÓJ PODPIS POD KARTA NARO-
DOWEGO PLEBISCYTU POKOJU.**

K. DĄBROWSKI

Minister Finansów

Zagadnienia budżetowe rad narodowych w 1951 roku

I. Dotychczasowe osiągnięcia i ocena prac rad narodowych w zakresie gospodarki budżetowej

W dniu 23 III. br. Sejm uchwalił ustawę budżetową na 1951 r. W ramach ustawy tej ustalone zostały limity wydatków oraz dochodów dla poszczególnych województw oraz m. st. Warszawy i m. Łodzi.

Pomimo dużych trudności, jakie stanęły przed organami opracowującymi budżety terenowe w wyniku reformy ustroju władz terenowych, zakresienia nowego podziału zadań między władze centralne i terenowe, trudnej porównywalności danych rzeczowych i cyfr budżetowych z 1950 i 1951 r., wreszcie — zupełnej zmiany systemu budżetowania — projekt budżetu Państwa został sporządzony i przedłożony Sejmowi w przewidzianym terminie, a z dniem 1 stycznia — choć w ramach prowizorium — całość nowego systemu ruszyła. W ten sposób zbiorowym wysiłkiem daliśmy Państwu pierwszy na zasadach socjalistycznych zbudowany budżet. Ustawa budżetowa zamknęła w ten sposób poważny i trudny okres prac budżetowych, kiedy to pierwotne zgłoszenia wielu tysięcy jednostek budżetowych, poprzez długi i wnikliwy tryb szczegółowej analizy, dokonywanej na szczeblu władz powiatowych, wojewódzkich, fachowych ministerstw, P.K.P.G., Ministerstwa Finansów — trafiły wreszcie pod obrady Sejmu, gdzie w ostatecznej formie zostały uchwalone. Równocześnie upłynął pierwszy kwartał wykonywania budżetu (prowizorium budżetowego).

Wydaje się, że jest dziś okazja przyjrzeć się choć w krótkości drodze przebytej, by z doświadczeń minionego okresu zaczerpnąć wskazówki na przyszłość. Fakty i spostrzeżenia, które podam, mają na celu zwrócić uwagi na niedociągnięcia i usterki w dokonanych pracach, aby uniknąć ich w nadchodzącym okresie prac nad realizacją budżetu 1951 r. oraz nad nowym projektem budżetu na 1952 r. Usterki, ogólnie biorąc, dotyczą zagadnień: 1) metodologii planowania budżetowego i kalkulacji, 2) formalno-porządkowej strony systemu budżetowego oraz 3) dyscypliny finansowej.

Założeniem noty budżetowej na 1951 r. było oparcie budżetów terenowych na oddolnym planowaniu, jako zbliżonym do istotnych potrzeb życiowych poszczególnych jednostek budżetowych. Praktyka była w wielu wypadkach odmienna. Planowano na szczeblu powiatów, województw, w oderwaniu od jednostek efektywnie wykonujących swe preliminarze, co powodowało zarówno nadmierne nagromadzenie prac budżetowych na tych szczeblach, jak też oderwanie się od istotnych elementów planu rzeczowego, z pominięciem szczegółowej kalkulacji. Wynikało to zarówno z braku właściwego aparatu planującego i budżetowego na szczeblach poszczególnych jednostek budżetowych, jak i niedotarcia do aparatu tego podstawowych zasad budżetowych.

Jednostki budżetowe, w poczuciu lokalnego patriotyzmu, nie licząc się z realnymi możliwościami, wielokrotnie preliminarowały takie sumy, jakie by istotnie chciały widzieć na swych rachunkach bankowych, a nie takie, jak w obecnej rzeczywistości oszczędnej gospo-

darki jest to możliwe. Przy planowaniu funduszu plac usiłowano np. załatwić, często daleko sięgające, postulaty przesunięć i awansów, zapominając, że budżetowanie nie jest równoznaczne z reformą plac.

Stąd też niektóre powiatowe, a nawet wojewódzkie organa, z uwagi na nierealność niektórych zgłoszeń, mając przy tym na względzie dotrzymanie terminów, w zastępstwie jednostek budżetowych wzięły na swe barki cały ciężar prac budżetowych. Oczywiście, ten stan rzeczy powodował wiele usterek w opracowaniach budżetowych. Pomijana była częstokroć dokładniejsza kalkulacja, projektowano kwoty bez uzasadnień. Kwoty te, dopiero w następnych dalszych pracach budżetowych na szczeblu władz naczelnych, musiano korygować.

Z drugiej strony pomijano w budżetach terenowych kredyty na wykonywanie niektórych zadań, lub preliminarowano sumy za niskie. Pominięto np. w woj. opolskim w budżecie dużą ilość szkół, w Zielonej Górze na akcję pogotowia ratunkowego wstawiono kredyty remontowe, pomijając wydatki na właściwe lecznictwo i administrację.

W wielu województwach zastosowano wadliwy rozrzut kredytów na terenowe władze niższych szczebli. W dużej ilości wypadków grupowano etaty na szczeblu województw, powiatów, dużych miast, nadmiernie redukując etaty w gminach. Tak np. inspekcja w terenie wykazała, że rady terenowe wyższego szczebla, by zmieścić się w limicie etatów, zmniejszyły w gminie Solec Kujawski ilość pracowników z 7 na 5 osób, czyli prawie o 25%. Niewątpliwie tak dużej kompresji nie było ani na szczeblu powiatu, ani województwa, choć tam właśnie kompresja ta winna była być większa niż w gminie wiejskiej. Przykładów zbyt niskiego preliminarowania etatów w gminach stwierdzono wiele, co sprzeczne było z ogólnymi wskazaniem ustawiania etatów we władzach terenowych.

Spotykano się też częstokroć z uchybieniami o charakterze wręcz odwrotnym — mechanicznej repartycji kredytów, które z uwagi na swój charakter powinny być skupione na szczeblu wyższym (np. na organizowanie wystaw itp).

Usterki formalno-porządkowe sprowadzały się do niedotrzymywania wyznaczonych terminów (część województw opóźniła nadesłanie materiałów), pomijania wyznaczonych limitów, braku wyjaśnień i kalkulacji, nieliczenia się z wytycznymi noty i in. Usterki te przyczyniły władzom naczelnym wiele trudności w analizie zgłoszonych projektów budżetowych: trzeba było usuwać wiele błędów, ustalenia kredytów trzeba było korygować zarówno w oparciu o plany rzeczowe, jak i normy kalkulacyjne. Mimo to pozostało jeszcze niewątpliwie dużo do poprawienia. W dalszej fazie prac budżetowych jest jeszcze okazja do usunięcia pozostałych uchybień i błędów. Poprawek tych należy dokonać obecnie, by uniknąć niepożądanych zakłóceń przy wykonywaniu budżetu i by w pełni zrealizować zasadę, że obecny budżet musi być lepszy od dawnych budżetów i musi być bazą dla jeszcze doskonalszych budżetów lat następnych.

Jesteśmy już w II kwartale wykonywania budżetu, na doświadczeniach I kwartału należy oprzeć przeprowadzenie budżetów terenowych. Zarazem z wykonywania budżetów I kwartału należy wyciągnąć konsekwencje co do sposobu dalszego wykonywania budżetu.

Należy ogólnie stwierdzić, iż rady terenowe uwzględniając szczególnie trudne warunki przejścia na nowy system budżetowania na ogół dały sobie radę z wykonaniem budżetu. Od 1 stycznia wszystkie wypłaty ruszyły bez większych zakłóceń, co było zasługą wyjątkowej pracy rachub władz terenowych wszystkich szczebli, a także poszczególnych ogniw Narodowego Banku Polskiego. Gospodarka w okresie prowizorium, ścieśniona ze względu na nieustalenie limitów budżetowych przez Sejm, rozwijała się na ogół poprawnie: Ministerstwo Finansów ograniczając w zasadzie otwieranie kredytów do 22% kwot wstępnie ustalonych, w wypadkach akcji sezonowych lub na skutek innych uzasadnionych wystąpień, zezwalało na dodatkowe otwieranie kwot niezbędnych dla normalnego funkcjonowania władz terenowych.

Z drugiej jednak strony nie można pominąć milczeniem wypadków pewnej niezaradności niektórych władz terenowych, niepotrzebnego alarmowania władz naczelnych oraz podejmowania uchwał sprzecznych z obowiązującymi przepisami.

Do pierwszych wypadków należały liczne wystąpienia w drobnych sprawach, niekiedy o uruchomienie kredytów kilkudziesięciozłotowych, kierowane do Ministerstwa Finansów przez poszczególne jednostki budżetowe, lub gminy, które przecież winny były być załatwiane w kompetencji władz powiatowych i wojewódzkich. Niektóre władze terenowe, przez zbyt mechaniczne i uproszczone wykonanie zarządzenia o gospodarce w okresie prowizorium, rygorystycznie zarządziły otwarcie na swym terenie po 22% na wszystkich pozycjach i paragrafach budżetowych, choć zarządzenie ograniczało 22% do tytułów (w dziale administracji do paragrafów), dając możliwość elastycznego dokonywania otwarć w ramach tytułów. Stworzyło to niepotrzebne, wręcz szkodliwe usztywnienie gospodarki finansowej, wywołując skargi, na które Ministerstwo musiało interweniować w terenie.

Niewłaściwym objawem gospodarki I kwartału było niejednokrotnie bezpodstawne alarmowanie Ministerstwa o brak kredytów, szczególnie na ultimo lutego — na płace. Należy zauważyć, że wszelkie zgłoszenia, w normalnym trybie przesyłane do Ministerstwa, po szczegółowej analizie były w uzasadnionych ramach załatwiane. Niezrozumiały zatem był styl żądań w drodze nagłej (np. telegraficznej z przedstawieniem katastrofalnej sytuacji na wypadek nieuwzględnienia postulatów terenu). W jednym wypadku, gdy przyszło do szczegółowych wyliczeń (Białystok) — interweniujący wycofał się, w drugim wypadku (Gdańsk) — natychmiastowy wyjazd i inspekcja na miejscu dokonana przez przedstawicieli władz naczelnych stwierdziły bezpodstawność alarmów.

Wreszcie szczególnie niepokojącym objawem gospodarki I kwartału jest fakt podejmowania przez władze terenowe uchwał sprzecznych z obowiązującymi przepisami. Jest rzeczą nieodzoną, by władze terenowe szczebla wojewódzkiego, których obowiązkiem jest czuwanie nad przestrzeganiem dyscypliny finansowej na całym terenie województwa, wykazywały należyte po-

szanowanie dla obowiązujących przepisów wówczas, gdy same podejmują swe uchwały. Brak zrozumienia tego może spowodować nieobliczalne szkody dla gospodarki finansowej, dlatego też wypadki łamania dyscypliny finansowej przez władze wojewódzkie absolutnie nie powinny się powtórzyć.

Nie mamy jeszcze szczegółowych sprawozdań z wykonania budżetów terenowych za I kwartał, które powinny napłynąć do Ministerstwa Finansów do końca b. m. Być może, że analiza tych sprawozdań dostarczy materiałów do wykazania dalszych błędów i usterek. Istniejące niedomagania nie mogą jednak zmienić zasadniczej oceny działalności rad terenowych w ubiegłym okresie w zakresie gospodarki budżetowej, którą należy oceniać jako poważne osiągnięcie w dziedzinie wdrożenia nowego stylu gospodarowania w terenie przez władze terenowe. Pomimo bowiem poważnych trudności, związanych z reorganizacją administracji terenowej, rozmiarów zadań, jakie w tym okresie musiały wykonać rady terenowe na wielu odcinkach naszego życia politycznego, gospodarczego i społecznego, realizacja nowych planów w terenie nigdzie nie doznała przeszkód od strony gospodarki budżetowej władz terenowych. Świadczy to, że władze te potrafiły znaleźć właściwe podejście do tych zagadnień.

II. Wydatki i dochody budżetów terenowych i zadania rad narodowych

A. Wydatki

1. Ogólna charakterystyka wydatków budżetów terenowych

Wydatki budżetów terenowych stanowią w roku bieżącym 16,2% wydatków budżetu Państwa. Myliłby się jednak ten, kto chciałby na tym odsetku budować pogląd na znaczenie budżetów terenowych w systemie budżetowym Państwa oraz znaczenie działalności terenowej w stosunku do całokształtu działalności Państwa. Jest bowiem oczywiste, że z budżetów terenowych nie mogą być i nie są finansowane ani kluczowy przemysł, ani obrona narodowa, ani utrzymanie organów bezpieczeństwa i wymiaru sprawiedliwości, ani też obsługa długu państwowego.

Z budżetów terenowych są finansowane przede wszystkim urządzenia socjalne i kulturalne, które pochłaniają prawie połowę (48%) środków dysponowanych przez budżety terenowe, podczas gdy w budżecie centralnym stanowią one tylko 28%. Na drugim miejscu znajdują się wydatki na gospodarkę narodową, które pochłaniają ponad ¼ środków budżetów terenowych (35,4%), na trzecim — wydatki na utrzymanie administracji (16,6%). Struktura wydatków budżetów poszczególnych województw nie jest oczywiście jednolita. Wynika to z różnego stopnia ich rozwoju gospodarczego. Jednak zasadniczy układ strukturalny: urządzenia socjalne — gospodarka terenowa — administracja, nie podlega zmianie.

2. Wydatki na urządzenia socjalno-kulturalne w budżetach terenowych

W roku 1951 wydatki na urządzenia socjalne i kulturalne osiągnęły w całym budżecie Państwa 32% ogółu wydatków. W łącznych wydatkach Państwa na cele kulturalne i oświatowe partycypują budżety terenowe

prawie w 50%. Z tych cyfr wynika z jednej strony, jak wielką opieką otacza Państwo Ludowe rozwój takich dziedzin, jak oświata, szkolenie kadr, zdrowie publiczne, nauka, kultura i sztuka, z drugiej zaś, jak wielką rolę mają tu do odegrania terenowe rady narodowe.

Z bliższej analizy wydatków budżetów terenowych na urządzenia socjalne i kulturalne wynika, że na pierwszy plan wysuwają się tu wydatki na oświatę wynoszące łącznie 1.694,4 miliona złotych. Oznacza to, że udział wydatków na oświatę w ogólnej sumie wydatków budżetów terenowych z wyłączeniem wydatków na inwestycje wynosi 47,2%, a w całości wydatków budżetu Państwa na oświatę 76,2%. Cyfry te wskazują, że przeważający ciężar wydatków oświatowych przeniesiony został w roku 1951 na budżety terenowe. Innymi słowy, troska o należyte finansowanie oświaty spoczywa głównie na terenowych radach narodowych.

Aczkolwiek z dotychczasowego przebiegu wykonania budżetu można wyciągnąć ogólny wniosek, że finansowanie oświaty przez budżety terenowe odbywa się bez zaburzeń, nie można pominąć milczeniem, że niektóre prezydium wojewódzkich rad narodowych nie zdają sobie jeszcze dokładnie sprawy z tego, że są gospodarzami w terenie i że ich główną troską powinno być, ażeby otwarcia kredytów na poszczególne okresy dokonywane były w ten sposób, ażeby uniknąć zakłóceń w funkcjonowaniu finansowanych przez nie jednostek. I tak np. Wydział Oświaty Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej w Gdańsku zaalarmował w dniu 28 lutego b.r. Ministerstwo Oświaty, że nie posiada środków finansowych na wypłatę uposażeń należnych nauczycielom w dniu 1 marca. Zaniepokojeni takim stanem rzeczy wysłaliśmy natychmiast do Gdańska 2 urzędników Ministerstwa Finansów, którzy stwierdzili, że przy drobnych przesunięciach w planie finansowym — a leżało to w zupełności w kompetencji Wydziału Finansowego Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej — wszystkie braki na sfinansowanie wypłaty uposażeń nauczycielom mogły być bez reszty usunięte. Gorzej przedstawia się sprawa Wydziału Finansowego i Wydziału Oświaty Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej w Opolu. Przy kontroli przeprowadzonej przez przedstawicieli Min. Finansów i Min. Oświaty okazało się, że Wydział Oświaty przy preliminowaniu wydatków na oświatę nie włączył do preliminarza całego szeregu istniejących i funkcjonujących szkół, że sporządzając preliminarze zbiorcze nie badał zupełnie zasadności zgłoszonych przez powiaty preliminarzy budżetowych, lecz włączał je automatycznie do preliminarza zbiorczego województwa. Ponadto bezkrytycznie przyjmował i posyłał wyżej zgłoszenia powiatów o dodatkowe kredyty na szkoły bądź to „zapomniane“, bądź też uwzględnione rzekomo w niedostatecznej wysokości.

Nie ulega wątpliwości, że finansowanie skomplikowanego mechanizmu całokształtu oświaty w województwie nie jest rzeczą prostą i wymaga pilnego śledzenia wykonania planu rzeczowego danej jednostki finansowanej, gdyż tylko wtedy zapewnione będzie finansowanie potrzeb jednostki w miarę wykonywania przez nią planu. Toteż, ażeby poszczególne akcje oświatowe finansować zgodnie z ich przeznaczeniem i zapewnić im przez to należyłą skuteczność w działaniu, wydział finansowy musi pozostawać w stałej łączności zarówno z wojewódzkimi komisjami planowania gospodarczego i jego ekspozyturami, jak i fachowymi wydziałami prezydium.

Na drugim miejscu w wydatkach terenowych figurują wydatki na zdrowie publiczne. Wynoszą one bez inwestycji 1.395,4 miliona zł., tj. 38,8% ogółu wydatków budżetów terenowych, a 50,7% wszystkich wydatków na zdrowie publiczne w budżecie Państwa.

Charakter wydatków na zdrowie publiczne jest niezwykle różnorodny. Obejmują one zarówno lecznictwo zamknięte, jak otwarte, stacje opieki nad matką i dzieckiem, żłobki sezonowe, wiejskie i żłobki dzielnicowe miejskie, stacje pogotowia ratunkowego, ośrodki zdrowia, stacje krwiodawstwa itd. Wydziały finansowe winny zwrócić tu szczególną uwagę na to, ażeby finansowanie poszczególnych jednostek odbywało się równolegle w miarę wykonywania planu, pełnego wykorzystywania przepustowości urządzeń itd. Chodzi o to, ażeby zakład, dla którego zaplanowano wydatki według pełnej jego przepustowości, był finansowany zależnie od rzeczywistości wykorzystywanej przepustowości, która niejednokrotnie może być mniejsza, aniżeli przepustowość maksymalna. W tym celu wydziały finansowe, pozostając w stałym porozumieniu z wojewódzkimi komisjami planowania gospodarczego, powinny badać dokładnie wykonanie planu usług za ubiegłe okresy i stosownie do tego wykonania kształtować finansowanie na okres następny. Należy również przewidzieć możliwość skupienia w określonym czasie większej ilości środków pieniężnych na pewne akcje bez zmiany planu finansowego, to znaczy przy równoczesnym ograniczaniu środków pieniężnych na akcje inne, które w tym samym okresie będą potrzebowały mniej pieniędzy.

W dziedzinie pomocy społecznej stanowiącej w terenie 30,9% ogółu wydatków na te cele w budżecie Państwa (bez inwestycji) sprawa zgodności planowania finansowego z rzeczowym staje się znów b. aktualna, gdyż większość tytułów posiada wskaźniki usług w planie gospodarczym. Preliminowane kredyty winny być ściśle zgrane z tym planem, nie tak, jak to wypadło np. w Domu Opieki w Henrykowie, gdzie zapreliminowano wydatki na 100 miejsc, chociaż faktycznie rozporządzalnych było 30.

3. Wydatki na gospodarkę terenową

Z ogólnej sumy wydatków budżetów terenowych na 1951 r. w kwocie zł. 6.305,4 mln. na finansowanie gospodarki narodowej, prowadzonej bezpośrednio przez rady narodowe, przeznaczono sumę zł. 1.345,6 mln. tj. 21% całości budżetów terenowych.

Środki te zabezpieczają prawidłowe funkcjonowanie przedsiębiorstw terenowej gospodarki narodowej oraz zaspokojenie potrzeb świata pracy zamieszkałego w miastach i osiedlach.

Rozprowadzone przez poszczególne resorty wytyczne dla rzeczowych zadań planu gospodarczego na 1951 r. znajdują ściśle powiązanie z limitami budżetów terenowych w dziale gospodarki narodowej. Rozprowadzenie limitów finansowych na poszczególne przedsiębiorstwa i jednostki realizujące zadania planowe należy do najpilniejszych zadań prezydium wojewódzkich rad narodowych. Pamiętać należy, że wysokość środków finansowych wiążąca dany dział gospodarki narodowej z budżetem stanowi górną granicę wydatków, przy pomocy których zostaną zrealizowane zadania przewidywane w narodowym planie gospodarczym. Praca ta powinna skupić uwagę i wysiłki władz terenowych w tym kie-

runku, aby raz jeszcze zostały przeanalizowane i skonfrontowane z rzeczywistymi potrzebami terenu plany przedsiębiorstw i zadań gospodarczych, by została przeprowadzona zasada obniżenia kosztów, wykryte wewnętrzne rezerwy, ażeby w konsekwencji uzyskane oszczędności finansowe umożliwiły wykonanie zadań ponadplanowych.

Ważnym zagadnieniem dla prawidłowego wykonywania zadań w gospodarce narodowej jest terminowe i uzasadnione rozmiarami realizowanych zadań finansowanie z budżetu jednostek gospodarczych. Uchwały Rady Ministrów o trybie finansowania przedsiębiorstw terenowych i o trybie rozliczania środków obrotowych stanowiąc będą pod tym względem cenny instrument w ręku terenowych władz państwowych. Ustalają one bowiem system comiesięcznych wpłat zysku i dopłat na pokrycie planowych strat przedsiębiorstwa, korygowanych rozliczeniami na podstawie okresowych (kwartalnych) bilansów. System ten zobowiązuje i uprawnia terenowe rady narodowe do stałego czuwania nad podległymi im przedsiębiorstwami, wszechstronnego wnikańia w przebieg działalności gospodarczej i ich wyników finansowych.

Dążeniem polityki gospodarczej powinno być stopniowe przechodzenie jednostek i zadań budżetowych na działalność opartą na zasadach rozrachunku gospodarczego jako wyższej formy socjalistycznej organizacji. Szczególnie aktualne jest to w dziale gospodarki komunalnej, którą charakteryzuje duża ilość jednostek gospodarczych.

4. Wydatki na administrację terenową

Zagadnienie wydatków administracyjnych pokrywa się w poważnym stopniu z zagadnieniem etatów osobowych w administracji. Łączna kwota przewidziana w projektach budżetów terenowych na uposażenia i świadczenia osobowe stanowi ponad 75% ogółu wydatków na państwową administrację terenową. Poza tym większość poszczególnych kategorii wydatków rzeczowo-administracyjnych jest uzależniona od etatów osobowych, wydatki te rosną lub maleją w zależności od wzrostu ewent. zmniejszenia ilości etatów. Z tego powodu zadania rad narodowych w zakresie polityki etatów osobowych mają bardzo doniosłe znaczenie.

Zwrócić należy uwagę na to, że przy podziale kontyngentów etatów na poszczególne resorty oraz na władze terenowe niższego rzędu rady narodowe winny zwrócić szczególną uwagę na należyłą obsadę personalną gmin jako podstawowych komórek władz terenowych. Nieślusne jest preferowanie personelu na szczeblu wojewódzkim kosztem władz niższych, jak to np. miało miejsce przy ogólnym ustalaniu zatrudnienia w wydziałach rolnictwa i leśnictwa.

Podział wojewódzkich kontyngentów etatów osobowych według grup uposażeń opracowany został przez Ministerstwo Finansów w oparciu o zaszerogowanie, jakie przyjęte było w budżecie 1950 r. dla tych działów służby, które weszły w skład jednolitych władz terenowych, z uwzględnieniem odchyłeń, wynikających z nowego ustroju władz terenowych w odniesieniu do stanowisk kierowniczych. Mimo to, szereg województw zgłaszało żądanie wyższego zaszerogowania, np. województwo warszawskie, szczecińskie, bydgoskie, opolskie i kieleckie, żądając przesunięcia po kilkaset etatów

w każdym z tych województw do grup wyższych (przeważnie VI — VIII) kosztem obniżeń grup niższych, a powołując się na zaistniały stan faktyczny. Świadczy to o dokonaniu we władzach terenowych w ostatnich okresach awansowych (22 VII. 1950 r., 1.I.1951 r.) masowych awansów, odbiegających od zasad zaszerogowania, które wynikają z tabeli stanowisk.

Stan ten będzie musiał być uregulowany.

Na wydziały finansowe w radach narodowych nałożone zostaną zadania przeprowadzenia kontroli stanu zatrudnienia i funduszu płac w administracji zarówno w zakresie budżetu centralnego, jak i terenowych. Zadanie to, wypływające z dyscypliny finansowej, jest jednym z najważniejszych w zakresie działania wydziałów finansowych. Kontrola, oparta na rejestrowaniu przyznanych w budżecie poszczególnym jednostkom organizacyjnym etatów i kredytów, na kontrolowaniu przez N.B.P. wypłat na rzecz jednostek organizacyjnych oraz na inspekcjonowaniu tych jednostek przez delegatów wydziałów finansowych, wymaga precyzyjnego orientowania się w materiałach budżetowych i obowiązujących przepisach o uposażeniach. Podkreślić należy wagę i odpowiedzialność wydziałów finansowych jako kontrolerów etatów i płac, a stąd konieczność przygotowania i doboru odpowiednio kwalifikowanych pracowników.

Bardzo często dochodzą do Ministerstwa Finansów żądania powiększenia kredytów na wydatki rzeczowo-administracyjne. Niedostatek kredytów w projektach budżetów terenowych na pokrycie niektórych wydatków rzeczowo-administracyjnych jest często pozorny i wynika z niewłaściwego rozdziału limitów budżetowych między poszczególne budżety, a w obrębie budżetów jednostkowych między poszczególne wydziały, jak również między poszczególne rodzaje wydatków. Powyższe błędy w planowaniu wywołane ogólnie znanymi trudnymi warunkami, w jakich się odbywało opracowywanie preliminarzy na rok bieżący, mogą być w dużym stopniu usunięte przez należyte zorganizowany wysiłek prezydów rad narodowych i ich organów w toku bieżącej akcji pracowania budżetów terenowych przed ich uchwaleniem przez rady narodowe. Należy poddać wszechstronnej analizie podział limitów kwotowych zarówno w pionie, a więc podział limitu wojewódzkiego między budżet jednostkowy samego województwa oraz powiatu, jak i wszcz, czyli rozdział kredytów wewnątrz budżetów jednostkowych — między poszczególne komórki organizacyjne i między rodzaje wydatków. Analiza przeprowadzona być powinna w oparciu o aktualny podział etatów osobowych, który jeszcze raz poddać należy ostatecznej rewizji, a przede wszystkim w oparciu o doświadczenia co do istotnych potrzeb, poczynione przy wykonywaniu budżetu w ciągu pierwszego kwartału 1951 r. Analizę przeprowadzić należy również pod kątem włączenia do budżetu wszystkich jednostek i wszystkich potrzeb istotnych, z jakichkolwiek powodów pominiętych w projektach budżetu. Prezydya wojewódzkich rad narodowych powinny dopilnować, by taka sama analiza przeprowadzona została przez prezydya powiatowych rad narodowych.

5. Zagadnienia związane z finansowaniem inwestycji

W zakresie finansowania inwestycji wysuwają się na plan pierwszy trzy zagadnienia, których wagę należy szczególnie podkreślić.

Pierwsze z tych zagadnień — to sprawa jak najszybszego i jak najsprawniejszego włączenia kredytów budżetowych na inwestycje do budżetów terenowych. Szczegółowe wytyczne w tym zakresie zawiera zarządzenie Ministra Finansów z dnia 23 lutego br. ogłoszone w Monitorze Nr 21. W zarządzeniu tym ustalone są ostateczne terminy dla wykonania czynności związanych z włączeniem omawianych kredytów do budżetów terenowych. W związku z przeprowadzoną aktualizacją planu inwestycyjnego oraz założoną zmianą systemu finansowania inwestycji, termin wyjściowy dla rozpoczęcia tych czynności uległ przesunięciu, zadaniem przeto dużej wagi staje się zadanie ciężące na prezydium rad narodowych, polegające na skróceniu okresu trwania czynności technicznych, prowadzących do ostatecznego włączenia kredytów na inwestycje do jednostkowych budżetów terenowych. Pracę tę podzielić należy na dwa etapy. W etapie pierwszym wojewódzkie rady narodowe powinny włączyć do swych budżetów jednostkowych kredyty na inwestycje w wysokościach ustalonych w ustawie budżetowej. W etapie drugim kredyty te, po ich zaktualizowaniu stosownie do zmian wprowadzonych do Planu Inwestycyjnego, powinny być rozprowadzone do jednostkowych budżetów rad narodowych niższych szczebli. Etap drugi rozpocznie się po otrzymaniu z Ministerstwa Finansów cyfr zaktualizowanych kredytów budżetowych wg podziału na rozdziały i działy budżetu na szczeblu wojewódzkim.

Wszystkie te zadania powinny być wykonane przez wydziały finansowe prezydiów wojewódzkich rad narodowych przy ścisłej współpracy z wydziałami fachowymi i wojewódzkimi komisjami planowania gospodarczego. Przez przyśpieszenie tych czynności w każdym razie musi być osiągnięty efekt w postaci dostarczenia każdej radzie dotyczących jej sum, przed terminem ustalonym dla uchwalenia jej budżetu.

Zagadnienie drugie — to problem dopilnowania dopływu środków z akumulacji amortyzacji. Nowy system finansowania inwestycji który będzie w dniach najbliższych ogłoszony, upraszcza zdecydowanie tryb finansowania inwestycji objętych terenowymi planami inwestycyjnymi. Zakłada się, że całość amortyzacji, akumulowanej przez przedsiębiorstwa powiązane z budżetami terenowymi, przeznaczonej na inwestycje, odprowadzana będzie do budżetu centralnego za pośrednictwem jednego dla wszystkich planów terenowych rachunku amortyzacji scentralizowanej, inwestycje zaś planów terenowych korzystać będą z jednego tylko źródła środków bezzwrotnych, t. zn. z dotacji budżetowej. Ten uproszczony sposób pokrycia inwestycji nie może jednak w żadnym razie osłabić intensywności dopływu środków z amortyzacji i zadaniem prezydiów rad narodowych będzie czuwanie nad prawidłowością dopływu tych środków do budżetu.

Wreszcie problem trzeci — problem oszczędności w inwestycjach. Oszczędności te stanowią poważną pozycję we wpływach budżetu i muszą być terminowo, bieżąco realizowane.

B. Dochody

1. Ogólna charakterystyka dochodów budżetów terenowych

Budżety terenowe są budżetami zrównoważonymi. Wydatki znajdują w pełni pokrycie w dochodach włas-

nych budżetów terenowych, w udziałach budżetów terenowych w dochodach budżetu centralnego oraz w dotacji wyrównawczej z budżetu centralnego. Dochody własne budżetów terenowych dostarczają 17,5% pokrycia wydatków terenowych. Ciężar pokrycia przesuwają się wyraźnie na udziały w dochodach budżetu centralnego (44,8%) i dotację wyrównawczą z budżetu centralnego (37,9%).

Ponad 80% dochodów budżetu Państwa jest pobierane przez prezydium rad narodowych i ich wydziały finansowe. Od sprawności wydziałów finansowych, od wagi, jaką przywiązywać będą prezydium rad narodowych do zagadnień gromadzenia środków finansowych, pobierania dochodów nie tylko budżetów terenowych, ale i budżetu centralnego, zależy powodzenie oraz skuteczność gospodarki budżetowej w roku bieżącym. Należy tu podkreślić różnicę ze stroną wydatkową budżetów. Podczas gdy w zakresie wydatków prezydium rad narodowych prowadzą działalność w zasadzie tylko w ramach swych budżetów terenowych, to w zakresie dochodów zadania prezydiów rad narodowych wykraczają poza ramy nakreślone stroną dochodową budżetów terenowych i dotyczą wszystkich dochodów podatkowych i dochodów z przedsiębiorstw państwowych. Dlatego zadania szczególnej wagi i nie są one zadaniami tylko terenowymi, lecz zadaniami całości gospodarki budżetowej Państwa.

2. Dochody z gospodarki terenowej

Na ogólną sumę dochodów własnych budżetów terenowych zł 1.475,4 mln. dochody z terenowej gospodarki narodowej wynoszą 630,3 mln. zł., tj. 42%, z czego wpłaty przedsiębiorstw wynoszą 210 mln. zł., a wpływy brutto realizowane przez jednostki budżetowe zł 420,3 mln.

O ile limity wydatków stanowią górną granicę środków finansowych przeznaczonych na zrealizowanie zadań, o tyle kwoty dochodów przewidziane w budżecie rozumieć należy jako dolną granicę akumulacji środków przez budżet, zabezpieczającą jego równowagę. Wobec tego szczególną uwagę należy zwrócić na te przedsiębiorstwa i jednostki gospodarcze, których rentowność nie osiągnęła jeszcze właściwego poziomu. Przy analizie strony dochodowej budżetów terenowych z całym naciskiem należy podkreślić, że dochody w tych budżetach nie zostały wyczerpująco zapreliminowane bądź pod względem całkowitego wykorzystania co do ich wysokości, bądź całkowitego wykorzystania wszystkich źródeł dochodów.

Z zakresu terenowej gospodarki narodowej głównym źródłem akumulacji są przedsiębiorstwa handlu detalicznego, przemysłu miejscowego i niektóre przedsiębiorstwa gospodarki komunalnej. Dlatego też specjalną troską rad narodowych powinny być: a) dbałość o rozwój przemysłu miejscowego w oparciu o miejscowe zasoby, oraz b) stała walka o obniżenie kosztów własnych przedsiębiorstw poprzez wzrost wydajności pracy, kontrolę norm zatrudnienia, poprawianie norm zużycia materiałów i energii, upłynnianie zbędnych zapasów, przyśpieszanie rotacji środków obrotowych oraz likwidowanie wszystkich objawów marnotrawstwa.

3. Podatki terenowe

Z dniem wejścia w życie ustawy z dnia 20 marca 1950 r. o terenowych organach jednolitej władzy państwowej stały się nieaktualne przepisy dekretu o podatkach komunalnych, jako ściśle powiązane z istnieniem b. związków samorządu terytorialnego. W związku z tym wprowadzono nową ustawę o podatkach terenowych, która dostosowała ustawodawstwo podatkowe do nowego zakresu: działania władz terenowych, dając możliwość radom narodowym wprowadzania w ramach uprawnień, nadanych im przez ustawę, obciążeń podatkowych, przeznaczonych na lokalne cele. Ustawa powyższa zniósła niektóre dotychczasowe podatki komunalne wobec włączenia ich do podatku obrotowego w celu uniknięcia obciążenia jednego i tego samego przedmiotu podatkowego różnymi podatkami, ujednoliciła podatek od nieruchomości od obiektów użytkowych gospodarki uspołecznionej, zwolniła przedsiębiorstwa państwowe od podatku od lokali.

Ustawa o podatkach terenowych daje terenowym radom narodowym poważne uprawnienia, a mianowicie samoistnego uchwalania obciążeń podatkowych. Ustawa wymienia, jakie podmioty podatkowe mogą być przez terenowe rady obciążone podatkami i w jakiej maksymalnej granicy. Umiejętne korzystanie z tych uprawnień, sprawiedliwy społecznie rozkład obciążeń, należyte wykorzystanie źródeł podatkowych — to ważne i odpowiedzialne zadanie rad terenowych mogące mieć poważne znaczenie dla sposobu ich gospodarowania.

4. Podatki od gospodarki prywatnej w miastach

Dochody budżetowe z tytułu opodatkowania gospodarki nieuspołecznionej w miastach wymagają podkreślenia klasowego charakteru odnośnych obciążeń podatkowych. Wynika stąd obowiązek prawidłowego w sensie klasowym wykonawstwa tej części budżetu.

Kierując rygorystycznie całe ostrze podatku przeciw elementom spekulującym, — niwelując poprzez podatek nadmierną, niesprawiedliwą akumulację dochodów — należy baczyć, by przez nieopatrne działania nie przyczynić się do likwidowania tych funkcji gospodarczych, które powinny być na tym etapie nadal spełniane w ramach gospodarki narodowej. Obowiązek tego baczności dotyczy szczególnie drobnej wytwórczości, pracującej bezpośrednio na zamówienie i na rzecz gospodarki uspołecznionej oraz drobnych zakładów rzemieślniczych, obsługujących życiowe, codzienne potrzeby świata pracy w zakresie towarów i usług.

5. Wyniki akcji podatkowej na wsi w 1950 r. i w pierwszym kwartale 1951 r. oraz zadania na dalszy okres 1951 r.

W 1950 roku akcja podatkowa na wsi oparta została po raz pierwszy na wynikach szacunkowej klasyfikacji gruntów. Mimo poważnych niejednokrotnie niedociągnięć w dziedzinie klasyfikacji — przyczyniła się ona niewątpliwie do dalszego ulepszenia klasowego rozkładu obowiązków podatkowych i umożliwiła ujawnienie około 800 tys. nieopodatkowanych ha gruntów przeważnie kulackich. Wyniki narodowego spisu powszechnego z grudnia 1950 r. wskazują jednak, że akcji ujawnienia ukrytych przed opodatkowaniem gruntów nie można uważać za zakończoną.

Umożliwiając wzmoczenie obrony interesów małych i średniorolnych chłopów — klasyfikacja była jednocześnie fundamentem poważnych osiągnięć, jeżeli idzie o realizację zadań finansowych w ramach akcji podatkowej na wsi w 1950 roku.

Wszystkie zagadnienia, wszystkie elementy naszej polityki na wsi są częściami składowymi jednej wspólnej akcji, jednej ważnej bitwy klasowej wielkiej wagi nie tylko gospodarczej, ale i politycznej, której ostrze skierowane jest przeciwko kulakowi. Ażeby tę walkę wygrać, potrzebne jest między innymi sprawne współdziałanie i właściwe ustawienie organów władzy ludowej i bazy społecznej, która wiąże te organa z podstawowymi masami chłopskimi na wsi. Waga zagadnień wiejskich na obecnym etapie, to jest na etapie, kiedy około 90% zboża towarowego produkowane jest jeszcze przez indywidualne gospodarstwa rolne, i szeroki wachlarz zagadnień i elementów, które składają się na politykę podatkową na wsi, stały się podstawą uchwały Rządu z dnia 1 lutego 1951 r. w sprawie powołania gminnych obywatelskich komisji podatkowych. Przeszło 20-tysięczna rzesza członków obywatelskich komisji podatkowych, składająca się z przedstawicieli pracującego chłopstwa, chłopów bezrolnych, małorolnych i średniorolnych, aktywistów. Związku Zawodowego Pracowników Rolnych, ZMP i rad kobiecych, wykazujących się odpowiednim uświadomieniem klasowym i śmiałą postawą w walce z wrogiem klasowym — to niezmiernie ważny czynnik, wiążący rady narodowe i aparat podatkowy z masami. Przed prezydiami rad narodowych stoi ważne zadanie kierowania pracami tych komisji.

W oparciu o ankietę zebraną z terenu całego kraju w sprawie obciążenia gospodarstw rolnych szarwarkiem — Ministerstwo Finansów opracowało projekt ustawowego uregulowania tego zagadnienia z punktu widzenia nie tyle finansowego — aczkolwiek tego momentu nie można przesuwac na zbyt daleki plan — ile z punktu widzenia zadań inwestycyjnych i możliwości wykorzystania we właściwych okresach rezerw siły roboczej. Projekt przewiduje rozszerzenie celów świadczeń w naturze, możliwość wprowadzenia obowiązku wykonania niektórych prac, związanych z wywózką drewna z lasów państwowych, elektryfikacją i radiofonizacją wsi itd. za zapłatą. Projekt wreszcie uwzględnia okoliczność istnienia obowiązku świadczeń w naturze w ramach pomocy sąsiedzkiej przy odbudowie wsi oraz w ramach przepisów o ochronie przeciwpożarowej. Uznanie pracy za wykonaną zależne będzie od jakości tej pracy i od wykonania norm wydajności. Projekt zmierza w końcu do jednolitego uregulowania tego zagadnienia na terenie całego kraju. Rzecz o rad narodowych będzie wcielić nową ustawę w życie, realizując na tym odcinku politykę Rządu zmierzającą do aktywizowania i mobilizowania mas chłopskich do pracy nad budową podstaw nowej, socjalistycznej gospodarki wiejskiej.

III. Kontrola wykonania budżetów terenowych

Z chwilą uchwalenia budżetu terenowego zamyka się pierwszy etap planowania budżetowego, który wytycza linie i zadania gospodarki budżetowej w okresie rocznym. Rozpoczyna się następny etap, który jest etapem walki o wykonanie budżetu, o osiągnięcie i przekroczenie planowanych dochodów oraz o oszczędne finansowanie zadań, których wyrazem są planowane kredyty budżetowe. Jest to etap niemniej ważny i niemniej od-

powiedzialny. Nowy system budżetowy nie dopuszcza automatyzmu w wykonaniu budżetu, nie zezwala na gromadzenie tylko takiej ilości środków finansowych, które zaplanowano, lecz żąda gromadzenia ilości maksymalnej, wynikającej z przebiegu procesów gospodarczych. Nie zezwala on na finansowanie pod plan, lecz tylko na finansowanie w miarę wykonania zadań rzeczowych, zadań gospodarczych. Dlatego wykonanie budżetu jest okresem trudnej, żmudnej, codziennej pracy wszystkich pracowników finansowych. Dlatego okres ten wymaga szczególnego wysiłku prezydiów rad narodowych.

1. Uchwała Prezydium Rządu o obowiązkach prezydiów rad narodowych w zakresie wykonywania budżetów

Uchwałą z dnia 28 lutego br. Prezydium Rządu ustaliło, że: 1. osiągnięcie dochodów planowanych w budżetach terenowych na rok 1951 i to zarówno dochodów własnych jak i udziałów w dochodach budżetu centralnego, stanowi minimalne zadanie prezydiów rad narodowych; 2. planowane w budżetach terenowych na rok 1951 wydatki stanowią maksymalną granicę wydatkowania, zaś prezydium rad narodowych zobowiązane są do stałego realizowania zasad oszczędnościowych w najszerszym zakresie, zwłaszcza w zakresie etatów i funduszu płac administracji.

Równocześnie Prezydium Rządu wskazało dodatkowe środki, jakie powinny podjąć prezydium rad narodowych celem zabezpieczenia prawidłowego wykonania budżetów, zobowiązując prezydium do: a) bezpośredniego czuwania nad gospodarką finansową wydziałów (referatów) oraz podporządkowanych przedsiębiorstw i jednostek budżetowych, b) zabezpieczenia ścisłej i terminowej sprawozdawczości, c) rozpatrywania na posiedzeniach prezydiów sprawozdań z wykonania budżetów jednostkowych własnych oraz budżetów terenowych wchodzących w skład budżetów zbiorczych, zwłaszcza pod kątem widzenia zadań planu gospodarczego, jak również wykonania zadań w zakresie obniżenia kosztów własnych, rentowności, przyspieszenia obiegu środków obrotowych oraz wpłat do budżetów podległych przedsiębiorstw.

2. Poprawna i bieżąca rachunkowość

Realizacja zadań Narodowego Planu Gospodarczego wymaga stałej i ciągłej kontroli wykonania tego Planu, czego nieodzownym warunkiem jest terminowe otrzymywanie dokładnych sprawozdań z wykonywania planów odcinkowych, z których to planów podstawowym jest budżet Państwa. Stąd też zrozumiałą jest rzeczą ogromna waga, jaką Ministerstwo Finansów przywiązuje do sprawozdań z wykonania tego budżetu.

Podstawowym i nieodzownym warunkiem otrzymania w terminie sprawozdań z wykonania budżetu jest bieżące i poprawne prowadzenie rachunkowości przez najniższe komórki wykonujące budżet tj. przez jednostki budżetowe. Tymczasem z otrzymywanych z terenu wiadomości wynika, że niektóre jednostki budżetowe nie prowadzą tej rachunkowości ani bieżąco, ani też poprawnie. Ten stan rzeczy jest częściowo usprawniony niedostatecznym jeszcze zaznajomieniem się z nowymi przepisami. Niemniej jednak stan ten należy jak najprędzej poprawić i za wszelką cenę doprowadzić rachunkowość jednostek budżetowych do pozi-

mu wymaganego przepisami. Omawiając sprawę poprawnej i terminowej rachunkowości oraz sprawozdawczości, pragnę w ten sposób zwrócić uwagę prezydiów rad narodowych na konieczność większego zainteresowania się tym działem pracy, gdyż bez stałego badania sprawozdawczości budżetowej prezydium rad terenowych nie będą mogły śledzić za przebiegiem realizacji zadań planowych i nie będą mogły należycie ocenić sprawności pracy poszczególnych ogniw podległych im organów administracyjnych i gospodarczych.

IV. Kampania uchwalenia budżetów terenowych

Uchwalenie przez Sejm Ustawodawczy ustawy budżetowej na r. 1951 otwiera nowy etap prac rad narodowych i ich prezydiów w zakresie ustalenia podstaw gospodarki budżetowej na r. 1951. Zadaniem tego etapu jest uchwalenie budżetu terenowego, określającego finansowe ramy działalności władz terenowych. Jak budżet Państwa ustala środki, wskazując zadania i ich wzajemne proporcje odnośnie całego obszaru Państwa, tak budżet terenowy w ramach ustalonych ustawą budżetową precyzuje środki i zadania, które będą realizowane na terenie rady narodowej. Podjęcie przez radę narodową uchwały, precyzującej zarówno źródła jak i wielkość środków, zadania i koszt ich realizacji, stanowi akt przejścia odpowiedzialności za wygospodarowanie określonych budżetem dochodów i zrealizowanie zadań kosztem w tym budżecie ustalonym.

Jest rzeczą zrozumiałą, że akt o tak wielkiej doniosłości i konsekwencjach, rzutuujących na cały okres budżetowy, musi być poprzedzony pracą przygotowawczą. Ustawa budżetowa zawiera tylko limity ogólne dochodów i wydatków poszczególnych zbiorczych budżetów wojewódzkich oraz udziały w dochodach budżetu centralnego względnie dotacje wyrównawcze, wyrównujące niedostateczne dochody własne. Przed władzami terenowymi staje w związku z tym zadanie **szczegółowego**, opartego o znajomość warunków i potrzeb lokalnych **sprecyzowania** dochodów i wydatków, uwzględniającego maksymalną mobilizację wewnętrznych środków i realizację najdalej posuniętej zasady oszczędności.

Właściwa organizacja tej pracy wymaga współdziałania wszystkich organów rady narodowej. Ważna jest rola wydziałów finansowych, które powinny kierować całokształtem prac budżetowych, czuwać nad przestrzeganiem limitów budżetowych i zasad celowego i oszczędnego preeliminowania, zestawić projekt budżetu zbiorczego, jednostkowego i plan regulowania. Ważna jest rola wydziałów fachowych, gdyż z jednej strony od jakości materiałów przez nich dostarczonych zależy sprawność i efektywność pracy wydziałów finansowych, a z drugiej strony realność złożonych przez nie projektów, precyzujących limity budżetowe, warunkuje wypełnienie zadań nałożonych przez Narodowy Plan Gospodarczy i budżet. Do prac budżetowych włącza się W.K.P.G., której zadaniem jest zharmonizowanie budżetu z terenowym planem gospodarczym, oraz komisja finansów, budżetu i planu, która po szczegółowej analizie opracowanego przez wydział finansowy projektu, złoży swą opinię radzie narodowej. Zharmonizowanie współdziałania tych organów i zamknięcie się w określonych terminach wymaga dużego wysiłku organizacyjnego.

Od wstępnych projektów budżetów terenowych, złożonych pół roku temu, odbiegliśmy już daleko nie tylko w czasie, ale i w kwotach. Budżety te zawierały przecież szereg braków. Nierzadkie były przypadki, gdy niektóre zadania w ogóle nie były preliminowane lub też były preliminowane w wysokości niedostatecznej. W większości przypadków jednak wydatki były kalkulowane zbyt wysoko, a dochody za nisko.

Istnieją jeszcze obiektywne możliwości zmian ulepszenia planów. Można będzie wykorzystać je w momencie ostatecznego precyzowania dochodów i wydatków budżetu terenowego. Możliwości tych nie wolno przeczyć. Limity budżetowe zawarte w ustawie budżetowej są limitami ogólnymi. Określone zostały one w wydatkach — w grupach i działach, charakteryzujących najbardziej ogólnie kierunki finansowania, w dochodach — w paragrafach, charakteryzujących źródła dochodów. Ministerstwo Finansów w oparciu o szczegółowe projekty zbiorczych budżetów wojewódzkich i w porozumieniu z resortowymi władzami naczelnymi dokonało podziału i dostosowało limity do obowiązującego układu terenowych budżetów zbiorczych województwa (rozdziały, działy, tytuły), nie zamykając jednak drogi dla dokonania w trybie przepisany przesunięć w obrębie działów pomiędzy tytułami. W tym przeto zakresie może przejawiać się inicjatywa władz terenowych zmierzająca do wynalezienia nowych źródeł dochodów lub zwiększania istniejących, oszczędniejszego kalkulowania wydatków itp. Inicjatywa ta stanowić będzie cenny wkład rad narodowych w udoskonalenie pierwotnego projektu budżetu. Należy jednak zawsze przy tym pamiętać, że budżet jest planem wiążącym się ściśle z Narodowym Planem Gospodarczym, muszą być przeto uwzględnione wszystkie wiążące się z budżetem zadania Narodowego Planu Gospodarczego, a koszt ich realizacji winien być zapreliminowany we właściwej wysokości.

Czynności rad narodowych nie kończą się jednak z momentem uchwalenia budżetów. Uchwalone budżety zbiorcze oraz jednostkowe powinny być poddane rozpatrzeniu. Rozpatrzenie mierza do sprawdzenia zgodności uchwał z przepisami prawa, wytycznymi polityki Państwa, założeniami terenowego planu gospodarczego oraz ustalonymi przez rady narodowe wyższego szczebla limitami.

V. Pogłębienie systemu budżetowego i przygotowanie kampanii budżetowej na rok 1952

Doświadczenie zdobyte przy opracowywaniu, uchwalaniu i wykonywaniu budżetu roku bieżącego stanowić będzie punkt wyjścia do pogłębienia systemu budżetowego, metod planowania i wykonywania budżetu w roku przyszłym. Podstawowa teza, którą będziemy realizować we wszystkich naszych poczynaniach w zakresie systemu budżetowego na rok 1952, to dążenie do **trwałości systemu**, do unikania zasadniczych zmian w systemie. Na takie postawienie sprawy zezwala nam przede wszystkim fakt, że nowy system budżetowy oparty na wzorach przodującego kraju socjalizmu zdaje egzamin i odpowiada tym zadaniom, które powinny spełniać finanse w gospodarstwie socjalistycznym. Nadto nie możemy nie brać pod uwagę okoliczności, że nowy system budżetowy musi okrzepnąć, musi wrosnąć w teren, musi stać się codziennym, zwykłym, nieodzownym, prostym

instrumentem w ręku rad narodowych, sprawujących funkcje organów władzy ludowej w terenie, w ręku ich prezydium, w ręku każdej jednostki terenowej. Reprezentując tę tęzę podstawową nie możemy jednak nie posunąć się naprzód na tych wszystkich odcinkach, które w roku bieżącym niedomagają, lub wykazały błędy. Dlatego w systemie budżetowym roku przyszłego będą musiały być wzięte pod uwagę następujące nowe elementy i następujące nowe rozwiązania.

1. Projekt budżetu **nie może być oderwany od planu gospodarczego**. Dlatego położymy największy nacisk na zgodność terminów prac nad planem gospodarczym i budżetem i będziemy na wszystkich stopniach rad narodowych egzekwować oparcie, uzasadnienie, podbudowę budżetu planem gospodarczym.

2. Podstawą powiązania budżetu z planem gospodarczym będą **normy budżetowe**. W odróżnieniu od praktyki opracowania budżetu na rok bieżący zostanie ustalony szereg norm ogólnych i szczegółowych jako podstawa planowania wydatków budżetowych w oparciu o sieć urządzeń ustaloną w planie gospodarczym. Normy te będą przekazane prezydium rad narodowych łącznie z wytycznymi do planu gospodarczego. Przewidując trudności w objęciu normami wszystkich działów pracy terenowej, utrzymamy na rok 1952 zasadę wstępnych limitów budżetowych jako dodatkowy, obok norm, element zabezpieczenia jedności budżetu Państwa i jego powiązania z planem gospodarczym.

3. Przeprowadzimy zasadniczą zmianę w systemie finansowania i powiązania z budżetem **inwestycji**, stawiając zagadnienie finansowania inwestycji na równi z finansowaniem innych zadań rad narodowych, nakładając w ten sposób na rady narodowe w pełni odpowiedzialność za finansowanie inwestycji.

4. W związku ze zmianą systemu powiązania i finansowania inwestycji terenowych będzie możliwe **poprawienie systemu** regulowania budżetów terenowych, oparcie go nieomal w całości na udziałach w dochodach budżetu centralnego i sprowadzenie w ten sposób dotacji wyrównawczej wyłącznie do roli techniczno-pomocniczej. Zwiększy to wydatnie stopień samodzielności finansowej budżetów terenowych.

5. Do zwiększenia samodzielności budżetów terenowych dążyć będziemy również na odcinku wykonywania budżetów terenowych przez wprowadzenie zasady **odrębnych rachunków bieżących dla każdego budżetu terenowego** w Narodowym Banku Polskim, na którym gromadzić się będą jego środki finansowe i z którego wyłącznie prezydium rady narodowej dokonywać będzie wydatków, zwiążemy wydatki rad narodowych z ich dochodami również w toku wykonywania budżetu i podkreślimy samodzielność kasową każdego budżetu terenowego.

Opracowanie projektów terenowych przebiegać będzie w **terminach** zbliżonych do stosowanych w roku ubiegłym. W pierwszej dekadzie lipca prezydium wojewódzkich rad narodowych otrzymają wytyczne do planu gospodarczego, normy i limity budżetowe. W ostatniej dekadzie września oczekiwać będziemy oddolnie opracowanych projektów zbiorczych budżetów województw. Położymy jednak szczególny nacisk, by w pierwszej dekadzie lipca województwa otrzymały **wszystkie materiały** niezbędne do opracowania projektu budżetu i by materiały te nie uległy zmianom na skutek dodatkowych dyspozycji resortów, co w ubiegłym roku tak sil-

nie zaważyło na jakości i terminowości prac budżetowych w terenie.

Ministerstwo Finansów przygotowuje **zarządzenie o zasadach i trybie sporządzania budżetów** w terminie odpowiednio wczesnym, by jeszcze w czerwcu umożliwić pracownikom terenowym zapoznanie się z formalno-technicznymi zasadami opracowania projektu budżetu i dać materiał do akcji szkoleniowej w terenie.

VI. Podstawowe zasady terenowej gospodarki budżetowej

Opracowując projekty budżetów terenowych, uchwalając je, wykonując budżety terenowe, realizujemy podstawowe ogniwa jednolitego systemu budżetowego. Budżet ten finansuje zadania Państwa Ludowego, ujęte w narodowym planie gospodarczym, rozdziela środki, wyłącznie, w stosunku i w proporcji do tych zadań. Dlatego ilość środków finansowych postawiona do dyspozycji rad narodowych w ramach jednolitego zbiorczego budżetu Państwa odpowiada zadaniom rad narodowych, ustalonym w planie gospodarczym i nie może być podniesiona. Pierwszą więc zasadą terenowej gospodarki budżetowej w 1951 r. jest zmieścić pełne wykonanie wszystkich zadań planowych w ramach przyznaczonych środków budżetowych bez ubiegania się o kredyty dodatkowe.

Wykonanie budżetów terenowych, równające się wykonaniu odpowiednich zadań planu gospodarczego, jest możliwe i konieczne w ramach ustalonych limitów tylko przy wykonaniu zadań oszczędnościowych. Zadania oszczędnościowe dotyczą wszystkich działów pracy rad narodowych, a wyrazem ich są dochody i wydatki budżetowe. Chciałem w szczególności podkreślić poważne rezerwy, jakie istnieją jeszcze wciąż w kosztach własnych, w nadmiernych środkach obrotowych przedsiębiorstw terenowych. Rezerwy te muszą być ujawnione, wykorzystane i postawione do dyspozycji gospodarki narodowej. Powodzenie naszego planu gospodarczego i naszego rozwoju zależy bezpośrednio od wykonania zadań obniżki kosztów własnych, od pełnego stosowania w naszej codziennej pracy żelaznego prawa oszczędności. Zadania oszczędnościowe odnoszą się nie tylko do jednostek gospodarczych, ale w pełni muszą być realizowane w zakresie urzędzeń socjalnych, kulturalnych i administracji. Byłoby bowiem rzeczą nienormalną, gdybyśmy z jednej strony realizowali zasadę obniżania kosztów w jednostkach gospodarczych i podnosili przez to ilość środków finansowych stojących do naszej dyspozycji, a z drugiej strony prowadzili nieoszczędną, marnotrawną gospodarkę wydatkową przy finansowaniu urzędzeń socjalnych i kulturalnych oraz działalności administracyjnej. **Realizowanie prawa obniżenia kosztów i walka z marnotrawstwem** — to druga podstawowa zasada terenowej gospodarki budżetowej.

Szerokie i głębokie podejście rad narodowych do zadań oszczędnościowych stworzy możliwości rozszerzenia działalności terenowej w zakresie podniesienia stopnia zagospodarowania poszczególnych terenów, zwiększenia urzędzeń komunalnych i socjalnych, poprawiających warunki życiowe pracujących. Trzeba, by przejawiała się nadto w tym zakresie szeroka oddolna inicjatywa terenowa, mobilizująca dodatkowe środki ludności. Dlatego zostaną stworzone możliwości oddolnego rozszerzenia budżetów terenowych przez budżety dodatkowe, oparte o wyżej wymienione środki. Specjalne możliwości stwarzają w tym zakresie: osiągnięcie ponadplanowych zysków w gospodarce terenowej, szarwark i podatek miejski, zagospodarowanie miejscowych surowców i materiałów budowlanych. **Mobilizowanie lokalnych rezerw na rozszerzenie działalności rad narodowych** — to trzecie zadanie terenowej gospodarki budżetowej.

Wykonanie tych zadań nie jest możliwe bez ugruntowania systemu budżetowego. Polegać ono musi przede wszystkim na prawidłowym ustaleniu budżetów terenowych, na zatwierdzeniu preliminarzy wszystkich jednostek budżetowych po uchwaleniu budżetów przez rady narodowe, na doprowadzeniu tych preliminarzy do świadomości wszystkich pracowników biorących udział w realizacji zadań rad narodowych, na bieżącym prowadzeniu prawidłowej rachunkowości, na sporządzaniu i analizowaniu sprawozdań, jednym słowem na wypełnieniu wszystkich tych zasad, które wiążą się z pojęciem porządku budżetowego i dyscypliny budżetowej. Jest to zadanie warunkujące wykonanie zadań materialnych i dlatego chciałbym na nie położyć szczególnie nacisk w roku bieżącym, jako pierwszym roku funkcjonowania nowego systemu budżetowego. Uważam je za czwarte podstawowe zadanie terenowej gospodarki budżetowej.

Z zasad ustrojowych, z roli rad narodowych, jako organów władzy państwowej sprawowanej przez masy pracujące wynika konieczność realizowania wszystkich zadań rad narodowych w oparciu i ścisłym powiązaniu z masami. Budżet terenowy, jego budowa, sposób opracowania, uchwalania i wykonywania są jednym z najlepszych instrumentów powiązania działalności rad narodowych z masami ludowymi. **Dlatego rady narodowe, ich plenarne posiedzenia, komisje rad narodowych, a w szczególności komisja finansów budżetu i planu, powinny być terenem stałego analizowania zagadnień budżetowych, czuwania i śledzenia wykonania budżetu. Wykorzystanie tych możliwości to piąte zadanie, jakie stoi przed prezydiami rad narodowych.**

Realizując w ten sposób budżety terenowe, rady narodowe, ich prezydium i aparat finansowy prezydium rad narodowych włączają się w szeroki front pokojowej pracy narodu w walce o pokój i realizację Planu 6-letniego.

Działacze rad narodowych

aktywistami w walce o pokój.

A. W. ZAWADZKI

Dyrektor Departamentu
w Ministerstwie Finansów

Bieżące zadania rad narodowych w zakresie uchwalania, rozpatrywania i wykonywania budżetów terenowych

I

Dostosowanie projektów budżetów do limitów określonych w ustawie budżetowej, ich uchwalenie i rozpatrzenie

Ustawa o terenowych organach jednolitej władzy państwowej postanawia (art. 7), iż „wojewódzkie rady narodowe uchwalają budżet po uchwaleniu jednolitego budżetu państwowego i w ramach tego budżetu; inne rady narodowe uchwalają budżet po uchwaleniu terenowego budżetu wyższego stopnia i w ramach tego budżetu.“ Ustawa dalej przewiduje, iż terenowe budżety winny być z kolei rozpatrzone „pod względem ich zgodności z budżetami wyższego stopnia, przepisami prawa i z zasadniczą linią polityki Państwa“.

Sejm w dniu 23 marca 1951 r. uchwalił budżet Państwa, a w nim ustalone zostały limity wydatków i dochodów poszczególnych zbiorczych budżetów wojewódzkich.

Przed władzami terenowymi stoją zatem obecnie zadania:

1. przerobienia projektów budżetów, dostosowując je do limitów ustalonych w budżecie Państwa,
2. uchwalenia budżetów terenowych na sesjach właściwych rad narodowych,
3. rozpatrzenia uchwalonych budżetów.

W pierwszej kolejności winny być przepracowane i uchwalone budżety wojewódzkie, zarówno zbiorcze, jak i jednostkowe.

Prace te mają doniosłe znaczenie. Projekty zbiorczych budżetów wojewódzkich, opracowane przeszło pół roku temu, zawierały szereg niedociągnięć: niektóre zadania były niedostatecznie preliminowane lub wręcz opuszczone, inne wydatki liczone były przesadnie wysoko, dochody własne były przeważnie zaniżone. Usterki te na przestrzeni ostatniego półrocza były usuwane; w pracach tych inicjatywa szła zarówno ze strony rad narodowych, które w licznych wystąpieniach zwracały się o wprowadzenie poprawek oraz uzupełnień, jak i ze strony P.K.P.G., Ministerstwa Finansów i resortowych władz naczelnych. Wreszcie w trakcie debat sejmowych nad Narodowym Planem Gospodarczym i budżetem Państwa limity zostały ponownie rozpatrzone i ustalone w oparciu o określone zadania N.P.G. i obowiązujące normy kalkulacyjne.

W pracach nad dostosowaniem kwot zawartych w projektach zbiorczych budżetów wojewódzkich do ustalonych limitów, należy poszczególne kredyty budżetowe zanalizować i ustalić, zarówno pod kątem widzenia oszczędnej kalkulacji i celowości zużycia, jak i właściwej repartycji kredytów tych między poszczególne rady terenowe niższego szczebla.

Limity ustawy budżetowej określone zostały w wydatkach: w grupach i działach; w dochodach — w paragrafach. Ministerstwo Finansów w oparciu o szczegółowe projekty zbiorczych budżetów wojewódzkich —

w porozumieniu z resortowymi władzami naczelnymi — dostosowało limity te do układu terenowych budżetów zbiorczych (rozdziały, działy, tytuły). Gdyby w trakcie prac nad przepracowaniem zbiorczych budżetów wojewódzkich prezydium Woj. R. N. uznało za celowe dokonać przesunięć między tytułami w obrębie poszczególnych działów, to przesunięcia takie, ograniczone do najniezbędniejszych wypadków, winny być uzgodnione uprzednio między fachowym wydziałem prezydium wojewódzkiej rady narodowej a właściwą resortową władzą naczelną.

Przy przepracowywaniu zbiorczych budżetów wojewódzkich należy kierować się następującymi ogólnymi wytycznymi:

- a) w oparciu o wskaźniki Narodowego Planu Gospodarczego, które P.K.P.G. przesłała do W.K.P.G., należy sprawdzić i dopilnować, by wszystkie zadania wykonywane i objęte planem gospodarczym uwzględnione były w budżecie i we właściwy sposób zapreliminowane,
- b) należy uwzględnić zmiany zaszele od czasu sporządzenia projektu budżetów w administracji władz terenowych; wchodzi tu w grę zarówno zmiany ustrojowe (powstanie nowych gmin, miast), jak i zmiany w organizacji wydziałów prezydiów rad narodowych (powołanie wydziałów podatków wiejskich, samodzielnych oddziałów zatrudnienia),
- c) należy szczególną uwagę zwrócić na właściwą repartycję etatów i kredytów między terenowe rady narodowe niższych szczebli, stwierdzono bowiem wypadki nadmiernego skupienia etatów administracyjnych na szczeblu województw, powiatów i dużych miast z uszczerbkiem dla gmin i małych miast,
- d) przy przepracowywaniu wydatków (poza wydatkami działu 11-go oddzielnie omówionymi), wydziały fachowe winny kierować się wskazówkami udzielanymi przez resortowe władze naczelne,
- e) wydatki administracji (dział 11) winny być oparte na ustalonych dla każdego województwa kontyngentach etatów pracowniczych i grupach uposażeń oraz ilościach samochodów.

W pracach nad przerobieniem budżetów znaczna rola przypada wydziałom finansowym, które kierują całością prac budżetowych, koordynują i zestawiają kredyty poszczególnych wydziałów w jeden budżet, czuwają nad przestrzeganiem zasad oszczędnego i celowego preliminowania oraz nad zachowaniem obowiązujących przepisów formalno-budżetowych. Ważna jest także rola wydziałów fachowych, na których ciąży obowiązek dopilnowania, by zachowana była zgodność preliminowanych kredytów z zadaniami wyznaczonymi przez terenowy plan gospodarczy; w pracach tych wydziały kierują się wskazówkami rzeczowymi resortowej właściwych władz naczelnych. Do prac budżetowych winny włączyć się również W.K.P.G., wreszcie na komisji finansów, budżetu i planu ciąży zadanie szczegółowego przejrzania i rozpatrzenia budżetu, wniesienia

w porozumieniu z prezydium rady narodowej ew. poprawek, zaopiniowania budżetu na sesji budżetowej.

Na uchwalenie wojewódzkich budżetów jednostkowych i zbiorczych wyznaczony został okres od 25 kwietnia do 5 maja b.r.

Zbiorcze budżety wojewódzkie oraz jednostkowe budżety województw (budżety m. st. Warszawy i m. Łodzi), po ich uchwaleniu przez rady narodowe, rozpatruje Prezydium Rządu. W tym celu prezydium wojewódzkich rad narodowych powinny być przedstawiciele uchwalone przez wojewódzkie rady narodowe budżety w ciągu 7 dni Ministrowi Finansów, który skieruje je ze swym wnioskiem do Prezydium Rządu.

Niezwłocznie po uchwaleniu przez wojewódzką radę narodową zbiorczego budżetu wojewódzkiego, prezydium wojewódzkiej rady narodowej przesyła poszczególnym prezydium powiatowych rad narodowych limity zbiorczych budżetów powiatowych, a prezydium miast stanowiących powiaty — limity ich jednostkowych budżetów w następującej klasyfikacji: dla wydatków — rozdział, dział, tytuł; dla dochodów — rozdział, tytuł, paragraf. Prezydium wojewódzkich rad narodowych powiadomiły równocześnie prezydium powiatowych rad narodowych i miast stanowiących powiaty o uchwalonych przez wojewódzką radę narodową dochodach regulujących (% udziałów oraz kwoty) oraz dotacjach wyrównawczych.

Należy również przeprowadzić niezbędny instruktaż wyjaśniający, w jaki sposób mają być dostosowane budżety zbiorcze i jednostkowe powiatów i jednostkowe miast stanowiących powiaty — do limitów otrzymanych z prezydium wojewódzkiej rady narodowej. Ogólną instrukcję co do zasad i trybu opracowania budżetów — kierując się wytycznymi otrzymanymi z Min. Finansów — opracują i przeprowadzą w terenie wojewódzkie wydziały finansowe. Natomiast wojewódzkie wydziały fachowe winny udzielić niezbędnych wskazówek powiatowym i miejskim wydziałom (oddziałom) fachowym co do zgodnego ustalenia właściwych kredytów celowych z zadaniami wyznaczonymi w terenowym planie gospodarczym.

Termin uchwalenia przez powiatowe i miejskie rady narodowe zbiorczych i jednostkowych budżetów powiatowych oraz budżetów miast stanowiących powiaty — ustalony został na okres od 15 — 25 maja b.r.

Powiatowa rada narodowa, na wniosek prezydium, po wysłuchaniu opinii pow. kom. plan. gosp. oraz komisji finansów, budżetu i planu, uchwała: zbiorczy budżet powiatu, jednostkowy budżet powiatu oraz powiatowy plan regulowania budżetów; załącznikiem do budżetu jest zestawienie preliminarzy pozabudżetowych środków specjalnych. Miejskie rady narodowe w analogicznym trybie uchwalają swe budżety jednostkowe.

Zbiorczy budżet powiatowy winien zawierać podział limitów ustalonych przez wojewódzkie rady narodowe — międzyjednostkowy budżet powiatu oraz poszczególne budżety gmin i miast nie stanowiących powiatów; obowiązuje klasyfikacja w wydatkach: rozdział, dział, tytuł; w dochodach: rozdział, tytuł, paragraf.

Powiatowy plan regulowania budżetów winien ustalić wysokość dochodów regulujących oraz dotacji wyrównawczych, przeznaczonych na zrównoważenie jednostkowych budżetów: powiatu, poszczególnych gmin i miast nie stanowiących powiatów. Ogólna wysokość dochodów regulujących oraz dotacji wyrównawczych

w powiatowym planie regulowania budżetów winna mieścić się w granicach kwot uchwalonych przez wojewódzką radę narodową.

Budżety jednostkowe powiatów oraz miast stanowiących powiaty winny być ustalone w szczegółowej klasyfikacji (do pozycji włącznie).

Zbiorcze i jednostkowe budżety powiatów oraz miast stanowiących powiaty winny być w 7 dni po uchwaleniu ich przez właściwe rady narodowe przesłane do prezydium wojewódzkiej rady narodowej celem ich rozpatrzenia.

Stosownie do Cz. II Uchwały Rady Państwa i Rady Ministrów z dnia 22 lutego 1951 r. (Monitor Polski A-21, poz. 260) prezydium wojewódzkich rad narodowych rozpatrują otrzymane budżety powiatowe i miejskie pod względem ich zgodności:

- 1) z przepisami prawa,
- 2) z wytycznymi polityki Państwa,
- 3) z założeniami terenowego planu gospodarczego,
- 4) z limitami dochodów i wydatków ustalonymi przez wojewódzkie rady narodowe,
- 5) z ustalonymi przez wojewódzką radę narodową kwotami dochodów regulujących i dotacji wyrównawczych.

Termin na rozpatrzenie budżetów ustalony został na 30 dni od daty ich złożenia do prezydium właściwej wojewódzkiej rady narodowej.

Prezydium wojewódzkich rad narodowych powinny wystąpić do swych rad o uchylenie uchwał rad narodowych niższego szczebla, jeżeli stwierdzą przy rozpatrywaniu budżetów rad narodowych niższego stopnia niezgodności, o których wyżej mowa.

Rada narodowa po uchyleniu jej uchwały powinna powziąć w terminie dni 14 nową uchwałę budżetową, przy czym obowiązana jest zastępczo się do wskazówek zawartych w uchwale o uchyleniu.

Prezydium rad narodowych, uprawnione do rozpatrywania budżetów, obowiązane są zawiesić wykonanie uchwał budżetowych rad narodowych niższego stopnia w całości lub w części, jeżeli wykonanie budżetów spowodowałoby niepowetowane szkody dla gospodarki narodowej.

Podany wyżej tryb rozpatrzenia budżetów ma analogiczne zastosowanie w stosunku do budżetów wszystkich rad terenowych. W trybie tym budżety jednostkowe i zbiorcze wojewódzkie — jak to wyżej już podano — rozpatrywane będą na wniosek Min. Finansów przez Prezydium Rządu; budżety zbiorcze i jednostkowe powiatów i jednostkowe miast stanowiących powiaty — przez prezydium właściwych wojewódzkich rad narodowych; — budżety gmin wiejskich i miast nie stanowiących powiatów — przez prezydium powiatowych rad narodowych.

Niezwłocznie po uchwaleniu przez powiatowe rady narodowe zbiorczych budżetów powiatowych, prezydium powiatowych rad narodowych przesyła poszczególnym prezydium rad narodowych gmin i miast nie stanowiących powiatów: — limity wydatków i dochodów (w klasyfikacji dla wydatków: rozdział, dział, tytuł, zaś dla dochodów — rozdział, tytuł, paragraf) oraz ustalone wysokości dochodów regulujących i dotacji wyrównawczych. Jednocześnie powiatowe wydziały finansowe i wydziały fachowe winny przeprowadzić instruktaż dla gmin i miast nie stanowiących powiatów; instruktaż ten winien zapewnić, by gminy i miasta usta-

liły swe kredyty budżetowe w sposób oszczędny, celowy, zgodny z obowiązującymi przepisami oraz z zadaniami terenowego planu gospodarczego.

Budżety jednostkowe gmin wiejskich i miast nie stanowiących powiatów winny być zestawione w klasyfikacji szczegółowej (do pozycji włącznie).

Terminy uchwalenia budżetów gmin i miast nie stanowiących powiatów zostały ustalone na okres: 5 — 15 czerwca r.b.

W 7 dni po uchwaleniu przez rady narodowe budżetów gmin i miast nie stanowiących powiatów — prezydium przesyła do prezydium właściwych powiatowych rad narodowych egzemplarze budżetów do rozpatrzenia.

Prezydium powiatowych rad narodowych rozpatrzy budżety gmin i miast nie stanowiących powiatów najpóźniej w ciągu 30 dni w trybie omówionym wyżej.

Po uchwaleniu i rozpatrzeniu wszystkich budżetów terenowych objętych zbiorczymi budżetami wojewódzkimi — wydziały finansowe prezydiów wojewódzkich rad narodowych, na podstawie zestawień sporządzonych przez powiatowe wydziały finansowe i na podstawie własnych materiałów budżetowych — sporządzą i przesyła do Ministerstwa Finansów do dnia 1 sierpnia 195 r. w 3-ch egzemplarzach: — pełne zestawienia zbiorcze budżetów terenowych w poszczególnych województwach według wzoru Nr 8 noty budżetowej; zestawienia więc winny być sporządzane w klasyfikacji: rozdziałów, działów, tytułów i paragrafów oraz zawierać rozbięcie kredytów między jednostkowe budżety: województwa, powiatów, miast stanowiących powiaty, miast nie stanowiących powiatów oraz gmin.

W ten sposób zakończony by był cykl prac związanych z dostosowaniem projektów budżetów terenowych do limitów ustawy budżetowej uchwaleniem ich przez rady narodowe i rozpatrywaniem przez prezydium rad narodowych wyższego stopnia.

II. Wykonywanie budżetów terenowych

W związku z uchwaleniem przez Sejm ustawy budżetowej kończy się okres prowizorium — rozpoczyna się normalna gospodarka w ramach ustalonych przez władzę ustawodawczą kredytów budżetowych.

Dla władz terenowych okres prowizorium trwać będzie jednak jeszcze przez pewien czas, a mianowicie — do czasu ostatecznego uchwalenia budżetów przez wszystkie rady narodowe. Opierając się na ustalonych terminach dla sesji budżetowych rad narodowych, można określić, iż dla wojewódzkich budżetów jednostkowych okres prowizorium ukończył się w dniu 5 maja r.b., dla budżetów jednostkowych powiatów i miast stanowiących powiaty ukończy się do 25 maja, wreszcie: — dla budżetów gmin i miast nie stanowiących powiatów — do 15 czerwca r.b.

Z przystąpieniem do normalnej gospodarki opartej na uchwalonych przez rady narodowe budżetach, przed terenowymi władzami staną następujące problemy, związane z wykonywaniem budżetów:

1. zatwierdzanie indywidualnych preliminarzy jednostek budżetowych i pozabudżetowych środków specjalnych,
2. plany wykonywania budżetów,
3. realizacja regulacji budżetów,
4. zachowanie równowagi budżetowej,
5. otwieranie kredytów na wydatki bieżące,
6. przenoszenie kredytów,

7. dodatkowe budżety i dodatkowe kredyty,

8. realizacja dyscypliny finansowej,

9. czuwanie nad terminowością sprawozdawczości budżetowej.

1. Budżety jednostkowe gmin i miast nie stanowiących powiatów wykonywane są w zasadzie bezpośrednio przez prezydium odnośnych rad narodowych, a tylko wyjątkowo przez poszczególne jednostki budżetowe; wyjątki te ustala prezydium powiatowej rady narodowej działającej przez swój wydział finansowy, na wniosek prezydium zainteresowanej gminy lub miejskiej rady narodowej. W budżetach gmin i miast nie stanowiących powiatów sprawa zatwierdzania indywidualnych preliminarzy jednostek budżetowych sprowadza się zatem do wypadków wyjątkowych.

Inaczej rzecz się przedstawia z wykonywaniem jednostkowych budżetów powiatów, miast stanowiących powiaty oraz województwa. Budżety te nie są wykonywane centralnie przez prezydium, lecz przez jednostki budżetowe; jednostkami tymi mogą być wydziały fachowe, przedsiębiorstwa budżetowe, zakłady służby zdrowia, zakłady opiekuńcze, szkoły, ośrodki zdrowia i inne.

Względy na prawidłowe wykonanie budżetu wymagają ustalenia, które jednostki będą samodzielnie wykonywały swe preliminarze oraz, aby każda z tych jednostek wiedziała, jakie sumy poszczególnych dochodów ma osiągnąć w skali rocznej i do jakich granic może ona w skali rocznej dokonywać wydatków.

Prezydium rady narodowej, w ramach kredytów ustalonych w jednostkowym budżecie danej rady narodowej, zatwierdzić winno:

- a) preliminarze indywidualne poszczególnych wydziałów fachowych oraz zadań przez wydziały te wykonywanych,
- b) preliminarze indywidualne poszczególnych jednostek budżetowych, podporządkowanych wydziałowi fachowemu, a posiadających w budżecie jednostkowym rady narodowej ściśle określone kredyty budżetowe (np. przedsiębiorstwa budżetowe, większe zakłady zdrowia i inne),
- c) preliminarze zbiorcze jednostek, podporządkowanych wydziałowi fachowemu, dla których w budżecie jednostkowym rady narodowej nie zapreliminowano indywidualnie poszczególnych kredytów budżetowych (np. ośrodki zdrowia, z których każdy oddzielnie nie został indywidualnie wstawiony do budżetu, lecz które zbiorczo występują w budżecie).

W przypadku ustalenia przez prezydium rady narodowej, iż jednostki, dla których w budżecie wstawiono kredyty w kwotach zbiorczych (pkt c), mają samodzielnie wykonywać swe preliminarze indywidualne, należy każdej z tych jednostek zatwierdzić jej indywidualny preliminarz dochodów i wydatków; należy to do właściwości wydziału fachowego w porozumieniu z wydziałem finansowym; rzecz jasna, że sumy zatwierdzanych preliminarzy indywidualnych winny mieścić się w kredytach zbiorczo zatwierdzonych przez prezydium rady.

Zatwierdzenia przez prezydium rady wymagają również preliminarze indywidualne pozabudżetowych środków specjalnych i to w trybie analogicznym, jak zatwierdzane są preliminarze indywidualne jednostek budżetowych.

2. Szczegółowy tryb sporządzania, zatwierdzania i wykonywania planów kwartalnych (rozdział 5 cz. I przepisów o wykonywaniu budżetu Państwa oraz o rachunkowości budżetowej) — zostanie w bieżącym roku zawieszony i zastąpiony odmiennym uregulowaniem; w sprawie tej wyjdzie w najbliższym czasie oddzielne zarządzenie.

3. Zgodnie z ustalonym terminarzem, wojewódzkie plany regulowania budżetów powinny być znalezione w posiadaniu Ministerstwa Finansów już w dniu 12 maja r.b. Do dnia 25 maja r.b. winny być ostatecznie uchwalone powiatowe plany regulowania budżetów, a do 1 czerwca dostarczone do prezydium wojewódzkich rad narodowych. W oparciu o powyższe terminy, których zachowanie jest obowiązujące, zamierzone jest, by z dniem 1 czerwca r.b. uruchomiona została aparatura regulacji budżetów terenowych; w miesiącu czerwcu na dochody poszczególnych budżetów terenowych zaczną wpływać udziały w dochodach budżetu centralnego w wysokości przewidzianej w planach regulowania budżetów; wyrównane zostaną w pierwszej kolejności kwoty za miesiące ubiegłe, następnie zaczną wpływać dochody bieżące.

4. W związku z uruchomieniem poszczególnym radom dochodów regulujących ich niedobory, będzie mogła być w pełni zrealizowana zasada efektywnego zrównoważenia budżetów terenowych. Tym samym pełne zastosowanie winny znaleźć postanowienia rozdziału 8 cz. I powołanych wyżej przepisów o wykonywaniu budżetu Państwa oraz o rachunkowości budżetowej.

Wydatki zatem poszczególnych rad narodowych dokonywane w dwóch pierwszych kwartałach r.b. winny mieścić się w dochodach uzyskanych w tym okresie zarówno z wpływów własnych, jak i z udziałów w dochodach z budżetu centralnego i dotacji wyrównawczej. Zasada ta będzie musiała być stosowana i w następnych kwartałach.

Odpowiedzialność za zachowanie równowagi budżetowej ciążyć będzie na wydziałach (referatach) finansowych właściwych prezydiów rad narodowych. Celem zabezpieczenia równowagi budżetowej, wydział (referat) finansowy winien będzie otwierać jednostkom budżetowym kredyty do wysokości realizowanych efektywnie wpływów budżetu jednostkowego; wydział finansowy winien poza tym czuwać nad przyspieszeniem realizacji dochodów własnych, przez terminowy wymiar i ściąganie w zaplanowanej wysokości.

W wypadku rysującego się sezonowego niedoboru, wydział (referat) finansowy obowiązany jest ograniczyć wydatki, w pierwszym rzędzie administracyjne; gdy usiłowania wzmożenia wpływów i ograniczenia wydatków nie zabezpieczą w pełni zachowania równowagi w danym kwartale — wydział (referat) finansowy obowiązany jest bezzwłocznie wszcząć starania o przyznanie czasowej dodatkowej dotacji wyrównawczej na poczet następnego kwartału, przy uwzględnieniu jednak postulatu nieprzekroczenia dotacji tej w skali rocznej.

5. Stosowany dotąd w bieżącym roku system otwierania kredytów w okresie prowizorium — w ramach 22% wstępnie ustalonych w połowie grudnia r. ub. jednostkowych budżetów, z uzyskiwaniem zgody Ministerstwa Finansów na przekroczenie tej normy w wypadkach uzasadnionych potrzebami sezonowymi

— w niedługim czasie wygaśnie. Podstawą uruchomienia kredytów staną się prawomocne budżety uchwalone przez właściwe rady narodowe, przestanie zatem istnieć potrzeba otwierania kredytów w oparciu o prowizoryczne ustalenia.

Zasadą obecnego systemu wykonywania budżetów jest autonomia poszczególnych rad narodowych w otwieraniu kredytów, z zachowaniem jednak postulatów równowagi budżetowej, nieprzekraczanie kredytów, realizacja wydatków w miarę wykonywania zadań objętych planem gospodarczym oraz stałe dążenie do obniżenia kosztów.

Uchwała Rady Ministrów z dnia 3 lutego 1951 r. w sprawie zasad i trybu wykonywania budżetu Państwa na rok 1951 (Monitor Polski A-21, poz. 261) postanawia (art. 5), iż „kredyty budżetowe w budżetach terenowych otwierają w jednostkowych budżetach województw (m. st. Warszawy i m. Łodzi) i powiatów oraz miast stanowiących powiaty — przewodniczący prezydium właściwej rady narodowej na wniosek wydziału finansowego, w budżetach gmin i miast nie stanowiących powiatów — prezydium właściwych rad narodowych, gmin i miast”. Uchwała dalej postanawia, iż kredyty winny być otwierane z zachowaniem zasad, o których w ustępie poprzednim wspomniano, w granicach kwot przewidzianych w zatwierdzonych planach wykonania dochodów i wydatków, z uwzględnieniem wykorzystania kredytów otwartych na okresy poprzednie.

Jak wspomniano wyżej, zasada zachowania i stałego kontrolowania równowagi budżetowej będzie mogła być realizowana dopiero w II połowie czerwca, terminy sporządzenia planów wykonawczych, jako uzależnione od ostatecznego uchwalenia budżetów terenowych, będą realne też dopiero w II połowie czerwca, gdyż do 15 czerwca uchwalone będą budżety gmin i miast nie stanowiących powiatów. Wynika stąd, iż praktycznie rzecz biorąc, otwieranie kredytów w ścisłym dostosowaniu się do wymogów postanowień omówionej wyżej uchwały Rady Ministrów, będzie mogło mieć miejsce w III i IV kwartale r. b.

Powstanie zatem potrzeba specjalnego uregulowania otwarcia kredytów w kwartale bieżącym, w oparciu o kwoty budżetów uchwalonych przez rady narodowe z zastosowaniem jednak pewnych rygorów dla zabezpieczenia wykonania postulatów związanych z otwarciem kredytów, o których wyżej było wspomniane.

6. Budżety terenowe na rok 1951 mimo szczegółowego ich przepracowania będą niewątpliwie jeszcze zawierać niedociągnięcia, które okazywać się będą w trakcie ich wykonywania. Potrzeba zatem będzie dokonywania poprawek w uchwalonych budżetach, drogą przeniesień (virements) między kredytami ściśle ustalonymi w szczegółowej klasyfikacji budżetu.

Powołana już wyżej uchwała Rady Ministrów w sprawie zasad i trybu wykonywania budżetów Państwa na rok 1951 przewiduje znaczne możliwości dokonywania przesunięć (virements) w poszczególnych jednostkowych budżetach terenowych, określając jednocześnie kompetencje właściwych rad w zakresie dokonywania tych przesunięć. Uchwała postanawia, iż:

- a) przenoszenie kredytów budżetowych pomiędzy pozycjami tego samego paragrafu przysługuje w stosunku do budżetów jednostkowych województw

- (m. st. Warszawy i m. Łodzi) i powiatów oraz miast stanowiących powiaty — przewodniczącemu prezydium właściwej rady narodowej na wniosek wydziału finansowego, w stosunku do budżetów gmin i miast nie stanowiących powiatów — prezydiom rad narodowych gmin i tych miast,
- b) przenoszenie kredytów budżetowych między paragrafami w obrębie tego samego tytułu przysługuje prezydiom właściwych rad narodowych,
- c) przenoszenie kredytów między tytułami jednego lub różnych rozdziałów w obrębie jednak tego samego działu danego budżetu terenowego przysługuje prezydium danej rady narodowej, za zgodą prezydium rady narodowej bezpośrednio wyższego stopnia; w odniesieniu do jednostkowych budżetów województw (m. st. Warszawy i m. Łodzi), wymagana jest zgoda Ministra Finansów,
- d) przenoszenie kredytów między działami zarówno w obrębie jednego jak i różnych rozdziałów danego budżetu terenowego wymaga zgody Ministra Finansów i Przewodniczącego P.K.P.G.; wniosek o przeniesienie, na zasadzie uchwały prezydium danej rady narodowej, stawia prezydium wojewódzkiej rady narodowej i kieruje go do Ministerstwa Finansów dla uzyskania niezbędnych aprobat.

Przy przeniesieniach między działami należy wskazać tytuły i paragrafy, których tyczą się przeniesienia; przy przeniesieniach między tytułami i w ramach tytułu należy wskazać paragrafy, których tyczą się przeniesienia.

Przeniesienia nie mogą powodować zmian w kredytach budżetowych ustalonych w § 1 (płace); zatem fundusz płac określony w budżecie w § 1 wszystkich rozdziałów nie podlega przeniesieniom na inne paragrafy. Przeniesienia w obrębie kredytów inwestycyjnych są uregulowane w trybie specjalnym. Uchwała wreszcie postanawia, iż wszystkie przeniesienia, o których wyżej wspomniano, będą mogły być dokonywane na podstawie szczegółowych wytycznych, które określi Minister Finansów. Wytyczne te ukażą się niebawem, umożliwiając radom narodowym po uchwaleniu budżetów korzystanie z uprawnień w sprawie przeniesień.

Dla wyczerpania zagadnienia przeniesień należy podkreślić, iż wszystkie przeniesienia, o których wyżej była mowa, mogą być dokonywane wyłącznie w obrębie jednego budżetu jednostkowego; przeniesienia zatem między poszczególnymi budżetami terenowymi (np. między gminami a miastami), z chwilą uchwalenia ich przez właściwe rady narodowe, są wykluczone.

Natomiast powołana uchwała Rady Ministrów przewiduje, że rada narodowa wyższego stopnia (np. powiatowa) może zmniejszyć przypadające budżetowi terenowemu niższego stopnia (np. gminie) dochody regulujące i dotacje wyrównawcze (z wyjątkiem dotacji na inwestycje) i przekazać uzyskaną ze zmniejszenia sumę innemu terenowemu budżetowi niższego stopnia (np. innej gminie) w przypadkach:

- gdy nie uwzględniono w pełni własnych źródeł dochodów,
- gdy budżetowi terenowemu niższego stopnia przyznano inny rodzaj dochodów wyrównawczych,
- gdy wymaga tego wykonanie zadań Narodowego Planu Gospodarczego. W stosunku do dochodów wyrównawczych, przekazywanych z budżetu cen-

tralnego budżetom wojewódzkim (m. st. Warszawie i m. Łodzi) — uprawnienia, o których wyżej mowa, przysługują Ministrowi Finansów.

7. Uchwała Rady Państwa i Rady Ministrów z 22 lutego 1951 r. o trybie uchwalania i rozpatrywania budżetów terenowych na 1951 r. i uchwała Rady Ministrów z 3 lutego 1951 r. w sprawie zasad i trybu wykonywania budżetu Państwa na rok 1951 (Monitor Polski A-21, poz. 260, 261) przewidują, iż poza przeniesieniami kredytów w ramach jednostkowych budżetów terenowych, o czym mowa była wyżej, mogą zachodzić zmiany w poszczególnych jednostkowych budżetach terenowych w dwojakim trybie:

- drogą dodatkowych kredytów,
- drogą dodatkowych budżetów.

Paragraf 19 drugiej z powołanych uchwał przewiduje, iż:

- „Prezydium rad narodowych uruchamiają kredyty dodatkowe, jeżeli na skutek powierzenia im przez Rząd lub prezydium rad narodowych bezpośrednio wyższego stopnia nowych zadań konieczne jest powiększenie globalnej kwoty wydatków danego budżetu terenowego.
- Kredyty dodatkowe winny mieścić się w granicach dodatkowych limitów wydatków budżetu Państwa lub budżetu zbiorczego wyższego stopnia.
- Przy zleceniu nowych zadań Rada Ministrów lub prezydium rady narodowej wyższego stopnia powinny wskazać dodatkowe źródła pokrycia kredytów dodatkowych“.

Z postanowień uchwały tej wynika, iż zwiększenie budżetu terenowego drogą dodatkowych kredytów następuje w wyniku powierzenia danej radzie narodowej przez radę wyższego stopnia nowych zadań; zwiększony zostaje wówczas limit wydatków danej rady narodowej oraz wskazane źródła pokrycia dodatkowych kredytów.

Inny charakter ma zwiększenie budżetu jednostkowego drogą dodatkowego budżetu; może to mieć miejsce, gdy dana rada narodowa wygospodaruje ponadplanowe nadwyżki dochodów lub osiągnie dochody ze źródeł nie przewidzianych w budżecie. Przykładem tego rodzaju zwiększeń budżetu jednostkowego będzie uchwalenie przez rady narodowe poboru podatku miejskiego — z przeznaczeniem wpływów z tego podatku na pokrycie kosztów budowy i utrzymania dróg, ulic i placów oraz zakładów i urządzeń komunalnych; jak wiadomo, podatek miejski jest fakultatywny, pobór jego zależy od decyzji rady narodowej, wpływy z tego podatku nie zostały przewidziane w budżecie, a mają być przeznaczone na cele wyżej wymienione. Rada Ministrów za zgodą Rady Państwa ma jeszcze określić zasady i tryb uchwalania dodatkowych budżetów.

8. Znacznie rozszerzony zakres działalności rad terenowych, w związku z przekazaniem szeregu podstawowych zadań, wykonywanych w latach ubiegłych przez władze centralne, wreszcie zmiana systemu wykonywania budżetu oraz rachunkowości, powodująca znaczną decentralizację wykonywania budżetu przez samodzielne jednostki budżetowe — nakłada obowiązek dużej czujności na odcinku zachowania dyscypliny finansowej.

Istnieje konieczność zapewnienia dyscypliny finansowej drogą wypróbowanych metod stosowanych

w Związku Radzieckim, mianowicie drogą nałożenia odpowiednich obowiązków i przyznania uprawnień kierownikom komórek rachunkowości w jednostkach budżetowych, którzy w związku ze swoimi czynnościami rachunkowymi są najbardziej predestynowani do czuwania nad przestrzeganiem dyscypliny finansowo-budżetowej.

To ważne zadanie zostało uregulowane dwoma uchwałami Rady Ministrów z dnia 21 lutego br. (Monitor Polski Nr A-18, poz. 234, 235) w sprawie obowiązków głównych (starszych) księgowych w jednostkach budżetowych i w przedsiębiorstwach budżetowych.

Uchwały te dają głównemu (starszemu) księgowemu jednostki budżetowej lub przedsiębiorstwa budżetowego uprawnienia, umożliwiające mu zabezpieczenie prawidłowej gospodarki budżetowej i materiałowej, jak również zapobieganie naruszeniom dyscypliny finansowej przez pracowników współdziałających w wykonywaniu budżetu. Z drugiej strony uchwały nakładają na głównych (starszych) księgowych obowiązki w zakresie zorganizowania i przestrzegania dyscypliny finansowej, organizacji księgowości i sprawozdawczości budżetowej, szkolenia personelu, zapewnienia prawidłowej dokumentacji obrotów pieniężnych i materiałowych.

J. JAKUBCZAK

Z-ca Przewodniczącego
Warszawskiej Wojewódzkiej Komisji
Planowania Gospodarczego

Województwo warszawskie wyciąga wnioski z niepełnego wykonania planu inwestycyjnego na I kwartał 1951 r.

Ustawa z dnia 20 marca 1950 r. o terenowych organach jednolitej władzy państwowej oraz wydane dla jej wykonania przepisy i zarządzenia stworzyły nowe, w dużym stopniu odmienne od dotychczasowych, formy organizacyjne i zasady metodologiczne w zakresie planowania terenowego.

Do momentu wprowadzenia jednolitej władzy państwowej w terenie istotne i często niedostatecznie oceniane potrzeby poszczególnych powiatów i mniejszych jednostek administracyjnych nie mogły być należycie zbadane i na skutek tego centralny plan inwestycyjny nie zapewniał dostatecznej koordynacji drobnych inwestycji terenowych i nie zaspokajał w pełni potrzeb terenu.

Dopiero wprowadzony na rok 1951 terenowy plan inwestycyjny umożliwił pełne zharmonizowanie budżetu wojewódzkiego z budżetami terenowymi i zapewnia jednolitym organom władzy terenowej należyta gestię we właściwym im zakresie gospodarki w danym regionie. Zapewniona prezydiom rad narodowych możliwość uchwalania inwestycji terenowych oraz opiniowania inwestycji centralnych, związanych ściśle z gospodarką danego regionu, umożliwi lepszą koordynację zamierzeń inwestycyjnych na terenie województwa.

Dla przeprowadzenia oceny obecnego stanu realizacji terenowego planu inwestycyjnego na rok 1951 w I kwartale br. Prezydium Warszawskiej Wojewódzkiej Rady Narodowej zwołało na dzień 14 kwietnia br. w Pruszkowie naradę roboczą z udziałem inwestorów naczeln-

Ogólne wytyczne wykonawcze w tym przedmiocie zostały wydane przez Ministerstwo Finansów w dniu 16 marca rb. Władze naczelne i urzędy centralne od siebie wydadzą instrukcje dla fachowych wydziałów władz terenowych.

Sprawa ta ma szczególnie doniosłe znaczenie: objęcie gospodarki terenowej ścisłą dyscypliną finansową przez realizację postanowień powołanych wyżej uchwał powinno zapewnić oszczędne i celowe dysponowanie środkami publicznymi, walkę z marnotrawstwem, większą akumulację środków przeznaczonych na realizację zadań Narodowego Planu Gospodarczego.

9. Sprawa ta wiąże się z koniecznością stałej i ciągłej analizy postępu wykonywania zakreślonych planów pracy i konfrontowania ich z ponoszonymi nakładami pieniężnymi. Nieodzownym warunkiem tego jest posiadanie terminowej i dokładnej sprawozdawczości z wykonania budżetu. Ma to znaczenie ogólnopństwowe, bowiem sprawozdawczość odcinkowa poszczególnych władz terenowych w sumie składa się na sprawozdawczość z wykonania budżetu całego Państwa.

Należy zatem zmobilizować wszystkie stojące do dyspozycji władz terenowych środki celem dopilnowania, by zaległości księgowe były usunięte a sprawozdania w terminie sporządzane.

nych, przedstawiciele banków finansujących inwestycje central handlowych, przedsiębiorstw budowlano-montażowych, biur projektów i Wojewódzkiej Komisji Planowania Gospodarczego.

Narada dotyczyła jedynie zagadnień, związanych z zaawansowaniem prac przy realizacji terenowego planu inwestycyjnego na terenie województwa warszawskiego w I kwartale br. Dlatego też porządek obrad obejmował zagadnienia ściśle wiążące się z uruchomieniem limitów inwestycyjnych i wykonawstwem budowlanym, a dotyczące:

- a) tytułów zamiennych,
- b) stanu dokumentacji technicznej, jak: założenia projektów, projektów kosztorysów itp.,
- c) oszczędności na etapie projektowania,
- d) zleceńdawstwa robót, jak: umowy, oszczędności na etapie wykonawstwa, nadzór nad wykonywaniem robót itp.,
- e) zaopatrzenia materiałowego,
- f) stanu zaawansowania robót,
- g) trudności przy współpracy z biurami projektów, przedsiębiorstwami budowlanymi, branżowymi centralami zaopatrzenia materiałowego, oddziałami banków finansujących i Inspektoratem Nadzoru Budowlanego.

Dane z wykonania finansowego terenowego planu inwestycyjnego na rok 1951 w I kwartale br. zostały opracowane przez Wojewódzką Komisję Planowania Gospodarczego na podstawie cyfr banków finansujących

inwestycje; natomiast wskaźniki rzeczowe z wykonania planu w I kwartale — wobec szczupłości danych sprawozdawczych — zostały zastąpione obserwacją przebiegu prac inwestycyjnych w powiatach przez Powiatowe Komisje Planowania Gospodarczego.

Pierwszym wskaźnikiem stopnia realizacji planu terenowego jest stan uruchomionych limitów inwestycyjnych oraz stosunek uruchomionych wypłat do uruchomionych limitów. Na koniec marca 1951 r. uruchomiono w bankach 98,5% limitów terenowego planu inwestycyjnego na rok 1951. Na 650 wniosków (bez uwzględnienia skreśleń i poprawek) istniało około 10 wypadków nieuruchomienia limitów (w tym większość z Wydziału Przemysłu), co stanowi 1,5%. Wypłaty za ten sam okres wyniosły około 1,5% w stosunku do uruchomionych limitów. Wynika z tego, że z jednej strony — wzorem lat ubiegłych — w tym kwartale komórki inwestycyjne przedsiębiorstw, wykonawców, dostawców i banki skoncentrowały uwagę na kontynuowanych robotach z roku 1950, oraz że z drugiej strony inwestorzy naczelni nie byli przygotowani do podjęcia wielkich zadań realizacji terenowego planu inwestycyjnego na r. 1951 w ramach organów jednolitej władzy państwowej.

W związku z powyższym różnica pomiędzy wykonaniem finansowym a wykonaniem rzeczowym terenowego planu inwestycyjnego na rok 1951 w I kwartale br. jest niewątpliwie znaczna na korzyść wykonawstwa rzeczowego, jak to miało miejsce np. w Wydziałach Zdrowia i Oświaty; znaczy to, że u niektórych inwestorów naczelnych wykonanie rzeczowe jest dużo większe niż wykonanie finansowe.

Na podstawie danych z powiatowych komisji planowania gospodarczego można również stwierdzić, że wykonawstwo rzeczowe w terenie jest daleko posunięte, w niektórych wypadkach nawet do 50%, np. w Płocku. Z raportów bankowych wynika, że dokonano minimalnych wypłat na poszczególne tytuły inwestycyjne. Stąd wniosek, że inwestycje realizowane są niezgodnie z obowiązującą dyscypliną inwestycyjną względnie rozliczeń dokonuje się z dużym opóźnieniem.

Czynnikami hamującym realizację planu inwestycyjnego jest nadal zły stan dokumentacji, szczególnie technicznej. W wielu przypadkach banki nie otrzymały dotychczas założeń projektów do wniosków inwestycyjnych.

Z materiałów otrzymanych z K.O.P.I. przy Prezydium W. Woj. R. N. wynika, że np. Wojewódzki Komitet Kultury Fizycznej nie złożył dotąd założeń projektów; Wydział Handlu uzyskał zatwierdzenie zaledwie w 10%, Wydział Przemysłu w 75%, Wydział Rolnictwa i Leśnictwa ma do uzupełnienia około 15 założeń projektów; Wydział Gospodarki Komunalnej i Mieszaniowej przedstawił założenia projektów opracowane niezgodnie z instrukcją F.K.P.G. Nr 20 i wobec tego został zmuszony do uzupełnienia pierwotnych założeń projektów, które zobowiązał się dostarczyć dopiero w końcu kwietnia br.

Brak założeń projektów należy do najczęstszych przyczyn, które na samym wstępie zahamowały rozruch planu inwestycyjnego. Niektóre wydziały nie złożyły dotychczas tytułów zamiennych (np. Wydział Oświaty), mimo że termin upłynął zgodnie z zarządzeniem Przewodniczącego P.K.P.G. dnia 31 marca br. Nie można jednak nie wspomnieć o sprężystej działalności na tym odcinku takich Wydziałów, jak np. Komunikacyjnego

i Budownictwa, których założenia projektów zostały zatwierdzone w ustalonych terminach.

Obok inwestorów naczelnych w równym stopniu, a częstokroć w wyższym, są inwestorzy główni i bezpośredni odpowiedzialni za właściwą realizację planu inwestycyjnego w województwie warszawskim. Oddziały Wojewódzkie C.R.S., Z.S.S. Zakłady Żywności Zbiorowego, M.H.D. i in. poświęcają za mało uwagi realizacji planu inwestycyjnego w br., nie mając ustalonej lokalizacji.

Przygotowanie dokumentacji technicznej jest pierwszym elementem rozruchu inwestycji. Niestety biura projektów pracują częstokroć opieszale, niesystematycznie, nie sygnalizując trudności odnośnie niewłaściwego ustosunkowania się inwestorów naczelnych do zleconych projektów. Niesłuszne na przykład i kosztowne jest stanowisko biur projektów odnośnie zlecenia prac nad dokumentacją techniczną w zakresie terenowych inwestycji do odległych miejscowości w kraju. Dla przykładu można by przytoczyć fakt, że dokumentację techniczną dla rozbudowującej się na terenie województwa warszawskiego fabryki, należącej do przemysłu miejscowego, zamówiono w Zakopanem; nie została ona dotychczas opracowana, gdyż — z uwagi na odległość — inwestor naczelny nie może być w stałym kontakcie z biurem projektów.

Analiza terenowego planu inwestycyjnego doprowadza do wniosku, że stan przygotowania dokumentacji technicznej i prawnej (od czego zależy otwarcie wypłat) na niektórych odcinkach jest nadal niezadowolający. Biura projektów np. często wykonują dokumentację dla inwestycji, których nie ma w planie roku 1951, co wpływa opóźniająco na inwestycję roku bieżącego, zamiast w pierwszej kolejności uwzględnić inwestycje z planu na rok 1951.

Wynikiem braku dokumentacji jest czynnik płynności planu. Przedstawiane wnioski inwestycyjne zarówno bezpośrednich inwestorów jak również głównych i naczelnych, są nacechowane krótkowzrocznością i improwizacją. W ślad za tym postępuje płynność planu i trudności w jego budowie, powodując często zmiany planów finansowych i rzeczowych. W ciągu I kwartału inwestorzy centralni wprowadzili do planu terenowego szereg poprawek, z których zaledwie część w zakresie oświaty i gospodarki komunalnej dotarła do W.K.P.G., jako jednostki koordynującej na szczeblu wojewódzkim. Banki finansujące inwestycje nie otrzymywały bieżąco żadnych zmian w planie i dlatego zachodzi obawa przekroczenia w niektórych wypadkach wysokości przyznanych ostatecznie kwot.

Brak opracowania oszczędności, a co za tym idzie — niezawieranie umów z przedsiębiorstwami budowlanymi — oto dalsze przyczyny słabej realizacji inwestycji terenowych w województwie warszawskim.

Ze strony branżowych central handlowych również były zahamowania w tym okresie, wynikające nie z braku materiałów przemysłowych, ale z powodu niewłaściwego podejścia punktów dystrybucyjnych do interesów bezpośrednich planowania terenowego, którzy nie wiedzieli, w jaki sposób przejąć należności za pobrane materiały; np. Oddział Wojewódzki „Paged'u" zamiast pouczyć inwestora o sposobie rozliczenia — odmówił sprzedaży drzewa. W I kwartale br. na rynku materiałów budowlanych również notowano pewne trudności w zakresie dostarczenia cegły i blachy cynkowej.

Ze sprawą zaopatrzenia materiałowego pozostaje w bezpośrednim związku problem aparatu wykonawczego. Budowlane Przedsiębiorstwa Powiatowe, będące wyłącznymi obok spółdzielczości wykonawcami planu terenowego, stanęły wobec poważnych zadań w roku 1951. Portfel zleceń przekracza w niektórych przypadkach o 200% możliwości produkcyjne przedsiębiorstw budowlanych. Trudności te pogłębia fakt, że inwestorzy — chcąc uniknąć troski o zaopatrzenie materiałowe — zlecają nawet takie roboty, przedsiębiorstwom budowlanym, które z łatwością mogłyby wykonać samodzielnie gospodarczym.

Doświadczenie I kwartału br. uczy, że — jeśli przedsiębiorstwa budowlane nie będą pracować znacznie szybciej, sprawniej i w bardziej równomierny sposób, nie przesuując wykonawstwa na ostatnie miesiące roku — to wykonanie planu terenowego może być zagrożone. Jednakże wyjściowe trudności wykonawcze, które istniały w I kwartale br., powinny być stopniowo opanowane poprzez przejęcie i rozwinięcie opieki nad przedsiębiorstwami budowlanymi przez organa jednolitej władzy państwowej.

W. KAWALEC

Z-ca Przew. Prezydium
Woj. R. N. w Kielcach

Doświadczenia z jednej sesji

Nowowybrane Prezydium Woj. R. N. w Kielcach postanowiło na pierwszej po wyborach sesji postawić terenowe zagadnienia gospodarcze dla zaakcentowania konieczności związania się rad terenowych z zagadnieniami swego terenu i walką o wykonanie Planu 6-letniego na tle uchwał VI Plenum KC PZPR. Postawienie problemowych zagadnień terenowych spowodowane było i tym, że dla większości radnych była to pierwsza sesja, gdyż na sesji w dniu 26 stycznia 1951 r. skład Wojew. Rady Narodowej został gruntownie zmieniony.

Na porządku dziennym sesji stanęły dwa zagadnienia: drobna wytwórczość w województwie kieleckim i plan inwestycyjny na rok 1951.

Prezydium Woj. R. N. przykłada ostatnio wielką wagę do podniesienia gospodarczego województwa. Należy podkreślić, że na tym odcinku są duże zaniedbania. Nie mówiąc już o jakichkolwiek szerszych perspektywach rozwojowych, nie zadbano nawet o dokładną rejestrację obiektów nieczynnych, niewykorzystanych surowców itp. Prezydium omówiło te sprawy gospodarcze na swoich posiedzeniach i stwierdziwszy olbrzymie możliwości rozwoju drobnej wytwórczości i zbyt małe zainteresowanie się rad narodowych sprawami gospodarczymi przy na ogół biurokratycznym stylu pracy spółdzielczości pracy i Dyrekcji Przemysłu Miejscowego postanowiło sprawę tę postawić na sesji. Już poprzednio Prezydium Woj. R. N. rozpatrzyło dokładnie szereg zagadnień gospodarczych typowych dla woj. kieleckiego, jak np. zagadnienie wykorzystania najródnorodniejszych w skali krajowej złóż kamienia dla celów budownictwa, drogownictwa i dla celów przemysłowych. Prezydium powzięło decyzję uruchomienia już w roku 1951 kilkudziesięciu nieczynnych kamieniołomów. Uregulowanie sprawy gospodarki kamieniem było rzeczą niezwykle potrzebną dla woj. kieleckiego, które

Jedną z przyczyn istniejących trudności jest także słabość kadr inwestycyjnych. Analiza działalności inwestorów naczelnych w I kwartale na terenie woj. warszawskiego wskazuje na osiągnięcie pewnego postępu w zakresie szkolenia i rozbudowy kadr inwestycyjnych. Na tym odcinku pewnym dorobkiem mogą wykazać się takie Wydziały, jak Oświaty, Komunikacyjny i Budownictwa. Postęp ten jednak jest ciągle niewystarczający i w większości wypadków słabość kadr inwestycyjnych jest przyczyną słabej realizacji terenowego planu inwestycyjnego w województwie warszawskim.

Na zakończenie należy stwierdzić, że plan roku 1951 w porównaniu z latami poprzednimi został przygotowany znacznie lepiej. Jeśli w następnych kwartałach zostanie przeprowadzona większa mobilizacja terenu, to zostanie on również lepiej i sprawniej wykonany. Terenowe rady narodowe, jako organa jednolitej władzy państwowej, wywierając swój wpływ przy opracowywaniu planu, powinny także śledzić jego realizację, sygnalizując radom narodowym wyższego stopnia zarysowane trudności i zahamowania.

ma jeszcze dotychczas prawie najgorsze drogi w kraju a ma olbrzymie złoża cennego kamienia. Prezydium wysunęło tezę, że województwo kieleckie winno już w latach najbliższych stać się wielkim zagłębiem kamieniarskim. Prezydium postanowiło sprawę tę przedstawić centralnym czynnikiem państwowym.

Również zagadnienie rozmieszczenia sieci usługowej i produkcyjnej drobnej wytwórczości było tematem specjalnych obrad Prezydium. Powzięta w tej sprawie uchwała dała prezydium rad powiatowych i gminnych szczegółowe wytyczne i podstawę do wymagania od spółdzielczości pracy większego zainteresowania się problemami powiatów zaniedbanych, zwłaszcza takich, jak buski, pińczowski i włoszczowski, gdzie placówek drobnej wytwórczości prawie nie było.

Tematem specjalnych obrad było też zagadnienie torfu w województwie kieleckim. Prezydium postanowiło podnieść produkcję torfu już w roku 1951 przeszło pięciokrotnie, a w latach następnych przeszło dziesięciokrotnie.

Również sprawa hodowli jedwabników oraz sprawa wykorzystania terenów nadrzecznych doliny Nidy na lewym brzegu Wisły były tematem obrad Prezydium. Stwierdzono, że zamiast wykorzystanych pod uprawę wikliny 300 ha brzegów rzek, można wykorzystać ponad 5 000 ha, a zamiast 95 ha nieużytków wykorzystanych pod wiklinę, można wikliną obsadzić ponad 2 000 ha. W wyniku uchwały Prezydium powołano 7 spółdzielni wikliniarskich, które zajmą się wykorzystaniem tego cennego surowca.

Prezydium postawiło sobie za cel w roku 1951 odpowiednio wykorzystanie wszystkich nieczynnych obiektów poprzemysłowych, wykorzystanie wszystkich maszyn, dotychczas nie wykorzystanych, uruchomienie

wszystkich nieczynnych cegielni, wapienników i kaflarni, uruchomienie 87 nieczynnych kamieniołomów na miejscowe potrzeby, maksymalne wykorzystanie miejscowych surowców odpadkowych oraz miejscowych surowców mineralnych, znaczne rozszerzenie i prawidłowe rozmieszczenie sieci usługowej spółdzielczości.

Pod tym kątem widzenia postawiono na ostatniej sesji w pierwszym punkcie porządku dziennego zagadnienie drobnej wytwórczości w województwie kieleckim.

Żywa dyskusja, która wywiązała się po referacie, pogłębiła zagadnienie, wniosła wiele przykładów terenowych i wykazała aktualność problemu. W dyskusji podkreślono inicjatywę GRN w Mniowie pow. kieleckiego, która zmobilizowała ludność wsi Krasna i Komorowo do odbudowania i uruchomienia nieczynnej od 15 lat odlewni. Ludność pracująca tamtejszych gromad powzięła zobowiązania bezpłatnego przepracowania 3 tys. roboczodniówek oraz dostarczenia odpowiedniej ilości sprzężaju do odbudowy odlewni. W memoriale złożonym Prezydium Woj. R. N. przez GRN w Mniowie ludność tamtejsza powołuje się na artykuły w „Radzie Narodowej”. Zabierający głos w dyskusji ob. Janik oświadczył, że w odpowiedzi na ten apel mieszkańców wsi Krasna i Komorowo pracownicy Dyrekcji Przemysłu Miejsowego w Kielcach powzięli zobowiązania pełnego uruchomienia odlewni na dzień 22 lipca 1951 r. Prace nad uruchomieniem odlewni rozpoczęto bezzwłocznie. W czasie obrad nad tym punktem porządku dziennego, przedstawiciele drobnej wytwórczości pokazali radzie eksponaty wykonane z surowców odpadkowych. W uchwale powziętej na sesji Rada zobowiązała prezydium rad, komisje oraz wszystkich radnych do wzmożenia wysiłków nad rozwojem drobnej wytwórczości i stawiania tych zagadnień na sesjach rad.

W wyniku dyskusji nad drugim punktem porządku dziennego omawiającym zagadnienie inwestycji r. 1951 Rada powzięła uchwałę określającą szczegółowe zadania dla poszczególnych ogniw Rady.

Na zaproszenie spółdzielni produkcyjnej w Słupi, powiat Busko, Rada wyjechała do tej spółdzielni na drugi dzień sesji. Była to pierwsza sesja wyjazdowa Kieleckiej Wojewódzkiej Rady Narodowej. Nowowybrane Prezydium Woj. R. N. chciało wobec rad całego województwa postawić jako czołowe zadanie rad — sprawę spółdzielni produkcyjnych. Na sesję zostali zaproszeni wszyscy przewodniczący prezydiów powiatowych rad narodowych oraz gminnych rad narodowych z powiatu buskiego, przedstawiciele wszystkich spółdzielni produkcyjnych województwa, przedstawiciele PGR, aktywni rolnicy oraz gospodarze — tj. wszyscy członkowie miejscowej spółdzielni. Na sesję przybył dyrektor Departamentu P.O.M. i Spółdz. Produkcyjnych w Min. Rolnictwa — ob. Kuhl. Na sesję przybyła również młodzież miejscowej średniej szkoły rolniczej. Przewodniczący Prezydium Woj. R. N. wygłosił obszerny referat na temat zadań rad narodowych na obecnym etapie rozwoju spółdzielni produkcyjnych oraz o wiosennej akcji siewnej. Przebieg dyskusji, wypowiedzi radnych oraz członków spółdzielni produkcyjnych i atmosfera sesji wyka-

zały, że bezpośrednio związane się z terenem, potrzebami i bolączkami członków spółdzielni — daje niezwykle pozytywne rezultaty.

„Niegdyś za czasów sanacyjnej władzy zarządy gminne obradowały przy drzwiach zamkniętych — mówił w dyskusji radny z powiatu buskiego, ob. Antoni Anton — a teraz obradujemy wszyscy tutaj, w gromadzie, w dawnej siedzibie magnata Radziwiłła”.

Z dumą i radością mówił o osiągnięciach pierwszej w województwie kieleckim spółdzielni produkcyjnej w Przeszynie — przewodniczący tej spółdzielni ob. Paluch. Członkowie tej spółdzielni odstawili w ramach planowego skupu zboża po 20 q zboża, a zarobki niektórych członków spółdzielni za rok 1950 wynosiły ponad 10 tys. zł. Dobra gospodarka w spółdzielni przyczyniła się do tego, że coraz częściej do spółdzielni przychodzą chłopci niezrzeszeni po radę i pomoc w gospodarstwie odnośnie wymiany zboża, poradnictwa żywieniowego itd. Spółdzielnia staje się ośrodkiem socjalistycznego oddziaływania. W dyskusji podkreślono dotychczasowy brak szerszego zainteresowania się sprawami spółdzielni produkcyjnych przez niektóre powiatowe i gminne rady narodowe. Wskazano na konieczność dokładnego omówienia problemów spółdzielni przez prezydium rad na tle okólnika Kancelarii Rady Państwa w sprawie zadań rad narodowych w związku z nowym trybem rejestracji spółdzielni produkcyjnych. Wypowiedzi radnych świadczyły o zrozumieniu zadań jakie na nich ciążyą w tej dziedzinie i o silnym postanowieniu poprowadzenia walki o szybszy rozwój spółdzielni: „Wróg spalił nam stodołę, aby w ten sposób rozbić naszą spółdzielnię — mówi ob. Czubała, radny ze spółdzielni produkcyjnej w Niegosławicach — ale to nas jeszcze wzmocniło i pozwoliło nam szybciej rozpoznać wroga klasowego. Spółdzielnia nasza dobrze się rozwija”.

Ponieważ kilku mówców wysunęło szereg aktualnych problemów terenu, Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej postanowiło zorganizować w kilka dni po sesji konferencję gospodarczą w Busku. Konferencja odbyła się przy udziale ponad 100 osób i przyczyniła się do szczegółowego omówienia problemów poruszonych na sesji. Trzeba podkreślić, że w 2 tygodnie po sesji wyjazdowej w siedzibie spółdzielni produkcyjnej w Słupi chłopci pracujący gromady Niziny powiatu buskiego oraz gromady Mietel tegoż powiatu postanowili założyć spółdzielnię produkcyjną.

Fakt przyjazdu Wojewódzkiej Rady Narodowej do odległej od Kielc o około 80 km spółdzielni produkcyjnej był podkreśleniem wagi, jaką Rada przywiązuje do zagadnień spółdzielczości produkcyjnej. Fakt ten jest szeroko komentowany w spółdzielniach produkcyjnych województwa i na różnych zebraniach gromadzkich. Uchwała rady w sprawach spółdzielni produkcyjnych jest omawiana na sesjach rad gminnych i powiatowych.

Ujemną stroną sesji było słabe włączenie się Z.S.Ch. i Komisji Rolnej, która miała dać odpowiedni koreferat. Brak było również zapytań i wolnych wniosków.

Mimo tych braków sesję należy uważać za udaną.

Niech żyje narodowy front walki o pokój i Plan 6-letni!

ST. GEBERT

Naczelnik Wydziału Prawnego
II Zespołu w Prezydium
Rady Ministrów

O zadaniach dzienników urzędowych Woj. R. N.

W Polsce Ludowej rady narodowe, podobnie jak wszelka władza w państwie typu socjalistycznego, czerpią swą moc ze stałej i stale pogłębiającej się więzi z masami pracującymi. Dla pogłębienia tej więzi powinien być również wykorzystany dziennik urzędowy wojewódzkiej rady narodowej.

Dzienniki rad narodowych nie spełniłyby tego zadania, gdyby wzorem dawnych wojewódzkich dzienników urzędowych, ograniczały się do zamieszczania formalistycznych przepisów oraz publikacji, nakazanych przez pochodzące z burżuazyjnego okresu przepisy prawne, a więc gdyby były wydawnictwem, którego nikt dobrownie nie czyta.

Najbardziej wybitną cechą dziennika urzędowego wojewódzkiej rady narodowej powinna być zatem jego **poczytność**; nie rozdzielnik urzędowy, dzięki któremu wydawnictwo zjawić się musi na biurkach określonych urzędników, ale rzeczywiste zainteresowanie ludności pracującej winno zakreślać ramy czytelników wydawnictwa.

A kiedy dziennik urzędowy wojewódzkiej rady narodowej będzie poczytny? Wtedy, kiedy będzie dawał odbicie działalności rady narodowej i jej prezydium, jako organów władzy ludowej. Z dziennika tego powinna ludność pracująca danego terenu dowiadywać się, jakie najważniejsze osiągnięcia uzyskały rady narodowe i jak je uzyskały.

Oczywiście, **nie każda** uchwała rady narodowej i jej prezydium musi być opublikowana w dzienniku urzędowym wojewódzkiej rady narodowej. Nie można jednak, jak tego domagają się niektóre prezydiuma wojewódzkich rad narodowych, podać ścisłego określenia, a tym mniej wyliczenia rodzajów uchwał, które podlegają ogłoszeniu w dzienniku urzędowym. Które z uchwał należy opublikować, ocenia samo prezydium. Używając słów uchwały Rady Ministrów w sprawie dziennika urzędowego (Monitor Polski Nr A-124, poz. 1535 z r. 1950) oraz wytycznych Rady Państwa z 12.VI. 50 r. (Monitor Polski Nr A-57, poz. 651), kwalifikując uchwałę do druku, prezydium uznaje ją tym samym za „ważniejszą“. Przy prawidłowym prowadzeniu dziennika urzędowego wojewódzkiej rady narodowej można jednym rzutem oka na karty tytułowe paru kolejnych numerów ocenić, jakie zagadnienia uważają poszczególne prezydiuma za „ważniejsze“, czyli jakimi zagadnieniami żyją, przez jakie wiążą się z masami i mobilizują je.

A więc takie zagadnienia, jak spółdzielnie produkcyjne, zwiększanie społecznej wydajności pracy i przyspieszenie socjalistycznej akumulacji, mobilizowanie frontu narodowego ludności pracującej: robotników, pracującego chłopstwa i pracującej inteligencji w imię obrony pokoju i wykonania planów gospodarczych, zwalczanie biurokratyzmu i bezdusznego formalizmu troska o potrzeby człowieka pracy i coraz lepsze zaspokojenie potrzeb bytowo-kulturalnych mas pracujących.

Błędem byłoby sugerowanie się przepisana w uchwałie o dzienniku urzędowym (Monitor Polski Nr A-124, poz. 1535) nazwą części I dziennika: „przepisy obowiązujące“. Z porównania pkt. 1 i 2 § 5 wyraźnie wynika,

że przepisami są nie tylko przepisy prawne. Np. uchwała, oceniająca przeprowadzoną akcję, musi nie tylko samokrytycznie podkreślić uchybienia, ale przede wszystkim ustalić środki uniknięcia ich w przyszłości, a zatem ustalić obowiązujące przepisy postępowania. W stosunku do obszernych uchwał, które nie powinny pozostać nieuwzględnione w dzienniku urzędowym wojewódzkiej rady narodowej, prezydium rady narodowej winno samo zarządzać publikacją odpowiednich skrótów, pamiętając zawsze o naczelnej zasadzie, że treść dziennika urzędowego powinna być interesująca.

Uchwała Rady Ministrów o dzienniku urzędowym wojewódzkich rad narodowych wspomina o publikowaniu „ważniejszych uchwał“ jedynie **województwskich rad narodowych** i ich prezydiów (§ 5 pkt. 2). Pamiętajmy jednak, że § 5 mówi jedynie, co część I dziennika urzędowego „powinna zawierać“, że zatem nie wyklucza zamieszczania ważniejszych uchwał również prezydiów i rad narodowych niższych stopni. Z mocy § 19 wytycznych Rady Państwa każda „ważniejsza uchwała rad narodowych wszystkich stopni powinna być „podana do publicznej wiadomości“. Również uchwały prezydium **każdej** rady narodowej — choć brak wyraźnego w tym względzie przepisu — podlegają publikacji, gdy prezydium wojewódzkiej rady narodowej uzna to za stosowne. Oczywiście publikacja może nastąpić we wszelki sposób, przyjęty w danej miejscowości (plakaty, ogłoszenie na zebraniach gromadzkich itp.). Jeżeli prezydium uznałoby dany sposób za niedostateczny, może zwrócić się do prezydium wojewódzkiej rady narodowej z wnioskiem o zamieszczenie uchwały w dzienniku urzędowym wojewódzkiej rady narodowej. Decyzja należy oczywiście do prezydium wojewódzkiej rady narodowej.

Pod tym względem odmiennie potraktowano w uchwałie Rady Ministrów o dzienniku urzędowym te uchwały rad narodowych i ich prezydiów, które zawierają „przepisy prawne“; mianowicie tu jest zasadą, że należy zamieszczać w dzienniku urzędowym takie uchwały zarówno wojewódzkiej rady narodowej i jej prezydium, jak i rad narodowych i prezydiów niższych stopni.

Dopiero praktyka okaże, czy jest możliwe rygorystyczne stosowanie tego postanowienia. Wydaje się, że przepisy nie interesujące ludności całego województwa oraz przepisy, których opublikowanie środkami lokalnymi byłoby całkowicie dostateczne, nie musiałyby być publikowane, w przeciwnym bowiem razie groziłoby dziennikom urzędowym przekroczenie dopuszczalnej objętości. Jako przykład służyć mogą podejmowane obecnie przez prezydiuma wszystkich stopni uchwały w sprawie ograniczenia wyszynku, bardzo zbliżone w treści, zajmujące jednak nieproporcjonalnie wiele miejsca. Publikacja tych przepisów, uchwalonych przez prezydiuma rad narodowych niższych stopni, powinna być raczej ograniczona do krótkich zbiorczych wzmianek, niż do przytaczania tekstów w pełnym brzmieniu.

Na prośbę niektórych prezydiów wojewódzkich rad narodowych, by wyliczyć te przepisy prawne, które powinno się opublikować, można tylko powiedzieć, że publikować należy **wszystkie** przepisy prawne, ale jedynie

o ile pochodzą od rad narodowych lub prezydiów (jako organu kolegialnego). Dziennik urzędowy ujmuje bowiem tylko najistotniejsze zagadnienia; jeżeli zatem prezydium nie zastrzegło sobie pewnego zagadnienia do kolegialnej decyzji, to nie przypisuje mu zasadniczego znaczenia. Dlatego właśnie również ogólne zarządzenia wydziałów (a nie prezydium jako organu kolegialnego) z zasady nie podlegają ogłoszeniu, np. przepisy drogowe, wydane przez kierownika wydziału komunikacji. Prezydium może jednak co do każdej z decyzji tego rodzaju postanowić, że powinna być opublikowana w dzienniku urzędowym.

Natomiast niektóre dzienniki urzędowe wojewódzkich rad narodowych publikują akty, podpisane przez kierownika wydziału, a skierowane do prezydiów rad narodowych niższych stopni. Oczywiście jest to praktyka niedopuszczalna, gdyż kierownik wydziału nie może wydawać poleceń prezydiom.

Akty prawne wydziałów (a nie prezydium) podlegają ogłoszeniu w dzienniku urzędowym — podobnie jak i akty organów niepodporządkowanych radzie narodowej — tylko wtedy, gdy tak nakazują przepisy specjalne. Ogłoszenie w dzienniku urzędowym aktów spoza prezydium tłumaczy się tym, że dziennik ten jest organem rady narodowej i jej prezydium, jako terenowego organu **jednolitej** władzy państwowej i stąd jest wspólnym pismem urzędowym dla wszystkich władz terenowych na terenie województwa (§ 1 ust. 2). Jeżeli ogłoszenie w dzienniku urzędowym wojewódzkiej rady narodowej tekstu, nadesłanego przez władze niepodporządkowane radzie narodowej, nie jest przewidziane w obowiązujących przepisach prawnych, wówczas prezydium nie jest związane wnioskiem władzy nadsyłającej tekst, lecz samo decyduje o jego ogłoszeniu.

Przez „inne akty prawne“, o których mówi pkt. 3 § 5 należy rozumieć nie tylko akty władz terenowych — przepisy specjalne mogą przewidywać ogłoszenie w dzienniku urzędowym również aktów władz naczelnych. I tak np. § 2 pkt. 5 rozp. Rady Ministrów z dnia 29.IX. 48 r. przewidywał obowiązek ogłoszenia w wojewódzkim dzienniku urzędowym ustalonych przez Min. Przemysłu i Handlu (a obecnie przez Prezesa Centralnego Urzędu Drobnej Wytwórczości) wykazów członków spółdzielni pracy, korzystających z ulg w opłacaniu czynszu za najem lokali.

Jako zasadę należy przyjąć, że nie zamieszcza się przedruków, zwłaszcza tekstów ogłoszonych w Dzienniku Ustaw lub Monitorze. Natomiast wyjątkowo mogą być wyciągi z zarządzeń centralnych, **nie** ogłoszonych w Monitorze, uznane przez prezydium za podlegające publikacji w dzienniku urzędowym wojewódzkiej rady narodowej, jeżeli ogłoszenie ich w organie centralnym nie nastąpiło nie ze względu na ich poufny charakter, lecz ze względu na lokalne tylko znaczenie zarządzenia (np. orzeczenie Min. Zdrowia o przejściu określonych aptek na terenie danego województwa).

Część II dziennika urzędowego wojewódzkiej rady narodowej winna być jak najzwięźlejsza. Istnieje dotąd szereg czysto formalistycznych przepisów, nakazujących publikację ogłoszeń w wojewódzkim dzienniku urzędowym, pomimo, że ogłoszeń tych nikt nie czyta i zamieszczanie ich niepotrzebnie zabiera tylko miejsce, prowadzi zatem do czysto biurokratycznego marnotrawstwa. Dopóki niezyciowe przepisy nie zostaną wyraźnie uchylone, prezydium winno same wykazywać inicjatywę w re-

dukowaniu nadsyłanego materiału publikacyjnego, w szczególności zawsze tam, gdzie publikacja nie miałaby żadnego życiowego uzasadnienia. Typowym przykładem życiowego podejścia władz naczelnych do tego zagadnienia jest np. zgoda M.O.N. na zaniechanie ogłoszeń o zagubieniu zaświadczeń o rejestracji wojskowej. Zawsze, gdy ogłoszenie uzasadnione jest tylko prawnie, ale nie życiowo, prezydium może ograniczyć się do krótkich wzmianek zbiorczych w części II. I tak np. zamiast, jak się to obecnie praktykuje, zajmować połowę numeru ogłoszeniami o wywłaszczeniu, wystarczy podać, że taki a taki teren (np. bloki objęte takimi ulicami) są przedmiotem wywłaszczenia, o czym zostały na tablicy ogłoszeń wywieszone szczegółowe dane. Na żądanie zainteresowanych wydaje się wówczas (za odpowiednią opłatą) odpis ogłoszonego na tablicy tekstu. Na tablicę należy przeznaczyć określone na stałe, widoczne miejsce, np. w poczekalni wydziału ogólnego, albo na wewnętrznej ścianie obok drzwi wejściowych do prezydium itp. Prezydium powinno wykazywać zatem inicjatywę w zakresie odciążania dziennika urzędowego wojewódzkiej rady narodowej od publikacji, których publikowanie przewidują nieuchylone jeszcze przepisy prawne, które jednak oczywiście przeżyły się.

Nie istnieje w obecnych dziennikach urzędowych wojewódzkich rad narodowych „dział nieurzędowy“. Całość zagadnień należy zatem ująć w ramach I i II części dziennika urzędowego. W związku z tym w części II należy ująć wszystkie „publikacje“, również pochodzące nie od władz państwowych, o których mówi § 6 uchwały z 21. X. 50 r., lecz od przedsiębiorstw państwowych i spółdzielczych, a nawet od osób prywatnych, o ile oczywiście publikacje te nadają się do ogłoszenia w dzienniku urzędowym wojewódzkiej rady narodowej. Obwieszczenia, wezwania, komunikaty itp., nie pochodzące od władzy państwowej, podpadają bowiem pod pojęcie „faktów, celem osiągnięcia przewidzianych w przepisach skutków prawnych“ (§ 6 pkt. 1). Jeżeli przepisy mówią tylko o ogłoszeniu w prasie, nie żądając ogłoszenia w dzienniku urzędowym, publikacje takie nie powinny być ogłaszane w dzienniku urzędowym.

Dzienniki urzędowe wojewódzkich rad narodowych mają bowiem tak olbrzymi materiał, który muszą publikować jako organ, zawiadamiający masy pracujące o podstawowych zagadnieniach i osiągnięciach rad narodowych, że powinny być systematycznie odciążane od wszelkich publikacji, które mogą być ogłaszane w innych organach prasowych. Nowy styl dziennika urzędowego wojewódzkiej rady narodowej rodzi się dopiero w codziennej praktyce, podobnie jak wykuwa się dopiero nowy styl pracy terenowych organów władzy ludowej. Prezydium powinny dobrze uchwycić naczelne zadanie, jakiemu dzienniki urzędowe wojewódzkich rad narodowych mają służyć i kierując się tą generalną wytyczną same decydować w poszczególnych przypadkach co powinno być zamieszczone.

Jest to tym konieczniejsze, że zasada oszczędności papieru dotyczy oczywiście również dziennika urzędowego wojewódzkiej rady narodowej, objętość jego zatem nie może być nadmierna. I do tego zagadnienia nie można jednak podchodzić mechanicznie. Jedno z prezydiów wojewódzkiej rady narodowej zwróciło się np. z zapytaniem, czy można w dzienniku urzędowym publikować spis nowych nazw miejscowości, gdyż niejasności na tym odcinku prowadzą do licznych i koszt-

townych zahamowań w pracy oraz do długiej i zbędnej korespondencji. Jeżeli tak jest, to oczywiście należy obrać drogę, która ukróci biurokratyczną mitręę i w rezultacie doprowadzi też do oszczędności papieru.

Ogólne wytyczne Zespołu II co do dzienników urzędowych wojewódzkich rad narodowych będą koncentrować się przede wszystkim na dopomożeniu prezydiom we właściwym doborze treści dziennika urzędowego, natomiast wymogi formalne ograniczy do minimum. Te ostatnie wymogi zmierzają przede wszystkim do nadania dziennikom urzędowym jednolitej formy zewnętrznej oraz do oszczędnego układu i w zasadzie zostały określone w załączniku do okólnika Prezesa Rady Ministrów z dnia 28. XII. 49 r. Jeżeli jednak prezydium uważałyby, że niektóre z tych wymogów przeżyły się, powinny występować do Zespołu II z odpowiednimi wnioskami o nowelizację odnośnych postanowień, gdyż ostatecznie stosowanie dyrektyw polega w dużej mierze na poddawaniu ich próbie życia.

Dobrze prowadzony dziennik urzędowy będzie z pewnością poczytny. Poza tym — analogicznie do postano-

wień art. 7 ustawy z 30 grudnia 50 r. o Dzienniku Urzędowym R. P. i Monitorze Polskim — prezydium gminnych, miejskich, dzielnicowych oraz powiatowych rad narodowych powinny udostępnić ludności bezpłatne przeglądanie dziennika urzędowego wojewódzkiej rady narodowej, a najświeższy numer powinien być w każdym prezydium rady narodowej wyłożony na widocznym miejscu do wglądu.

Sprawy związane z dziennikiem urzędowym wojewódzkiej rady narodowej, prowadzą samodzielnie referaty prawne. Nie można w związku z tym tworzyć osobno płatnych komitetów redakcyjnych. Natomiast w zakresie administracji referat musi mieć możliwość korzystania z gospodarczych usług właściwej komórki wydziału ogólnego, a w zakresie treści i kwalifikacji do druku ściśle współpracować z sekretarzem prezydium.

Przy scharakteryzowanej powyższej roli i zadaniach dziennika urzędowego, dobór jego treści ma wyraźnie społeczny charakter: ma zapewnić właściwe wykorzystanie tego dziennika jako dodatkowego środka prezydium dla umocnienia więzi z masami.

M. SZPRINGER

Taniej budować, lepiej remontować

Najważniejszym zagadnieniem w dziedzinie gospodarki komunalnej m. Gdyni jest sprawa mieszkań. W spadku po ustroju kapitalistycznym pozostała do dnia dzisiejszego wielka ilość baraków — bud skleconych z desek ze skrzynek, w których do portu przywożono towary. W budach takich mieszka jeszcze niemało ludzi. Sytuacja mieszkaniowa jest więc ciężka.

Najmniejszym kosztem uzyskiwać najwięcej nowych mieszkań

Wybudowane od nowa osiedle ZOR pochłonęło olbrzymie sumy. Stało się tak dlatego, że trzeba było brukować nowe ulice, zakładać nowe przewody wodociągowe, nowe przewody kanalizacyjne.

Powstało więc pytanie, co robić, aby przy użyciu dotychczasowych kredytów uzyskiwać więcej mieszkań.

W odpowiedzi na to pytanie Komisja Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej wskazuje trzy możliwości:

- nadbudowa jednego piętra w domach o wysokich dachach;
- wewnętrzna przebudowa niektórych luksusowych willi;
- budowanie nowych domów przy ulicach brukowanych i „uzbrojonych“.

Tzw. akcja „czerwonych dachów“ dała od 15.X. ub. r. 36 mieszkań, w tym 20 po 2 pokoje z kuchnią i 16 po 1 pokoju z kuchnią, łazienką, wygodami i niewielką pralnią dla każdej klatki schodowej.

W zobowiązaniach majowych robotnicy Miejskiego Przedsiębiorstwa Robót Budowlanych postanowili oddać dalsze 16 mieszkań po 1 pokoju z kuchnią przed 1 maja br.

„Czerwone dachy“, to wysokie, ciężkie, niezgrabne dachy z dachówki. Dachy te MPRB rozbiera, dobudowuje jedno piętro i kładzie płaski dach. Uzyskane w ten sposób mieszkania kalkulują się kilka razy taniej od uzyskanych z zupełnie nowej budowy. Prócz tego waż-

nym momentem przemawiającym za dobudową piętra jest szybkość wykonania. Np. początkowe roboty przy zdejmowaniu dachu na bloku, w którym 1 maja br. zamieszkało 16 rodzin, rozpoczęły się w drugiej połowie lutego br.

Druga możliwość szybkiego uzyskania mieszkań to wewnętrzna przebudowa willi. Sprawa ta jest w Gdyni aktualna ze względu na znaczną ilość luksusowych rezydencji, które dawniej służyły bogaczom.

Komisja Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej nie ogranicza jednak swej inicjatywy do wskazania wewnętrznej przebudowy. W czasie kontroli remontu willi przy ul. Róży Luksemburg 19 przewodniczący Komisji, ob. Czechowski zwrócił uwagę na możliwość dobudowania mieszkań na olbrzymim tarasie. Po zrealizowaniu tego projektu przybędą dwa albo trzy mieszkania dla rodzin robotniczych.

Trzecia możliwość uzyskania mieszkań to normalna budowa od fundamentów. Jak już zaznaczono, dla potania kosztów budowy nowe budynki mieszkalne będą powstawały przy ulicach „uzbrojonych“.

Kontrola Komisji bezpośrednio na budowie przyczyni się do usprawnienia pracy

Jesteśmy na kontroli robót wykonywanych przez MPRB.

Do przewodniczącego Komisji, ob. Czechowskiego, i członka Komisji — ob. Kitłowskiego, który starannie wynotowuje wszystkie spostrzeżenia, podchodzi robotnik:

„Może pomogliście nam w szybszym uzyskaniu materiałów do instalacji. Chodzimy za materiałami po kilka razy i nic. Cała robota się przez to opóźnia“.

Jakie jeszcze macie żądanie — pyta ob. Czechowski kilku zebranych robotników. Żądają, by szerzej propagować ich osiągnięcia produkcyjne, którymi słusznie mogą się pochwalić przy tynkach, bowiem osiągają ponad 240% normy, przy murach 180%.

Żądają, by lepiej organizacyjnie przygotowywać remonty domów. „Nasza robota często opóźnia się przez to, że musimy czekać aż lokator poprzesuwa sobie meble, pozdejmuje obrazki itp.”

Kontrola remontów ujawniła poważne zaniedbania w pracy inżynierów sporządzających tzw. „protokoły konieczności”, i uproszczone kosztorysy robót. Protokoły te bardzo często nie przewidują najważniejszych napraw. Odnosi się przeto wrażenie, że sporządzający je inżynier nie oglądał domu, albo oglądał go tylko z zewnątrz. Następstwem tego jest konieczność dodatkowego rozszerzania i zmieniania kosztorysu i związana z tym zbędna, uciążliwa bieżąca praca techników prowadzących remonty.

W aktach Komisji znajdujemy następujący przykład wskazujący również, jak potrzebna jest jej kontrola.

W Biurze Technicznym F.G.M. Komisja ustaliła, że

remont domu przy ul. Witomińskiej 34 został zakończony, a komisja kolaudacyjna nie stwierdziła żadnych usterek. Komisja udała się na miejsce remontu i oto co się okazało.

W mieszkaniu ob. Korpisowej, wdowy z 4-giem dziećmi, nie postawiono pieca, mimo że w czasie przeprowadzania remontu obywatelka ta zwracała uwagę majstrovi i zachodzącym na budowę urzędnikom na konieczność pobudowania pieca. Wewnętrzne okna wstawione w czasie remontu przytwierdzono do ram okiennych śrubami, tak że nie można ich otwierać. Wg. kosztorysu okna miały być założone na zawiasy.

W związku z przytoczonym faktem oraz innymi podobnymi Komisja zgłosiła wniosek by w kolaudacji wykonanych robót każdorazowo i obowiązkowo brał udział jej przedstawiciel.

M. Szpringer

Nasi korespondenci piszą

OSIĄGNIĘCIA GROMADY W SKOWIERZYNIE POW. TARNOBRZESKIEGO

-G.R.N. Zbydniowa odbyła sesję lutową w gromadzie Skowierzyn, w której zorganizowana została jedna z pierwszych w powiecie spółdzielnia produkcyjna. W sesji wzięło udział około 70 obywateli. Na sesji była obecna ob. Bielen Ewa, Sekretarz Prezydium PRN. Na porządku dziennym obrad między innymi stało zagadnienie nieobecności radnych na sesji, sprawozdanie sołtysa gromady Skowierzyn oraz sprawozdanie Gminnej Spółdzielni ZSCh z prac przygotowawczych do wiosennej akcji siewnej. W punkcie omawiającym brak aktywności radnych — trzech członków Rady złożyło usprawiedliwienie, a ponadto omówiono zupełny brak aktywności radnego Kopcia Zenona i za to postanowiono wykluczyć go z grona Rady. Dyskusja nad tym zagadnieniem nie stała jednak na poziomie; brak było ostrzejszej krytyki i samokrytyki ze strony tych radnych, którzy słabo wywiązują się ze swych zadań.

Sprawozdanie z działalności gromady Skowierzyn wniosło wiele cennego materiału i zobrazowało walkę wsi polskiej o lepszą przyszłość. Co wynikało z tego sprawozdania? Wynikało, że wieś Skowierzyn w okresie międzywojennym należała do najbardziej przeludnionych i składała się z gospodarstw drobnych, natomiast miejscowy obszarnik baron Getz Okocimski rozpychał się na 3 folwarkach. Położenie chłopów małopolskich w przeludnionej wsi było rozpaczliwe. Nauka w 3-klasowej szkole powszechnej była zaniedbana. Dorastająca młodzież nie miała przed sobą żadnej przyszłości, toteż organizowała się w radykalnym ruchu wiciowym i wzięła aktywny udział w strajku rolnym 1937 r.

Młodzież masowo pchano do więzień, ale nie ustawała ona w walce. W czasie okupacji już w roku 1942 powstaje kadra PPR i Gwardii Ludowej. Z chwilą wyzwolenia kraju przez Armię Radziecką otwierają się zwłaszcza przed młodzieżą szerokie horyzonty.

W wykonaniu reformy rolnej chłopci małopolski w Skowierzynie otrzymują 240 ha ziemi obszarniczej. Głód ziemi został zaspokojony. Równocześnie rozpoczyna się odpływ młodzieży do szkół oficerskich, MO, UB, do szkół na różne stanowiska urzędowe. Z młodzieży, która opuściła wieś, by służyć Polsce Ludowej jest 10 ofi-

cerów, na różnych stanowiskach urzędowych 74 osoby, w czym 45% kobiet. Z dorastającej młodzieży uczy się w szkołach średnich 26, w wyższych 3, zawodowych 19.

W walce z reakcyjnymi bandami z młodzieży skowierzyńskiej padli skrytobójczo zamordowani Karbowniczek Bronisław, Madej Jan, Rajtar Stanisław, Karbowniczek Jan i weteran ruchu robotniczego Tomaszewski Jan.

Po wyzwoleniu trzy podstawowe zagadnienia wysunęły się na pierwszy plan a to: elektryfikacja wsi, budowa dróg i szkoły oraz budowa spółdzielni produkcyjnej. Drogi w Skowierzynie były wybitnie złe i dopiero po wyzwoleniu w latach 1948 — 1950 stan dróg poprawiono. Przebudowano i urządzono nowoczesne 3 sale szkolne, co umożliwiło otwarcie 7-klasowej szkoły z 4 nauczycielami. W latach 1949 — 1950 zbudowano linię elektryczną i przeprowadzono instalację świetlną w gospodarstwach. Zbudowano ładną i obszerną świetlicę, uruchomiono mleczarnię, założono stałe kino wiejskie i przeprowadzono radiofonizację około 60% domów.

Największym sukcesem gromady Skowierzyn to zbudowanie pierwszej w powiecie spółdzielni produkcyjnej — rolniczej spółdzielni wytwórczej.

Ludność Skowierzyna rozumiała, że reforma rolna nie wyczerpała zagadnienia przebudowy ustroju rolnego, że w dalszym ciągu istnieje na wsi wyzysk, dlatego wiosną 1949 roku przystąpiono do organizowania spółdzielni, aczkolwiek akcja ta początkowo szła opornie, to jednak wiosną 1950 roku przystąpiono do zasiewów wiosennych zespołowo na utworzonych blokach. Areał ziemi łącznie z doliczeniem ziemi przyzagrodowej wynosi 156 ha. Mimo dużych trudności, wynikających z zasiewu na drobnych działkach wśród porzucanej w szachownicę zasiewów ozimin — co uniemożliwiło zastosowanie mechanicznej uprawy — siewy wiosenne wykonano w ciągu 8 dni. Dzięki zastosowaniu racjonalnej uprawy i umiejętności użycia nawozów sztucznych zbiory jęczmienia i owsa były dobre. Wydajność jęczmienia z 1 ha wyniosła 20 q.

Mimo pewnych błędów i niedociągnięć tak ze strony zarządu spółdzielni jak i członków — dniówka obrachunkowa wyniosła 16 zł.

Zaznaczyć należy, że niektóre kobiety przy sadzeniu ziemniaków i kopaniu buraków wyrabiały 1½ dniówki

obrachunkowej w ciągu 8 godzin. Tak więc członek spółdzielni zarabia do 50 kg żyta dziennie, podczas gdy przed wojną za rządów obszarniczko-kapitalistycznych robotnik rolny otrzymywał do 12 q zboża rocznie, czyli pracując od świtu do nocy zarabiał około 3 kg zboża na dzień.

W wyniku dobrych zbiorów spółdzielnia zebrała 40 ton żyta, 40 ton pszenicy, 47 ton jęczmienia, 30 ton owsa, 240 ton ziemniaków, 1.535 q buraków cukrowych i 177 kg koniczyzny. Pozostawiając poważne zapasy na potrzeby własne i członków spółdzielnia sprzedała na rzecz PZZ 35 ton zboża i 45 ton ziemniaków. Członkowie spółdzielni stosownie do wypracowanych dniówek obrachunkowych otrzymali poważne ilości zboża, bo do 90 q, tak że posiadają zboża wbród na utrzymanie rodzin i inwentarza. Nikt z członków spółdzielni nie pozbył się ani jednej krowy z powodu braku paszy, której tak poważny brak odczuwa się w gospodarstwach indywidualnych. Większość członków nie pobrała wszystkiego zarobionego zboża, biorąc pieniądze, tak że spółdzielnia będzie mogła te ilości sprzedać. Dochody członków w gotówce były poważne tak np. członek spółdzielni Tomala otrzymał 7 600 zł a Rejtar 7.200 zł i podobnie wielu innych. Zaznaczyć przy tym należy, że spółdzielnia w ub. roku nie prowadziła gospodarki hodowlanej w wyniku czego dochód wynosił zaledwie 1/3 część dochodu możliwego do osiągnięcia.

Wielu prac i wysiłku włożyli członkowie spółdzielni produkcyjnej w budowę chlewni, obory i już obecnie spółdzielnia posiada 26 krów rasowych wysokomlecznych, 19 koni i sprzęt rolniczy, konie i narzędzia zostały zadeklarowane przez członków.

Równocześnie z rozwojem spółdzielni produkcyjnej ożyło życie kulturalne wsi przez urządzenie imprez artystycznych, przedstawień teatralnych i akademii.

Przyjęcie na cześć delegacji i chłopów radzieckich we wrześniu ubiegłego roku było wyrazem głębokiej serdeczności i przyjaźni między chłopami polskimi i radzieckimi.

Posł Korga Leon pochodzący ze Skowierzyna rozciągał dużą opiekę nad gromadą Skowierzyn, interesując się życiem gromady, udziela rady i pomocy.

Gromada Skowierzyn posiada jeszcze niedociągnięcia — mało aktywne jest Koło Gospodyń Wiejskich i słabo pracuje — jakkolwiek bardzo liczne — Koło ZSCh.

W dalszym ciągu sesji sprawozdanie złożył przedstawiciel Gminnej Spółdzielni Samopomoc Chłopska, sprawozdanie to jakkolwiek wykazało poważne osiągnięcia tej spółdzielni zaopatrzenia i zbytu, jednocześnie w niedostatecznym stopniu okazało niedociągnięcia pracy GS, toteż sprawozdanie to spotkało się z ostrą krytyką ze strony członków G. R. N. i obecnych w czasie obrad obywateli. Ob. Mokrzał Helena zarzuciła spółdzielni słabą troskę o zaopatrzenie ludności w opał. Radny Bielecki skrytykował sprawozdanie z działalności gromady podkreślając, że w sprawozdaniu nie uwidoczono walki klasowej, jaka toczyła się w gromadzie i toczy się w związku z budową spółdzielni produkcyjnej, akcją Spisu Powszechnego, pomocy sąsiedzkiej i skupu zboża. Radny Gielarek skrytykował pracę GS. na odcinku kontraktacji. Ob. Rychel Jan podniósł, że ilość siewników jest niedostateczna, i obsługa nie jest należycie zorganizowana. Ob. Krason omówił słabą pracę SOM-u. Ob. Rychel Edward zarzucił, że filia sklepu GS w Skowierzynie źle pracuje i panują w niej kumoterskie stosun-

ki, że słonina w sklepie przetrzymana przez sklepową dla jej krewnych uległa zepsuciu, że skóra jest odsyłana przez sklepową do magazynu GS jakkolwiek są chętni, którzy by tę skórę nabyli. Radny Sławek stawia wniosek, ażeby zreorganizować i uaktywnić komitety członkowskie.

W wyniku przeprowadzonej dyskusji nad sprawozdaniami, w której zabierało głos 14 dyskutantów, Gminna Rada Narodowa podjęła uchwałę, ustalającą wytyczne pracy na odcinku akcji kontraktacyjnej, pracy GS-u i SOM-u, pomocy sąsiedzkiej oraz utworzenia gminnej kasy spółdzielczej.

Lutowa sesja Gminnej Rady Narodowej w Zbydnieowie była osiągnięciem Rady. Dobrze opracowane sprawozdanie z działalności gromady wskazało zebrany drogą walki, po jakiej powinien iść chłop mały i średniorolny opierając się na doświadczeniach chłopów ze Skwierzyna.

Żywa dyskusja, w której zabierali głos zarówno radni jak i członkowie spoza rady, wykryła poważne niedociągnięcia w pracy gminnej spółdzielni jej ośrodka maszynowego i filii sklepowych.

Obok tego jednak sesja miała i braki jak np. słaba frekwencja radnych (bo na 24 obecnych było 15), sesja wykazała też brak przygotowania materiałów na posiedzenie, sprawozdanie GS było słabo przygotowane, brak było koreferatów.

Władysław Witkowski

Kierownik Wydziału Ogólnego
Prezydium PRN w Tarnobrzegu

POGLĄDOWE SZKOLENIE

— „Nie wystarczają dni przyjęć, w które do Wojewódzkiej Rady Narodowej przychodzi petenci ze swoimi skargami i żalami. Członkowie Prezydium powinni osobiście udawać się w teren do najodleglejszych gmin województwa, gdzie mieszkańcy, zawiadomieni uprzednio o mającym nastąpić przyjeździe przedstawicieli województwa, będą mieli możliwość przedłożyć swoje postulaty i uwagi, dotyczące się załatwiania spraw bytowych przez terenowe organa władz państwowych“ — zapadła uchwała na styczniowym posiedzeniu Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej w Gdańsku.

A jednocześnie ZMP-owcy z wojewódzkiego oddziału organizacyjnego podjęli długofalowe zobowiązanie — towarzyszyć członkom Prezydium w ich wyjazdach w charakterze protokolanów.

Od stycznia do maja było już 12 takich wyjazdów.

*

Do gminy Opalenie (pow. tczewski) pojechał zastępca przewodniczącego Wojewódzkiej Rady Narodowej Marczewski z Antonim Juriewem z wydz. organizacyjnego. Przewodniczący Prezydium Gminnej Rady Narodowej zawczasu już rozesłał wici do wszystkich sołtysów o mających nastąpić odwiedzinach. Toteż na gości z Gdańska czekało przeszło 20 osób.

Pierwszym interesantem był 50-letni Maks Łoboda.

— No, co powiecie? — spytał zastępca przewodniczącego, gdy Łoboda mnąc czapkę w rękę i przestępując z nogi na nogę, rzucał ukradkowe spojrzenia na ob. Marczewskiego i milczał. — Mówcie śmiało. Jesteście wśród przyjaciół.

— Wśród przyjaciół — powtórzył półgłosem Łoboda i uśmiechnął się.

Popłynęły teraz wartko słowa.

Łoboda — chłop bezrolny — „najął się“ do bogatego gospodarza Wołoszka. Obiecywano mu „złote góry“, realizowane jednak tylko w postaci noclegu w stodole i łyżki strawy. Wynagrodzenia nie otrzymał, a wyliczył, że należy mu się 3.250 zł. i 10 gr.

Zwrócił się do Zw. Zawodowego, ale tam mu nie pomogli. Wobec tego w lipcu r. ub. złożył skargę w Sądzie Powiatowym.

Rozpatrywanie sprawy trwało długo. Aż do 13 lutego r. b. Ale Łoboda otrzymał wreszcie należne mu pieniądze.

— A co teraz mam robić? Przecież do Wołoszka nie wróce.

— Nie wróćcie — zapewnił go przedstawiciel województwa. — A co potraficie robić?

— Zwyczajnie. Koło bydła i koni chodzić, ziemię orać...

— W miejscowym SOM-ie znajdzie się praca nawet dla niewykwalifikowanego robotnika.

Następny interesant, trzydziestokilkoletni Maks Staniszewski, z miejsca wystąpił śmiało ze swoimi żalami. Jest człowiekiem „uczciwym i rzetelnym“, a tu nakładają na niego takie podatki, że „żyć się odechciewa“.

— Ile macie ziemi?

Przez izbę przelatuje stłumiony chichot.

— Staniszewski nie ma przecież ziemi, a żyje sobie nienajgorzej — mówi pogardliwie przewodniczący Prezydium Gminnej Rady Narodowej. To spekulant.

— A czy to grzech? — pyta butnie Staniszewski — Tylko że ja nie spekulant, a handlowiec. Kupuję owoce od chłopów i sprzedaję owoce te w mieście.

Rozmowa zastępcy przewodniczącego Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej z opaleńskim handlarzem trwa długo. A treścią jej jest nie tylko wymiar podatku, który Staniszewski musi bezwzględnie zapłacić. Przedstawiciel województwa opowiada o dobrodziejstwie pracy, ale pracy polegającej nie na spekulacji i wyzysku, lecz pracy uczciwej i rzetelnej. Mówi o współzawodnictwie, o przodownikach pracy, o awansie społecznym...

Staniszewski słucha uważnie. Widoczne jest, że są to dla niego rzeczy nowe, nieznane.

— Człowiek dźwiga na plecach już czwarty krzyżyk, a jakby urodził się dopiero dzisiaj — szepcze w pewnej chwili.

— A gdzieście do tej pory żyli? Na księżycu? — odzywa się z przekąsem ktoś z obecnych.

Staniszewski schyla głowę i milczy.

— Kim jesteście z zawodu?

— Ślusarzem.

— A SOM poszukuje mechanika. Czy wam nie wstyd?

— To może ja...

Staniszewski wychodzi z lokalu gminy z głową podniesioną. Nie gnębi go nawet konieczność zapłacenia podatku.

Gdyby jednak Gminna Rada Narodowa i Zw. Samopomocy Chłopskiej więcej interesowały się mieszkańcami gromad, można by wcześniej wychować Staniszewskiego i jemu podobnych. Nie wystarczy powiedzieć o kimś „to spekulant“ i pozostawić go własnemu losowi.

Na ten temat toczy się długa rozmowa między przedstawicielem województwa i miejscowymi władzami państwowymi. Bo celem wyjazdów członków Prezydium jest nie tylko załatwianie skarg i zażaleń miejscowej ludności, lecz pogładowe szkolenie władz terenowych.

Jeszcze dłuższą rozmowę z władzami terenowymi w gminie Kaliska (pow. starogardzki) prowadził członek Prezydium Tomasz Kocan. Był zaskoczony odezwaniem się pierwszego interesanta, średniorolnego gospodarza Piotra Kundta, który zwrócił się doń ze słowami:

— Panie wojewodo...

Kundt nie wiedział o zniesieniu urzędów wojewody i starosty. Nikt mu o tym nie powiedział.

— A na zebraniach gromadzkich o tym nie mówiono?

Może i mówiono, ale Kundt albo nie słyszał albo nie zrozumiał. Zresztą niewiele go to obchodziło.

— Nie widzicie żywego człowieka. Zastaniają go wam papierki — pouczał przedstawiciel województwa.

Tymi samymi słowami upominał sekretarz Prezydium Gdańskiej Woj. Rady Narodowej ob. Walenty Szeliga przewodniczącego Gminnej Rady Narodowej w Wandowie (pow. kwidziński) Słyszka.

Ob. Słysz jest energiczny, ale stosunek jego do ludzi jest ostry i biurokratyczny. Toteż większość wandowskich mieszkańców lękała się mówić szczerze w obecności Słyszki i chwaliła go przesadnie. Nieliczni tylko oskarżali go o bezduszność, o małą wnikliwość w sprawy obywateli.

— Zamieniłam się z Sobótką na gospodarstwa, a teraz żałuję — mówi Szewczykowa, właścicielka 8 ha we wsi Różan Wielki.

— Dlaczego?

Ziemia Sobótki — członka spółdzielni produkcyjnej — znajdowała się na skraju wsi. Gospodarstwo Szewczykowej graniczyło ze spółdzielnią. Stąd ta zmiana. Ale sobótkowa ziemia jest gorsza, przy tym Szewczykowa zamierza później wstąpić do spółdzielni.

Przedstawiciel województwa jest w danym wypadku bezradny.

— Czemu nie poradziliście się uprzednio przewodniczącego gminy?

— Jakże mu miałam zwracać głowę takimi sprawami...

Obawa przed „zawracaniem głowy“ wpływa również zresztą z lęku przed Słyszem.

Podczas takich spotkań członków Prezydium z mieszkańcami gromad, wpływa wiele spraw.

A sprawy te są bardzo ważne dla mieszkańca wsi. Skargi na dyrekcję Lasów Państwowych, że nie organizuje obław na dziki, które niszczą pola. Na niedostateczne zaopatrywanie sklepów gminnych. Na zbyt wysoki wymiar podatku itd. Lecz głównie na biurokratyzm panoszący się w terenowych urzędach i organizacjach.

Osobisty kontakt przedstawicieli województwa z terenem przyczyni się niewątpliwie do usunięcia wielu niedomagań, pokutujących dotąd w terenie

St. Sońska

WIOSENNE PORZĄDKI W DZIELNICY WARSZAWA-ŻOLIBÓRZ

W myśl Uchwały Prezydium Rządu z dnia 10. III. 1951 r. dzielnica Warszawa-Zoliborz przystąpiła do akcji czystości i zazielenienia w marcu br. Komitety blokowe i szkoły otrzymały dokładny wykaz terenów, ulic, placów, ogrodów i drzew do stałej opieki i konserwacji wraz z instrukcją opracowaną przez Prezydium DRN, w jaki sposób mają swe czynności wykonywać.

Akcja organizacyjnie została ujęta w następujący sposób. W dniu 2.IV. 51 r. na zebraniu przedstawicieli większych zakładów pracy, aktywu społecznego i radnych został wyłoniony „Komitet Dzielnicowy Miesiąca Czystości“ (przedstawiciele Komisji i Referatu Zdrowia, Komisji i Oddziału Oświaty, Komisji Pracy i Pomocy Społecznej, Rolnictwa i Leśnictwa, Przemysłu, Handlu oraz komitetów blokowych). Komitet wyłonił podkomisje, których zadaniem jest lustrwanie terenu (sklepy i targowiska, szkoły i zakłady pracy, posesje i ulice) i składanie raportów Prezydium Komitetu oraz sprawozdań plenum Komitetu, który zbiera się w każdy poniedziałek.

Na zebraniu komitetów blokowych w dniu 4. IV. br. cały teren dzielnicy został podzielony na 6 rejonów (Bielany, Marymont, Powązki i 3 rejonu na Żoliborzu). Nad każdym rejonem czuwa wybrane spośród aktywnych członków K.B. trzyosobowe prezydium, które kieruje pracą komitetów blokowych w terenie i jest jakby mostem między mieszkańcami a Prezydium DRN i Komitetem Dzielnicowym.

Po dokładnym omówieniu zadań akcji czystości prezydium rejonów w oparciu o komitety blokowe opracowały plany pracy, podejmując jednocześnie dla uczczenia święta 1 Maja liczne zobowiązania i przedterminowe wykonanie zaplanowanych czynności. Oto niektóre z zobowiązań:

1. W imieniu ZMP ob. Błaszczyk podjęła zobowiązanie otoczenia stałą opieką parku Hibnera, uporządkowania i konserwowania trawników przy ul. Mickiewicza oraz założenia zieleńców łącznie z Miejskimi Parkami i Ogrodami placu Komuny Paryskiej.
2. Kierownik referatu szkół podstawowych z Oddziału Oświaty zobowiązał się do zorganizowania stałej konserwacji obiektów przez młodzież szkolną na terenach jej przydzielonych oraz zmobilizowania 100 osób dziennie w ciągu kwietnia do prac przy urządzeniu parku kultury na „Kaskadzie“.
3. Liga Kobiet podjęła zobowiązanie zorganizowania 60-osobowej ekipy łącznie z kolejarzami Dworca Gdańskiego dla uporządkowania wiaduktu żoliborskiego.
4. K.B. Nr 2 — zobowiązał się do uporządkowania części ul. Fontany (Bielany), K.B. Nr 24 — zasypać doły na niezabrukowanej ul. Kolektorskiej (Marymont) K.B. Nr 25 — zasypać śmietniska przy ul. Rudzkiej i Kaskadowej (Marymont), komitety blokowe na Powązkach — wspólnie zasypać gliniankę przy ul. Sybilli. K.B. Nr 72 i 47 — wywiezienie nagromadzonych gruzów i śmieci z posesji niezabudowanych na swoim terenie.

5. Do akcji zgłosiło się 40 furmanów z dzielnicy, którzy podjęli się wywiezienia rozmaitych odpadków i złomu zgromadzonych przez ZHP w ustalonych punktach w dniach 21 i 22 kwietnia.

W pierwszej połowie kwietnia odbyły się masowe zebrania z mieszkańcami, organizowane przez komitety blokowe celem zmobilizowania ich do akcji czystości i przygotowań do święta 1 Maja.

Przeprowadzona w dniach od 19 — 21 IV. 1951 r. przez komisje Komitetu Miesiąca Czystości Dzielnicowej Rady Narodowej Warszawa-Żoliborz lustracja wiosennej akcji sanitarno-porządkowej w 1951 r. wykazała, że akcja przebiega na terenach poszczególnych komitetów blokowych sprawnie. Wyniki tej akcji są już widoczne w postaci uporządkowanych strychów, piwnic, podwórek, skopanych i zasianych trawników i kwietników, oczyszczenia i odgruzowania ulic i placów publicznych. M. ir. K.B. Nr 25 wykonał już w 80% swoje zobowiązania, zasypując olbrzymie śmietnisko przy ul. Rudzkiej i Klaudyny, skopując około 1.000 m² trawników. Wykonanie całkowitego zobowiązania K.B. 25 postanowił przyspieszyć o tydzień. K.B. 72 dotychczas przekopał i zasiał trawą 1.200 m² trawników, odgruzował podwórze o pow. 2.700 m², zobowiązał się wybudować piaskownicę i boisko. Komitet ten wezwał wszystkie K.B. do współzawodnictwa w podejmowaniu podobnych zobowiązań i w urządzaniu estetycznych dekoracji 1-majowych. Podobnych komitetów blokowych na terenie tej dzielnicy jest znacznie więcej.

W dniu 25.IV. cała dzielnica wykonała swój plan, przybierając odświeżony wygląd. Zniknęły śmietniska i bajora, kosze do śmieci zostały wypróżnione, tereny pod zieleńce skopane i zasiane trawą. W dniu 27.IV. komitety z dzielnicy Bielany zorganizowały akademię 1-majową, na której przewodnicząca Prezydium Rejonu podsumowała wyniki akcji podkreślając duży wkład mieszkańców i socjalistyczny stosunek do podjętych zobowiązań. W dniu 30.IV. odbyła się lokalna uroczystość otwarcia pierwszego fragmentu projektowanego w Planie 6-letnim wielkiego nowoczesnego Parku Kultury, na której przodownicy pracy przekazali go na użytek mieszkańców budującej się Stolicy na ręce przewodniczącego Prezydium DRN ob. Janickiego Romualda. Ten zaś z kolei powierzył go opiece młodzieży sąsiadujących z nim 2-ch szkół podstawowych na Marymoncie (Nr 53 i 151).

Eugeniusz Jankowski

Sekretarz Prezydium
DRN Warszawa-Żoliborz

Notatki z życia rad narodowych

**ROBOTNIK —
PRZEWODNICZĄCYM PREZY-
DIUM WOJ. RADY NARODOWEJ
KRAKÓW.**

W dniu 30.3. b. r. Woj. R. N. Kraków dokonała wyboru nowego Przewodniczącego Prezydium, którym został ob. Tadeusz Pająk.

Ob. Pająk urodził się w 1914 roku w Myślachowicach, pow. Chrzanów, w robotniczej rodzinie palacza-maszynisty. W okresie międzywojennym pracował jako robotnik w kopalni „Artur“ w Sierszy. Od 1930 roku należał do Komunistycznego Związku Młodzieży. Po wyzwoleniu ob. Pająk pracował ostatnio jako dyrektor cementowni w Szczakowej.

**GROMADY W GMINIE KORCZEW
I GMINIE STERDYŃ,
POW. SOKOŁÓW PODLASKI
PRZEDTERMINOWO WYKONAŁY
ZOBOWIĄZANIA 1-MAJOWE**

Wszystkie gromady w gminie Sterdyń i w gminie Korczew, pow. Sokółów Podlaski, podjęły zobowiązania dla uczczenia Święta 1 Maja.

Zobowiązania te dotyczyły przede wszystkim naprawy dróg, reperacji mostków, przedterminowego wykonania siewów, zalesienia nieużytków.

W gminie Korczew na ogólną liczbę 16 gromad połowa (8 gromad) wykonała podjęte dla uczczenia Święta 1 Maja zobowiązania przedterminowo.

Gromada Góry, która podjęła zobowiązanie wyreperowania 300 metrów drogi ciągnącej się od wsi Góry do lasu Mokrawy wykonała zobowiązanie do 12 kwietnia 1951 r. W pracy brało udział 30 chłopów „pieszych“ z łopatomi oraz 15 furmanek, które woziły piach i żwir. Wartość wykonanej pracy wynosi 1050 zł.

Gromada Bożyska zobowiązała się i wykonała do dnia 13.IV. 1951 r. dwa przepusty drewniane na drodze polnej Korczew-Bożyska. Na wykonanie pracy zużyto 22 dniówki pieśze oraz 19 dniówek jednokonnych.

Gromada Starzewice zreperowała drogę na przestrzeni 1000 metrów i most. Do pracy stanęło 27 furmanek jednokonnych, 3 wozy parokonne i 15 osób z łopatomi. Zobowiązanie to wykonano do 21 kwietnia 1951 r. Praca przedstawia wartość 1275 zł. Również przed terminem wykonały podjęte zobowiązania gromady: Ruda Instytutowa, Sokary, Krzychówek, Mogielnica i Braźniew.

W gminie Sterdyń zobowiązania wykonały gromady: **Przewóz** Nurski, gdzie przy reperacji 80 m. drogi zatrudnionych było 28 furmanek jednokonnych oraz 7 ludzi. Poza tym zaprowadzono wzorowy porządek koło budynku mleczarni.

Podjęte zobowiązania naprawienia popsutych przez wodę dróg i mostów wykonały również gromady Szwejki, Seroczyn, Pustelnik, Dziecioty Bliższe, Dziecioty Dalsze, Nursy, Radość w terminie do dnia 22. IV. 1951 r.

Gromada Białobrzegi zasadziła do 21. IV. 1951 r. półtora hektara lasu; gromada Zembrów wypełniła w tym czasie swoje zobowiązanie tylko częściowo: zasadziła dostarczone jej przez nadleśnictwo sadzonki w liczbie 8000, nie zasadziła natomiast pozostałej części sadzonek w liczbie 5000 sztuk, gdyż mimo kilkakrotnego zwracania się do Nadleśnictwa Państwowego w Sokołowie, potrzebnych sadzonek nie otrzymała.

Liczni członkowie rad narodowych — przodownicy pracy włączyli się w nurt zobowiązań 1-Majowych. Jednym z nich jest przodownik pracy ob. Sawicki Stanisław, pracownik majątku PGR w Ceranowie — furman. Zobowiązał się on dla uczczenia Święta 1 Maja wykonać w majątku PGR w Ceranowie zasiewy jako pierwszy z całego zespołu. Równocześnie z tym zobowiązaniem wezwał on pracowników zespołu majątku PGR w Paulinowie do współzawodnictwa. Do wykonania zobowiązania zabrał się z całą energią i wykonał je do dnia 24.IV. 1951 r. W pracy pomaga mu świadomość i głębokie przekonanie, że obecnie pracuje on nie dla obszarnika, ale dla siebie, dla lepszej przyszłości swoich dzieci.

Ciężkie było życie ob. Sawickiego. Urodził się we wsi Noski, gm. Sterdyń pow. Sokołów Podlaski. Ojciec jego miał 2 ha ziemi. Ze względu na liczną rodzinę, gdyż rodzice mieli 7-ro dzieci, młody Sawicki zamiast się uczyć musiał iść do pracy do majątku Józefa Górskiego w Ceranowie (obecnie PGR). Był wtedy jeszcze dzieckiem, mając 11 lat pracował już na swoje utrzymanie. Gorzkie to było dzieciństwo i młodość na służbie u „pana dziedzica“. Sytuacja zmieniła się całkowicie z chwilą powstania Polski Ludowej. Ob. Sawicki czynnie włącza się do pracy, jako uświadomiony obywatel wstępuje w szeregi Partii. Uczciwą pracą osiąga to, że wybija się spośród ogółu pracowników majątku P.G.R. w Ceranowie — zostaje wyróżniony — jest przodownikiem pracy. Doceniając wysiłek ob. Sawickiego, Gminna Rada Narodowa w Sterdyni w czerwcu 1950 r. wybrała go w poczet członków Rady. Ob. Sawicki jest członkiem Komisji Zdrowia, Pracy i Pomocy Społecznej, która jest najaktywniejszą komisją G.R.N.

LEKCEWAŻĄCY STOSUNEK DO KRYTYKI PRASOWEJ PREZY- DIUM GRN W ROJEWIE POW. INOWROCŁAWSKIEGO SPOWO- DOWAŁ SZKODY.

W dniu 17.3. b. r. w „Gazecie Pomorskiej“ korespondent wiejski ob. Jan Fasula donosił o rozpoczęciu budowy drogi z Liszkowa do Zelechłina. Robotnicy rozpoczęli swą

pracę od usuwania drzew, liczących do 100 lat.

Na interwencję Towarzystwa Ochrony przyrody prace te przerwano, ale podkopanych drzew chwiejących się za lada powiewem nie zabezpieczono przed wywróceniem się. Ob. Fasula wskazywał, że drzewa te mogą się wyrwać na tory kolejki wąskotorowej Cukrowni Tuczno i spowodować wypadek.

Prezydium GRN w Rojewie nie zainteresowało się krytyczną notatką korespondenta i nie poczyniło żadnego zabezpieczenia. Tymczasem przewidywania korespondenta okazały się słuszne. Niedawno wielki pień drzewa obaliwszy się na szyny kolejki, zatarasował tor i przeszkodę usunąć musiała obsługa kolejki. Trzeba było też zamienić wąskotorowe szyny na nowe.

W trzy dni później położył się drugi z kolei kolos, tym razem na ogród ob. Wójtowicza, łamiąc mu drzewka owocowe wartości 240 zł. Potężnym swym wierzchołkiem objął on 200 metrów kwadratowych ogrodu, uniemożliwiając w nim pracę

Chyba Prezydium GRN zajmie się poruszoną sprawą?

PO ZLIKWIDOWANIU ANALFABETYZMU DALEJ PRACUJEMY NAD PODNOSZENIEM ŚWIADOMOŚCI BYŁYCH ANALFABETÓW.

W dniu 22 marca 1951 r. na terenie naszej gminy zlikwidowany został analfabetyzm.

Jednakże sam fakt wyrwania kilkudziesięciu ludzi z ciemnoty i zafiania nie powinien i nie może wyczerpywać problemu zwalczania analfabetyzmu.

Właśnie teraz chodzi o pełne wykorzystanie ludzi, którzy posiadli sztukę czytania i pisania. Należy z nich uczynić pełnowartościowych, obywateli Polski Ludowej.

Idąc po tej linii Prezydium Gm. R. N. w ścisłej współpracy z Komisją Oświaty i Kultury, nauczycielstwem, gminną biblioteką, gromadzkimi punktami bibliotecznymi i działaczami wszystkich organizacji polityczno-społecznych działających na terenie gminy opracowało szczegółowy i konkretny plan opieki nad wszystkimi tymi, którzy ukończyli kurs analfabetów, zlecając indywidualnie stałą i systematyczną pracę nad poszerzeniem i pogłębieniem wiedzy i pozio-

mu umysłowego analfabetów — przez wpływanie i nakłanianie do czytania prasy i książek. W dalszej, kolejnej fazie istnieje konieczność objęcia b. analfabetów nauczaniem w ramach szkolenia partyjnego, bądź organizacyjnego. Z dniem 1 listopada 1951 r. w Goruńsku i Kursku zostaną uruchomione kursy wstępnych klas szkoły dla początkujących.

Dla najbiedniejszych spośród analfabetów Prezydium prenumeruje „Gromadę“ i „Chłopską Drogę“. Na podkreślenie zasługuje rzetelny wkład pracy na tym odcinku naszych terenowych działaczy: do nich należy: ob. Patycki Ignacy, sekretarz Zarządu GZSch. nauczyciel ob. Czywiel Jan i przewodniczący Komisji Oświaty i Kultury Gm. R. N. ob. Podgajska Jadwiga.

St. Duda,

Sekretarz Prezydium Gm. R. N.
w Goruńsku, pow. Międzyrzecz,
woj. zielonogórskie.

PREZ. MRN LUBAŃ ŚL. ŹLE PRZYGOTOWAŁO SESJĘ WYJAZDOWĄ

Sesja MRN wyznaczona na dzień 28.III. br. odbyła się w świetlicy największej fabryki na terenie miasta — w Lubańskich Zakładach Przemysłu Bawełnianego.

Sesja ta nie spełniła pokładanych w niej nadziei.

Urządzając sesję wyjazdową w świetlicy największego zakładu pracy na terenie miasta, Prezydium miało na celu wciągnięcie robotników LZPB do dyskusji nad omówieniem spraw gospodarki mieszkaniowej, remontów, zaopatrzenia w niezbędne artykuły, a przede wszystkim gospodarki groszem publicznym przez Prezydium. Na porządku obrad było sprawozdanie z wykonania budżetu za rok 1950. Niestety frekwencja robotników nie dopisała, było bowiem poza administracją fabryki zaledwie ok. 10 robotników. Zawiniło tu — poza Radą Zakładową i częściowo dyrekcją — Prezydium MRN, które mogło zapobiec słabej frekwencji drogą odbycia wspólnej konferencji z Radą Zakładową celem znalezienia sposobów zainteresowania sesją robotników.

Kluby radnych nie przygotowały się do dyskusji, która nie była rzeczowa i treściwa.

Niepokojąca była słaba frekwencja radnych która na tej sesji wy-

nosiła zaledwie 56%. Powinno się ostro i publicznie napiętnować tych, którzy przyjąwszy na siebie poważne obowiązki społeczne nie chcą ich wykonywać.

R. Latty

Członek Prez. MRN
w Lubaniu Śl.

M.R.N. W KRAKOWIE KIERUJE AKCJĄ ZADRZEWIANIA MIASTA

Miejska Rada Narodowa w Krakowie wystąpiła z inicjatywą i kieruje akcją zadrzewiania miasta, a szczególnie tych dzielnic, które dotychczas pozbawione były skwerów i drzew na ulicach. Akcja ta przyjęła znaczne rozmiary. Włącza się do niej licznie młodzież szkolna. Korzystając ze sprzętu oraz z sadzonek dostarczonych przez M.R.N. podejmuje ona liczne zobowiązania wykonywania czasu wolnego od nauki celem użytkowania go na tę ceną dla mieszkańców Krakowa akcję. Najbardziej czynny udział w zadrzewianiu miasta biorą studenci Wydziału Leśnictwa Uniwersytetu Jagiellońskiego.

JAKIE ZAGADNIENIA PRZEPRACOWAŁY KOMISJE: KOMUNIKACYJNA ORAZ OŚWIATY I KULTURY M.R.N. W RADOMIU

Komisja Komunikacyjna M.R.N. w Radomiu w swojej pracy zajęła się kontrolą i uporządkowaniem M.K.S., dokonała kontroli stanu ulic, przeważnie na przedmieściach i w osiedlach robotniczych, oraz kontroli dojazdów robotników do pracy, stawiając wnioski na Prezydium, które czekają zrealizowania. Wnioski dotyczyły m. in. sprawy budowy i uruchomienia nowego dworca dla ruchu pasażerskiego przy przejeździe lubelskim, który odciążałby nasilenie na Dworcu Starym od pociągów zjazdających od strony Dębina i Warki, zwiększenia liczby wagonów w tychże pociągach, zabezpieczenia przejazdu na wiadukcie ulicy Słowackiego — chodzi o miejsce pomiędzy wieżyczkami, gdzie często bywają wypadki z ludźmi. Duże zainteresowanie pracami Komisji przejawiają ob. Tomicki i jej przewodniczący ob. Roszkowski.

Komisja Oświaty i Kultury M.R.N. w Radomiu w okresie swojej pracy tj. od 1 września 1950 r. do chwili

obecnej interesowała się zagadnieniem walki z analfabetyzmem, kontrolowała bursy i internaty, przedszkola i dożywianie dzieci w szkołach, powodując usunięcie wielu usterek. Punkty nauczania analfabetów kontroluje z pomocą opiekunów powołanych z członków Rady. Dużą zasługą Komisji jest spowodowanie upaństwowienia prywatnego internatu oraz prywatnej biblioteki.

W związku z akcją dożywiania dzieci w szkołach podstawowych Komisja zwróciła się o przydział węgla dla szkoły Nr 11, o wydanie polecenia kierownictwu szkoły Nr 14 wprowadzenia półgodzinnej przerwy, w czasie której będą wydawane dzieciom śniadania. Poza tym Komisja wystąpiła z wnioskiem o przekwaterowanie uczniów ze stacji utrzymywanej przez dozorcę.

Czekają załatwienia wnioski Komisji w sprawie nadania estetycznego wyglądu budynkowi w którym mieści się Biblioteka Miejska, oraz w sprawie kontroli stanu sanitarnego przedszkola Nr 6 przy ul. Świerczewskiego Nr 43, wyłożenia płytami chodnika od ulicy Kwiatkowskiego do budynku przedszkola przy ulicy Słowackiego Nr 64.

Komisja Oświaty i Kultury czynnie współdziała z komitetami rodzicielskimi. Członkowie komisji biorą udział w zebraniach komitetów, wypełniając w ten sposób postulat wiązania się z najszerzymi masami ludności.

St. Kowalczyk

KOMITETY BLOKOWE W ŁODZI PRZYSTĘPUJĄ DO AKCJI PORZĄDKOWO-SANITARNEJ

Komitety blokowe w Łodzi przystąpiły ostatnio do pracy nad podniesieniem stanu sanitarnego miasta. Na specjalnej naradzie, w której wzięli udział przewodniczący blisko 700 komitetów blokowych, zebrani dzielili się swymi doświadczeniami w tej akcji. Stwierdzono, że dotychczas w małym jeszcze stopniu zdołano wciągnąć do akcji porządkowania miasta szerokie masy ludności. W akcji tej przodują wybrane ostatnio komitety pracujące na peryferiach miasta. Wiele zaniedbanych dotychczas posesji zostało uporządkowanych, niektóre najbardziej odległe ulice zostały pokryte twardą nawierzchnią.

Na naradzie delegaci poszczególnych komitetów blokowych podjęli

liczne zobowiązania przyśpieszenia w akcji i wciągnięcia do niej jak największej ilości mieszkańców miasta.

**W GNIEWKOWIE,
POW. INOWROCLAWSKIEGO
PRACUJE KOMITET
UPIĘKSZANIA MIASTA**

Małe czterotysięczne miasteczko Gniewkowo, powiatu inowrocławskiego, na ofiarny i społecznie ściśle z M.R.N. współpracujący Komitet Upiększania Miasta. Komitet został powołany w 1950 r., a celem jego pracy jest częściowa zmiana i upiększenie ulic i placów miejskich. Niedostępny, w centrum miasta położony zieleniec otrzymał dojsię, a pośrodku założono piękny klomb kwiatów i ustawiono ławeczki, które jako jedyne w miasteczku spotkały się z uznaniem całego społeczeństwa.

Po zimowej przerwie Komitet znowu przystąpił do pracy, apelując o pomoc do organizacji społecznych. W czynie majowym pomoc zapewniły członkinie Ligi Kobiet i zakłady pracy i na Święto Pracy zieleniec zostanie upiękaszony krzewami, a obok, na zdawałoby się do niczego nie przydatnym placyku, dzieci otrzynają murowaną piaskownicę — również czyn wszystkich członków Komitetu. Z dalszych prac Komitetu należy wymienić zadrzewienie ulic i placyków krzewami otrzymywanymi bezpłatnie od P.R.N. Z aktywną pomocą Komitetowi przychodzi przewodniczący M.R.N. Ziemiakiewicz, a pracami Komitetu kieruje społecznik, członek Rady — ob. Tomaszewski.

N. Tepper
Aleksandrów Kuj.

**PREZYDIUM P.R.N. W BIELSKU-
BIAŁEJ PRZYJMUJE
INTERESANTÓW W TERENIE**

Prezydium P.R.N. w Białej - Bielsku, w trosce o poprawę warunków bytu mieszkańców powiatu, postanowiło przyjmować skargi i zażalenia nie tylko w swej siedzibie, lecz i na terenie powiatu.

W związku z powyższym, Prezydium przyjmuje skargi i zażalenia w poniedziałki i czwartki w siedzibie Prezydium P.R.N. w Białej-Bielsku, w każdy wtorek po piętnastym w gminie Międzyrzeczu, w każdą środę po pierwszym w gminie Bestwinie,

każdy pierwszy poniedziałek miesiąca w gminie Rudzicy oraz w każdy piątek po pierwszym w gminie Szczyrku.

**WOJ. R. N. RZESZÓW OMAWIA
ZACADNIENIA ZDROWIA NA
SESJI WYJAZDOWEJ
W STAŁOWEJ WOLI**

W dniu 31 marca br. Woj. R. N. w Rzeszowie odbyła sesję wyjazdową w Stałowej Woli, pow. niżański, poświęconą ocenie dotychczasowej działalności służby zdrowia.

Prezydium Woj. R. N., organizując sesję, rozesłało radnym ankietę, w której zawarte pytania odnośnie zagadnień zdrowia spowodowałyby zainteresowanie się radnych tematyką wyszczególnioną w ankiecie. Ankieta zawierała 17 punktów, dotyczących np. opieki lekarskiej w zakładach pracy, PGR-ach, spółdzielniach produkcyjnych, opieki nad matką i dzieckiem, opieki nad uczącą się młodzieżą itp. Prezydium Woj. R. N. wybrało Stałową Wolę za miejsce sesji wyjazdowej, ponieważ Stałowa Wola stanowi jeden z największych ośrodków robotniczych na terenie woj. rzeszowskiego.

Wybór miejsca okazał się trafny, a sama sesja została dobrze przygotowana, o czym świadczy liczny udział miejscowej ludności w sesji z przewagą robotników (298 osób) oraz żywa, konkretna dotycząca palących potrzeb terenu dyskusja w której wzięło udział 19 osób w tym 11 radnych.

Po złożonym sprawozdaniu z działalności Wydziału Zdrowia za 1950 r. przez członka Prezydium Woj. R. N. ob. Dra Pieczulę oraz wygłoszonym koreferacie przez przewodniczącego Komisji Zdrowia Woj. R. N. ob. Dra Tkaczową radni oraz zebrani spoza Rady poddali krytycznej ocenie dotychczasową działalność służby zdrowia, wskazując na braki w szpitalnictwie, niewłaściwy stosunek lekarzy do ludności pracującej, niedociągnięcia w aptekach itp.

Krytyczne uwagi i zgłoszone dezyderaty radnego ob. Jeżyka Emila, m. in. w sprawie zwiększenia skierowań na leczenie sanatoryjne do Iwonicza Zdroju robotników przemysłu naftowego, budowy oddziału zakaźnego przy szpitalu w Jasle, uwagi radnego Jadacha w sprawie

niewłaściwego stosunku lekarza Kuźniaka do zgłaszających się chorych, dezyderat radnego Szwaaja w wyniku narady radnych powiatu krośnieńskiego i z ich polecenia zgłoszony na omawianej sesji Woj. R. N. w sprawie oddziału zakaźnego w m. Krosno itp. — wskazują, że radni skorzystawszy z otrzymanej ankiety przyszedli na sesję z konkretnymi bolączkami i potrzebami terenu. Należało oczekiwać, że w wyniku dyskusji Woj. R. N. ustosunkuje się do zgłoszonych dezyderatów i uwag pozytywnie.

Stało się jednak inaczej. Na sesji przeznaczonej głównie zagadnieniom zdrowia podjęto 4 uchwały, ale żadna z nich nie dotyczy zagadnień zdrowia, a przecież dyskusja wykazała, że ze stanem służby zdrowia na terenie woj. rzeszowskiego nie jest najlepiej i że Woj. R. N. powinna była ustosunkować się do głosów dyskutujących przez podjęcie odpowiedniej uchwały.

**MIEJSKA RADA NARODOWA
W BIELSKU-BIAŁEJ NAWIAZUJE
KONTAKT Z MASAMI**

Trzecia sesja Miejskiej Rady Narodowej w Bielsku-Białej odbyła się w dniu 11 kwietnia 1951 r. w świetlicy Zjednoczonych Zakładów Wyrobów Śrubowych „Bispol“ w Bielsku-Białej przy licznych udziałach robotników tych zakładów. Jest to druga z kolei sesja MRN odbywająca się w świetlicy zakładu pracy, albowiem druga sesja obradowała w świetlicy „Bielamy“ Bielskiej Fabryki Maszyn Włókienniczych, w miesiącu marcu.

Na porządku dziennym obu sesji znalazły się sprawy szczególnie ważne dla klasy pracującej tego miasta. Zwłaszcza wnioski Komisji Budowlanej ujawniające błędy i zaniedbania, popełnione przez przedsiębiorstwa budowlane przy budowie osiedli robotniczych, linii tramwajowej, budowie szkół oraz wskazujące drogę do usunięcia tych zaniedbań, wywołały żywe zainteresowanie robotników, którzy wielokrotnie zapisywali się do głosu w czasie sesji. Zestrej krytyce poddano gospodarke Zakładu Osiedli Robotniczych po wysłuchaniu sprawozdania przedstawiciela tej instytucji. W dyskusji wykazano, że Bielsko-Biała — posiadające kilkadziesiąt dużych i średnich zakładów przemysłowych — w okresie kapitalistycznym posiadało

tylko jedną mieszkalną kolonię robotniczą.

Z nierniejszym zainteresowaniem przyjęto wnioski Komisji Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej, która opracowała nowy system przydziału robotnikom ogródków przydomowych, znajdujących się na terenie miasta, które dotychczas wydierżawiały niejednokrotnie elementy obce klasie pracującej. Zgodnie z podjętą uchwałą ogrody te będą obecnie przydzielane zespołom robotniczym, gospodarującym wspólnie, które wybiorą sobie swego pełnomocnika, upoważnionego do zawarcia w imieniu zespołu umowy dzierżawnej na użytkowanie ogrodu. System ten umożliwi również korzystanie z ogrodów przez dzieci,

które dotychczas były zmuszone bawić się na ulicy.

Komisja Komunikacyjna opracowała wnioski, ustalające ruch kołowy na terenie miasta oraz wnioski o dodatkowe kredyty na przebudowę ulic, szczególnie zaniedbanych na terenie Białej. Wnioski Komisji zostały przez Radę jednogłośnie przyjęte.

Na wniosek radnego Hirschberga, Rada uchwaliła rezolucję potępiającą decyzję rządu francuskiego w sprawie zakazu działalności Światowej Rady Pokoju. Wzruszające były słowa uznania, wypowiedziane przez przodowników „Bispolu“ pod adresem MRN z powodu odbycia jej sesji w zakładzie pracy, nawiązania kontaktu z masami pra-

cującymi w Bielsku-Białej i zapoczątkowania nowego stylu pracy.

Jerzy Niemiec

członek MRN w Bielsku-Białej

ZMIANY W SKŁADZIE PREZYDIUM WOJ. R. N. ZIELONA GÓRA.

Na sesji Woj. R. N. Zielona Góra w dniu 29.3. b. r. dokonano wyboru nowego Przewodniczącego Prezydium, którym został obrany ob. Czesław Studnicki.

Ob. Studnicki, urodzony w 1912 roku jako syn robotnika rolnego w powiecie przemyskim, jest znanym i zasłużonym działaczem ludowym. Dotychczas ob. Studnicki był zastępcą przewodniczącego Prezydium Woj. R. N. Szczecin.

Wiadomości urzędowe

Warszawa, dn. 3.V. 1951 r.

**KANCELARIA
RADY PAŃSTWA**
Org. I/5/170/51

PREZYDIA WOJEWÓDZKICH I POWIATOWYCH RAD NARODOWYCH ORAZ RAD NARODOWYCH MIAST STANOWIĄCYCH POWIATY

OKÓLNIK NR 7

INSTRUKCJA DLA WOJEWÓDZKICH I POWIATOWYCH (MIEJSKICH) RAD NARODOWYCH W SPRAWIE DZIAŁALNOŚCI KOMISJI OŚWIATY I KULTURY RAD NARODOWYCH

Kancelaria Rady Państwa, podając do wiadomości wzór Instrukcji dla wojewódzkich i powiatowych (miejskich) rad narodowych w sprawie działalności komisji oświaty i kultury, zaleca umieszczenie na porządku dziennym sesji rady narodowej sprawy uchwalenia instrukcji dla komisji oświaty i kultury.

Wskazane jest, aby sprawę uchwalenia Instrukcji poprzedzić na sesji rady narodowej sprawozdaniem z działalności komisji oświaty i kultury.

Wniosek w sprawie uchwalenia Instrukcji winien być wszechstronnie omówiony na posiedzeniu komisji oświaty i kultury zwołanym przed sesją rady, a następnie zreferowany na sesji rady przez przewodniczącego względnie zastępcę przewodniczącego komisji oświaty i kultury.

Kancelaria Rady Państwa wyjaśnia, że załączony wzór Instrukcji ma charakter ramowy, w związku z czym rady narodowe mogą w nim dokonywać ewentualnych zmian lub uzupełnień wynikających z miejscowych potrzeb.

Szef Kancelarii Rady Państwa
M. Rybicki

INSTRUKCJA

dla wojewódzkich i powiatowych rad narodowych
w sprawie działalności komisji oświaty i kultury
rad narodowych

I. Postanowienie wstępne

1. Komisja oświaty i kultury zwana w dalszym ciągu niniejszej instrukcji komisją, jest organem pomocniczym i doradczym rady narodowej w zakresie spraw oświaty i kultury.

Komisja w swej pracy utrzymuje i pogłębia więź między radą narodową a masami pracującymi, oraz wykorzystuje ich inicjatywę dla wykonania zadań stojących przed radą narodową w zakresie oświaty i kultury.

II. Skład komisji

2. W skład komisji wchodzi osoby zarówno z grona rady, jak i spoza rady przez nią wybrane w ilości zależnej od miejscowych potrzeb z tym jednakże, że komisja wojewódzkiej rady narodowej może liczyć najwyżej 15 członków, powiatowej rady narodowej najwyżej 12 członków.
3. W skład komisji wchodzi robotnicy, chłopie mało i średniorolni, członkowie spółdzielni produkcyjnych oraz przedstawiciele inteligencji pracującej cieszący się zaufaniem mas pracujących i obznajmieni z miejscowymi zagadnieniami oświaty i kultury.
4. Przewodniczącego komisji wybiera rada narodowa spośród członków rady, zaś zastępcę przewodniczącego komisji oraz sekretarza wybiera komisja ze swego grona.
5. Członkowie komisji obowiązani są brać udział w posiedzeniach i innych pracach komisji. Nie przejawiający dostatecznej aktywności członkowie komisji powinni być odwołani przez radę narodową i zastąpieni przez innych członków.

III. Zadania komisji

- 6 Komisja przygotowuje materiały i wnioski dla rady narodowej i jej prezydium w dziedzinie rozwoju i upowszechnienia oświaty i kultury oraz wychowania młodzieży w duchu socjalistycznym.
 7. Komisja współdziała z prezydium rady narodowej w jego pracy nad pogłębieniem i upowszechnieniem oświaty i kultury.
 8. Komisja może wyłonić ze swego grona podkomisję dla poszczególnych zagadnień lub grupy zagadnień, np. podkomisję kultury.
 9. Prace w zakresie bibliotekarstwa i czytelnictwa komisja wykonuje przy pomocy komitetu bibliotecznego, powołanego przez radę narodową na podstawie przepisów dekretu o bibliotekach i opiece nad zbiorami bibliotecznymi z dnia 7. IV. 1946 r.
 10. Komisja opiniuje projekt terenowego planu w zakresie oświaty i kultury oraz projekt odpowiednich części preliminarza budżetowego.
 11. Komisja współdziała w mobilizowaniu mas pracujących do podejmowania i wykonywania zadań, zmierzających do upowszechnienia i pogłębienia oświaty i kultury. W tym celu komisja utrzymuje z ramienia rady narodowej stałą łączność z ludnością pracującą, z organizacjami oświatowo-kulturalnymi, społecznymi, zawodowymi, młodzieżowymi, komitetami rodzicielskimi, szkolnymi komitetami opiekuńczymi, komisjami społecznymi do walki z analfabetyzmem itp. w celu pobudzenia i wykorzystania ich inicjatywy w dziedzinie upowszechnienia i pogłębienia oświaty i kultury, a w szczególności w sprawach:
 - a) wykonania obowiązku szkolnego przez młodzież,
 - b) zaopatrzenia szkół i placówek opiekuńczo-wychowawczych w podręczniki, materiały szkolne, sprzęt, opał, światło itp.,
 - c) rozmieszczenia i rozbudowy sieci burs i internatów oraz prawidłowego rozdzielania stypendiów,
 - d) akcji dożywiania dzieci w szkołach i przedszkolach,
 - e) akcji dowożenia dzieci do szkół i przedszkoli,
 - f) szkolnictwa specjalnego (zakładów dla głuchoniemych, niewidomych, kalek, moralnie zaniedbanych itp.),
 - g) opieki nad dziećmi ze zdemoralizowanych środowisk domowych,
 - h) warunków bytu nauczycieli i pracowników publicznych bibliotek powszechnych,
 - i) działalności stowarzyszeń i zespołów sportowych, rozwoju kultury fizycznej i przysposobienia wojskowego młodzieży,
 - j) budownictwa i remontów przedszkoli i szkół wszelkich typów, placówek opiekuńczo-wychowawczych i publicznych bibliotek powszechnych,
 - k) rozbudowy i udoskonalenia sieci szkół wszystkich typów, przedszkoli, domów dziecka i publicznych bibliotek powszechnych, kolonii i półkolonii,
 - l) publicznych bibliotek powszechnych, bibliotek szkolnych, zaopatrzenia ich w odpowiednią ilość wartościowej lektury oraz odpowiednie sprzęty i urządzenia,
 - m) organizacji czytelnictwa masowego,
 - n) stopnia i prawidłowości realizacji planów inwestycyjnych na cele oświaty, kultury i wychowania fizycznego młodzieży,
 - o) szkolnictwa korespondencyjnego dla pracujących,
 - p) kształcenia nauczycieli (liceów pedagogicznych oraz liceów dla wychowawczyń przedszkoli),
 - r) szkolnictwa artystycznego.
 - s) opieki nad zabytkami,
 - t) muzealnictwa,
 - u) teatrów zawodowych, orkiestr symfonicznych, amatorskich zespołów chóranych, kin ruchomych i stałych itp.,
 - w) placówek upowszechnienia kultury, jak — domy kultury, kluby i świetlice.
12. Dla zapewnienia realizacji postanowień uchwały Rady Państwa i Rady Ministrów z dnia 14 grudnia 1950 r. w sprawie rozpatrywania i załatwiania odwołań, listów i zażaleń ludności oraz krytyki prasowej komisja ustala w miarę potrzeby stałe dni przyjęć obywateli przez członków komisji w godzinach popołudniowych i wieczornych w sprawach odwołań i zażaleń oraz wykonuje kontrolę przyjmowania i załatwiania odwołań i zażaleń składanych do miejscowych władz i urzędów przez obywateli w sprawach oświaty i kultury.
 13. Komisja przyjmuje i rozpatruje wnioski, propozycje, uwagi zgłaszane przez miejscową ludność: wnioski, propozycje i uwagi komisja przesyła do prezydium i czuwa nad ich załatwieniem.
 14. Komisja czuwa nad prawidłowym wykonaniem uchwał i wytycznych rady narodowej oraz władz zwierzchnich w zakresie oświaty i kultury.
 15. Komisja sprawuje kontrolę społeczną nad działalnością wydziału oświaty i wydziału (referatu) kultury prezydium rady, a ponadto na zlecenie rady narodowej nad innymi urzędami, przedsiębiorstwami, zakładami, instytucjami oświatowymi i kulturalnymi w zasięgu działalności danej rady. Komisja składa radzie narodowej lub jej prezydium wnioski, zmierzające do usprawnienia pracy kontrolowanych instytucji oraz do usunięcia zauważonych braków i uchybień.
 16. Komisja: a) inicjuje oraz przygotowuje projekty ważniejszych uchwał i przedstawia je na sesji rady narodowej, b) rozpatruje sprawy wniesione przez członków komisji, przekazane jej przez radę lub prezydium oraz przedstawia wyniki swych prac wraz z wnioskami na sesji rady lub posiedzeniu prezydium rady
 17. Komisja czuwa nad pracą komitetów rodzicielskich i szkolnych komitetów opiekuńczych oraz udziela systematycznej pomocy przewodniczącym komitetów rodzicielskich i szkolnych komitetów opiekuńczych.

IV. Tryb pracy komisji

18. Komisja działa na podstawie planów pracy, ustalanych przez siebie i zatwierdzonych przez radę narodową. Plany pracy powinny obejmować okres roczny i okresy kwartalne.
19. W planie pracy winno być m. in. wskazane, jaką czynność należy wykonać oraz kto i kiedy ma ją wykonać.
20. Plan pracy komisji powinien wiązać się z planem pracy rady narodowej i prezydium. Plan ten winien:
 - a) przewidywać kontrolę szkół, instytucji, zakładów, przedsiębiorstw państwowych, placówek oświatowych i kulturalnych, jak np. kontrolę szkół pod-

stawowych i zawodowych, burs i internatów, teatrów, kin, kontrolę przebiegu akcji dożywiania w szkole lub przedszkolu oraz kontrolę akcji związanych z zagadnieniami oświaty i kultury, jak np.: kontrolę akcji opieki nad młodzieżą, akcji letniej, upowszechnienia czytelnictwa itp.; przy układaniu planu należy przestrzegać zasady, aby kontrola sprawowana przez komisję była skoordynowana z innymi rodzajami kontroli (państwową, resortową, kontrolą sprawowaną przez inne komisje),

b) **obejmować opracowanie dla rady narodowej i jej prezydium zagadnień, projektów, wniosków i sprawozdań zmierzających do podniesienia oświaty i kultury**, jak np. inicjowanie projektu sieci szkół, teatrów, kin, domów kultury oraz usprawnienia pracy placówek wychowawczo-opiekuńczych i kulturalnych, jak — domów dziecka, domów młodzieży, ośrodków kultury dziecięcej i młodzieżowej, ogrodów jordanowskich, terenów zabaw, punktów dożywiania dzieci oraz składanie w tym przedmiocie wniosków itp.

Plan winien wskazywać, w jaki sposób komisja zamierza zapewnić szeroki udział mas pracujących i ich organizacji w wykonywaniu poszczególnych zadań rady, jak zamierza wykorzystywać ich inicjatywę i przyciągać je do współpracy przy wykonywaniu planu pracy komisji.

21. Wykonanie poszczególnych punktów planu pracy komisja może zlecić zespołom komisji, względnie poszczególnym jej członkom.

22. Komisja współdziała z innymi komisjami w zakresie spraw wiążących się z zagadnieniami oświaty i kultury np. z komisją zdrowia w zakresie warunków sanitarnych i zdrowotnych w szkołach, z komisją budownictwa w zakresie budowy szkół, przedszkoli, domów dziecka, świetlic, domów kultury, teatrów, kin itp., z komisją finansów, budżetu i planu w zakresie kontroli wykonania budżetu itp.

Komisja może zasięgnąć opinii innych komisji oraz przedstawicieli zainteresowanych organizacji w sprawach będących przedmiotem jej prac.

23. Komisja pracuje na posiedzeniach oraz w terenie badając poszczególne wymagające tego sprawy.

W posiedzeniach komisji na jej zaproszenie mogą brać udział przedstawiciele odpowiednich wydziałów (oddziałów lub referatów) prezydium, przedstawiciele organizacji masowych oraz instytucji oświatowych lub kulturalnych.

24. Komisja nie ma prawa wydawania zarządzeń. W razie potrzeby komisja zwraca się do rady narodowej lub jej prezydium z wnioskiem o wydanie lub spowodowanie wydania właściwych zarządzeń

25. Komisja przygotowuje na sesję rady narodowej konferaty oraz wnioski, w których ustosunkowuje się do sprawozdań i wniosków przedstawionych radzie przez prezydium w sprawach oświaty i kultury.

26. W posiedzeniach prezydium rady narodowej przy omawianiu ważniejszych spraw z zakresu oświaty lub kultury może brać udział przewodniczący komisji lub jego zastępca względnie delegowany członek komisji.

27. Przewodniczący komisji lub wyznaczony przez komisję jej członek składa radzie narodowej w terminach przez nią określonych okresowe sprawozdania z działalności komisji.

28. Przewodniczący komisji lub jego zastępca zwołuje posiedzenia komisji i ustala projekt porządku dziennego. Posiedzenia odbywają się w miarę potrzeby, nie rzadziej jednak, jak raz na miesiąc. Terminy posiedzeń powinny być przewidziane w planie pracy komisji. Przewodniczący zawiadamia członków o posiedzeniu komisji przynajmniej na trzy dni przed dniem posiedzenia.

29. Jeżeli członek komisji nie może wziąć udziału w posiedzeniu lub w innych czynnościach komisji, obowiązany jest zawiadomić o tym uprzednio przewodniczącego komisji, usprawiedliwiając swoją nieobecność lub niemożność wykonania zleconych mu prac.

30. Obsługę biurową komisji (protokoły z posiedzeń, korespondencja itp.) wykonuje pracownik wyznaczony przez prezydium rady narodowej.

31. Do obrad komisji stosuje się odpowiednio regulamin obrad rady narodowej.

Kancelaria Rady Państwa zaleca wojewódzkim i powiatowym radom narodowym, aby w oparciu o wytyczne niniejszej instrukcji nakreśliły konkretne zadania wynikające z charakteru i potrzeb własnego terenu przed gminnymi radami narodowymi i radami narodowymi miast nie stanowiących powiatów w zakresie pracy komisji oświaty i kultury gminnych rad narodowych i rad narodowych miast nie stanowiących powiatów.

**KANCELARIA
RADY PAŃSTWA
PREZYDIUM
RADY MINISTRÓW
Zespół II**

Warszawa, dn. 8. V. 1951 r.

PREZYDIA WOJEWÓDZKICH I POWIATOWYCH RAD NARODOWYCH

PISMO OKÓLNE W SPRAWIE NARODOWEGO PLEBISCYTU POKOJU

W dniach od 17 do 24 maja br. na terenie całego kraju będzie przeprowadzony Narodowy Plebiscyt Pokoju, celem wyrażenia jak najszerszego poparcia przez naród polski dla apelu Światowej Rady Pokoju o zawarcie Paktu Pokoju przez 5 wielkich mocarstw. Celem Plebiscytu jest zmanifestowanie jedności narodu polskiego w walce o pokój. Akcja plebiscytowa, wyjaśniająca wszystkim treść i cele Plebiscytu, winna jeszcze bardziej zjednoczyć naród polski w szerokim froncie walki o pokój i wykonanie Planu 6-letniego.

Plebiscyt będzie przeprowadzony przez miejscowe Komitety Obrońców Pokoju.

Należyte przeprowadzenie Plebiscytu wymaga wielkiego, zbiorowego wysiłku i pomocy nie tylko ze strony partii politycznych i organizacji społecznych, lecz również ze strony rad narodowych.

Zadaniem rad narodowych jest udzielenie najdalej idącej pomocy Komitetom Obrońców Pokoju dla politycznego i organizacyjnego przygotowania Plebiscytu. Nie może to jednakże oznaczać w żadnym razie ograniczania inicjatywy czy krępowania Komitetów Obrońców Pokoju, bądź też wyłączenia ich w pracy.

Kancelaria Rady Państwa i II Zespołu Prezydium Rady Ministrów zalecają w szczególności:

udzielenie Komitetom Obrońców Pokoju pomocy organizacyjnej w uzyskaniu niezbędnych pomieszczeń na okres Plebiscytu, środków lokomocji, personelu technicznego itp., a także udzielenie pomocy w usuwaniu wszelkich trudności, na jakie praca Komitetów Obrońców Pokoju lub agitatorów w terenie może napotkać.

Prezydium rad narodowych winny czuwać, aby Plebiscyt nie był przeprowadzany przez aparat administracyjny, a w szczególności, aby nie był stosowany w żadnej postaci przymus administracyjny przy podpisywaniu kart plebiscytowych. W związku z tym do przeprowadzenia akcji nie wolno używać sółtysów, administratorów bądź dozorców domów itp.

Prezydium rad narodowych winny wykorzystać sesje rad, jak również zebrania i konferencje przypadające

w okresie Plebiscytu na popularyzację akcji, na mobilizowanie aktywu rad, członków rad i komisji do współudziału w pracach Komitetów Obrońców Pokoju.

Kancelarja Rady Państwa oraz Prezydium Rady Ministrów Zespół II zalecają prezdydiom rad narodowych postawienie na najbliższym posiedzeniu prezydium sprawy udzielenia należytej pomocy Komitetom Obrońców Pokoju.

Dyrektor Generalny
II Zespołu
w Prezydium Rady Ministrów

Szef
Kancelarii Rady Państwa

M. Rybicki

St. Tolwiński

Przebieg ustawodawstwa

W okresie sprawozdawczym ukazały się numery Dziennika Ustaw R. P. od 20 do 23.

Dziennik Ustaw R. P. Nr 20 z dnia 14 kwietnia 1951 r. zawiera m. in.:

dekret z dnia 29 marca 1951 roku o organach zastępstwa prawnego (poz. 159).

Dziennik Ustaw Nr 21 z dnia 20 kwietnia 1951 r. zawiera m. in.:

rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 20 marca 1951 r. w sprawie obowiązkowego ubezpieczenia budynków (poz. 168).

Dziennik Ustaw R. P. Nr 22 z dnia 20 kwietnia 1951 r. zawiera m. in.:

rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 14 kwietnia 1951 roku zmieniające rozporządzenie w sprawie trybu wypłaty odškodowania za wywłaszczone nieruchomości (poz. 173).

Dziennik Ustaw R. P. Nr 23 z dnia 26 kwietnia 1951 r. zawiera m. i. rozporządzenia:

Ministra Zdrowia z dnia 16 kwietnia 1951 r. w sprawie zasad i trybu postępowania w zakresie przejmowania aptek na własność państwa (poz. 182).

W Monitorze Polskim w tymże okresie czasu zostały ogłoszone następujące uchwały, zarządzenia, instrukcje i okólniki władz naczelných o ogólniejszym znaczeniu:

uchwała Rady Ministrów Nr 146 z dnia 28 lutego 1951 r. w sprawie powołania Pełnomocnika Rządu do Spraw Wczasów dla Dzieci i Młodzieży (M. P. Nr A-30, poz. 379).

Zarządzenie Ministra Finansów z dnia 27 marca 1951 r. w sprawie zwolnienia od podatku od wynagrodzeń dodatków uzasadnionych specjalnymi warunkami pracy, wypłacanych pracownikom Związków Zawodowych (M. P. Nr A-30, poz. 385).

Okólnik Nr 56 Prezesa Rady Ministrów z dnia 29 marca 1951 r. w sprawie dokonywania przez urzędy, instytucje państwowe i jednostki gospodarki uspołecznionej potrąceń z płac pracowniczych z tytułu składek na odbudowę Warszawy (M. P. Nr A-30, poz. 387).

Uchwała Prezydium Rządu Nr 249 z dnia 31 marca 1951 r. w sprawie przekazania Radom Narodowym prewatoriów i domów zdrowia dla dzieci (M. P. Nr A-31, poz. 389).

Uchwała Rady Ministrów Nr 246 z dnia 31 marca 1951 r. w sprawie rozliczeń z budżetami terenowymi z tytułów wpływów z zysku i pokrywania strat państwowych przedsiębiorstw podlegających władzom terenowym (M. P. Nr A-31, poz. 389).

Okólnik Nr 55 Prezesa Rady Ministrów z dnia 30 marca 1951 r. w sprawie pokrywania kosztów delegacji i diet pracowników urzędów, instytucji państwowych i jednostek gospodar-

ki uspołecznionej w przypadku delegowania pracownika do prac społecznych (M. P. Nr A-31, poz. 395).

Zarządzenie Prezesa Centralnego Urzędu Drobnej Wytworczności z dnia 31 marca 1951 r. w sprawie przekazania wydziałom Prezdydiów Wojewódzkich Rad Narodowych uprawnień do ustalania cen oraz w sprawie trybu i zasad zatwierdzania kalkulacji cen (M. P. Nr A-32, poz. 399).

Okólnik Nr 58 Prezesa Rady Ministrów z dnia 24 marca 1951 r. w sprawie punktualnego rozpoczynania posiedzeń i konferencji (M. P. Nr A-32, poz. 400).

Uchwała Prezydium Rządu Nr 259 z dnia 7 kwietnia 1951 r. w sprawie utworzenia Wojewódzkich Zarządów Budowlanych Przedsiębiorstw Powiatowych (M. P. Nr A-33, poz. 412).

Uchwała Rady Ministrów Nr 267 z dnia 14 kwietnia 1951 r. w sprawie organizacji służb inwestycyjnych w terenowych organach jednolitej władzy państwowej (M. P. Nr A-34, poz. 426).

Uchwała Prezydium Rządu Nr 268 z dnia 14 kwietnia 1951 r. w sprawie ustalania rozdzielników towarowych przez Prezydium Rad Narodowych (M. P. Nr A-34, poz. 427).

NOWA ORGANIZACJA ORGANÓW ZASTĘPSTWA PRAWNEGO

Dotychczas funkcje zastępstwa prawnego w sprawach cywilnych dla władz, urzędów i niektórych przedsiębiorstw państwowych pełniła Prokuratura Generalna i jej delegatury w terenie.

Dekret z dnia 29 marca 1951 r. o organach zastępstwa prawnego (D.U.R.P. Nr 20, poz. 159) zniósł Prokuraturę Generalną i ustalił nowe zasady organizacji zastępstwa prawnego władz, urzędów i państwowych jednostek gospodarki uspołecznionej.

Nowa organizacja zastępstwa prawnego została ściśle związana z terenowymi organami jednolitej władzy państwowej.

Z pomocy prawnej organów zastępstwa prawnego powołanych przez dekret korzystają władze, urzędy, państwowe instytucje, przedsiębiorstwa i banki, przedsiębiorstwa pozostające pod zarządem państwowym oraz gminne kasy spółdzielcze. Ponadto Rada Ministrów może zlecić organom zastępstwa prawnego udzielanie pomocy prawnej organizacjom i instytucjom społecznym.

Określono ściśle zakres pomocy prawnej. Mianowicie — pomoc prawna polega na zastępstwie w sprawach cywilnych przed sądami, na udzielaniu opinii prawnych i na współdziałaniu w opracowywaniu aktów prawnych.

Dekret powołał następujące organa zastępstwa prawnego: Centralnym organem jest Urząd Zastępstwa Prawnego, który występuje przed sądem najwyższym oraz udziela pomocy

prawnej władzom naczelnym, jak też wszystkim urzędom i instytucjom oraz przedsiębiorstwom, nie podporządkowanym Radzie Narodowej m. st. Warszawy.

W zakresie terytorialnym województw będą działały wydziały prawne prezydiów Woj. R. N., które będą uprawnione do występowania przed sądami wojewódzkimi i powiatowymi.

Ponadto w miarę potrzeby będą tworzone referaty prawne w prezydiach powiatowych rad narodowych uprawnione do działania przed sądami powiatowymi.

Należy podkreślić, że wydziały i referaty prezydiów rad narodowych są obowiązane do udzielania pomocy prawnej władzom, instytucjom i przedsiębiorstwom państwowym niezależnie od tego, czy są one podporządkowane radom narodowym. Do wydziałów i referatów stosuje się przepisy o terenowych organach władzy państwowej.

Odnosnie trybu działania organów zastępstwa należy zaznaczyć, że zastępstwo sądowe władz, urzędów i instytucji państwowych należy z mocy prawa wyłącznie do organów zastępstwa prawnego, to znaczy, że wliczone jednostki organizacyjne nie mogą posługiwać się innymi organami przy prowadzeniu procesów cywilnych.

POWOŁANIE WOJEWÓDZKICH ZARZĄDÓW BUDOWLANYCH PRZEDSIĘBIORSTW POWIATOWYCH

Prezydium Rządu uchwałą z dnia 7.IV.1951 r. (Monitor Polski Nr A-33, poz. 412) postanowiło, że prezydium wojewódzkich rad narodowych powinny powołać wojewódzkie zarządy budowlanych przedsiębiorstw powiatowych.

Wojewódzkie zarządy budowlanych przedsiębiorstw powiatowych sprawują koordynację, nadzór, kontrolę i ogólne kierownictwo budowlanych przedsiębiorstw powiatowych oraz prowadzą na rozrachunku gospodarczym działy pomocnicze dla tych przedsiębiorstw.

Wojewódzkie zarządy budowlanych przedsiębiorstw powiatowych przyjmują personel i majątek ekspozytur b. dyrekcji miejscowych przedsiębiorstw budowlanych według stanu na dzień 30 kwietnia 1951 r. oraz prowadzą nadal sprawy rozpoczęte przez te ekspozyтуры.

ORGANIZACJA ODWOŁAWCZYCH KOMISJI DLA SPRAW PODATKOWYCH

Ostatnio znowelizowane przepisy postępowania podatkowego ustaliły zasadę, że odwołania w sprawach podatkowych będą rozpatrywały komisje odwoławcze przy organach finansowych prezydiów wojewódzkich rad narodowych.

W celu realizacji tej zasady zarządzenie Ministra Finansów z dnia 16 marca 1951 r. (Monitor Polski Nr A-27, poz. 340) określiło tryb powoływania i organizacji wspomnianych komisji.

Komisja odwoławcza będzie składała się z przewodniczącego i jego zastępcy oraz z 24 członków.

Na przewodniczącego komisji odwoławczej prezydium wojewódzkiej rady narodowej wyznacza kierownika wydziału finansowego albo na wniosek tegoż kierownika jednego z pracowników wydziału finansowego. Ponadto jednego z pracowników Wydziału Finansowego Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej powinno wyznaczyć na zastępcę przewodniczącego.

Prezydium W.R.N. powołuje członków komisji odwoławczej według swego uznania spośród przedstawicieli organizacji społecznych oraz jednostek podatkowych gospodarki społecznej i nieuspołecznionej.

Komisje odwoławcze są powoływane na okres kadencji wojewódzkiej rady narodowej.

Prezydium wojewódzkiej rady narodowej może odwołać członka komisji odwoławczej w każdym czasie, gdy uzna, że działalność jego jest opieszła lub niezgodna z celami, dla których komisja została powołana, bądź sprzeczna z prawem lub linią polityki Rządu.

Komisje odwoławcze obraduje i orzeka bądź w pełnym składzie, bądź w zespołach złożonych z przewodniczącego i 6 członków.

Przewodniczący komisji ustala ilość zespołów oraz właściwość każdego zespołu i przydział członków komisji do zespołu.

NOWA ORGANIZACJA KOMITETÓW KULTURY FIZYCZNEJ

Zarządzeniem Prezesa Rady Ministrów z dnia 29 marca 1951 r. (Monitor Polski Nr A-29, poz. 374) został nadany nowy statut komitetowi kultury fizycznej.

Nowa struktura organizacyjna komitetów kultury fizycznej jest dostosowana do organizacji terenowych organów jednolitej władzy państwowej, w szczególności nowe przepisy ustalają ścisłe powiązanie komitetów z organami rad narodowych na szczeblu wojewódzkim i powiatowym.

Omawiany statut szczegółowo normuje skład komitetów kultury fizycznej, zapewniając w nich odpowiedni udział przedstawicieli organizacji sportowych, zrzeszeń sportowych oraz fachowców z dziedziny kultury fizycznej.

Z uwagi na to, że bezpośredni kontakt z terenem będą posiadały powiatowe komitety kultury fizycznej, należy zwrócić uwagę na ich statut i tryb powoływania.

Na czele powiatowego komitetu kultury fizycznej stoi przewodniczący, mianowany przez Przewodniczącego Głównego Komitetu Kultury Fizycznej na wniosek przewodniczącego właściwego wojewódzkiego komitetu kultury fizycznej, uzgodniony z prezydium właściwej powiatowej rady narodowej.

Do powiatowego komitetu kultury fizycznej wchodzi prócz przewodniczącego:

- 1) po jednym przedstawicielu: zarządu powiatowego Związku Młodzieży Polskiej, powiatowej rady związków zawodowych, zarządu powiatowego Związku Samopomocy Chłopskiej, Wojska Polskiego, komendy powiatowej Powszechnej Organizacji „Służba Polsce“, szkolnictwa zawodowego, wydziału oświaty i wydziału zdrowia, prezydium powiatowej rady narodowej oraz istniejących w powiecie zrzeszeń sportowych,
- 2) dwaj fachowcy w dziedzinie kultury fizycznej i sportu.

Przedstawiciele wymienionych wyżej powołuje i odwołuje przewodniczący wojewódzkiego komitetu kultury fizycznej na wniosek właściwych władz i organizacji.

Do prezydium powiatowego komitetu kultury fizycznej wchodzi przewodniczący oraz sześciu członków, a to przedstawiciele: Związku Młodzieży Polskiej, powiatowej rady związków zawodowych, Związku Samopomocy Chłopskiej, Powszechnej Organizacji „Służba Polsce“, wydziału oświaty i wydziału zdrowia prezydium powiatowej rady narodowej oraz sekretarz powołany spośród członków powiatowego komitetu kultury fizycznej.

Przewodniczący powiatowego komitetu kultury fizycznej prowadzi bieżące prace komitetu w myśl uchwał i wytycznych plenum i prezydium powiatowego komitetu kultury fizycznej.

Organem wykonawczym powiatowego komitetu kultury fizycznej jest biuro komitetu kultury fizycznej przy prezydium powiatowej rady narodowej.

Komitety kultury fizycznej wyższych szczebli nadają kierunek działalności komitetów niższych szczebli i nadzorują je.

Główny Komitet Kultury Fizycznej może zawiesić uchwałę komitetu kultury fizycznej niższego szczebla w razie jej niezgodności z uchwałami i wytycznymi Głównego Komitetu Kultury Fizycznej.

Budżety wojewódzkich i powiatowych komitetów kultury fizycznej wchodzi w skład budżetów odpowiednich rad narodowych.

ZASADY ORGANIZACJI AKCJI WCZASÓW DLA DZIECI I MŁODZIEŻY.

W trosce o sprawną organizację akcji wczasowej dla dzieci i młodzieży Rada Ministrów w uchwale z dnia 28.II.1951 r. (Monitor Polski Nr A-30) powołała specjalne organa upoważnione do kierowania sprawami z tego zakresu działalności wychowawczej i koordynowania tych spraw.

Celem zapewnienia jednolitego kierownictwa i koordynacji wszystkich współdziałających w zakresie wczasów dla dzieci i młodzieży władz, urzędów i instytucji państwowych oraz organizacji społecznych powołuje się Pełnomocnika Rządu do Spraw Wczasów dla Dzieci i Młodzieży — w osobie Ministra Oświaty.

Do zakresu działania Pełnomocnika Rządu do Spraw Wczasów dla Dzieci i Młodzieży należy:

- 1) kierowanie i koordynowanie działalności władz, urzędów i instytucji państwowych oraz organizacji i instytucji społecznych w zakresie wczasów dla dzieci i młodzieży;
- 2) ustalanie wytycznych organizacyjnych i programowych tych wczasów;
- 3) zatwierdzanie sieci placówek zgłoszonych przez terenowe komisje do spraw wczasów dla dzieci i młodzieży.

Pełnomocnik Rządu działa przy pomocy organu doradczego, którym jest Główna Komisja do Spraw Wczasów dla Dzieci i Młodzieży.

Na terenie kraju organizacja akcji wczasowej została ściśle związana z terenowymi organami jednolitej władzy państwowej oraz z masowymi organizacjami społecznymi.

Działalność władz państwowych oraz organizacji i instytucji społecznych w zakresie organizowania i prowadzenia wczasów dla dzieci i młodzieży na terenie województw i powiatów koordynują oraz kierują nią prezydium właściwych rad narodowych za pośrednictwem tego członka prezydium, któremu zlecono nadzór i kontrolę nad wydziałem oświaty.

Organem doradczym prezydiów wojewódzkich, powiatowych i miejskich rad narodowych są wojewódzkie, powiatowe oraz miejskie komisje do spraw wczasów dla dzieci i młodzieży.

W skład wojewódzkich oraz powiatowych i miejskich komisji do spraw wczasów dla dzieci i młodzieży wchodzi przedstawiciele: a) okręgowej (powiatowej) rady związków zawodowych, b) Związku Nauczycielstwa Polskiego, c) Związku Młodzieży Polskiej, d) Ligi Kobiet, e) Towarzystwa Przyjaciół Dzieci.

Zadaniem wojewódzkiej komisji do spraw wczasów dla dzieci i młodzieży jest opiniowanie projektów zarządzeń związanych z organizowaniem i prowadzeniem całości akcji wczasów na terenie województwa w myśl zarządzeń Pełnomocnika Rządu oraz innych spraw przedstawionych jej przez właściwego członka prezydium wojewódzkiej rady narodowej.

Zadaniem powiatowej (miejskiej) komisji do spraw wczasów dla dzieci i młodzieży jest czuwanie nad należytych i spraw-

nym przeprowadzeniem wczasów w myśl zarządzeń właściwych władz, kontrola przebiegu tej akcji, przedstawianie wniosków w sprawach związanych z uruchamianiem i prowadzeniem placówek wczasów oraz w sprawach obiektów przeznaczonych na ich pomieszczenie.

Członków wojewódzkich, powiatowych i miejskich komisji do spraw wczasów dla dzieci i młodzieży powołuje przewodniczący prezydium właściwej rady narodowej.

USPRAWNIENIE ZAOPATRZENIA LUDNOŚCI.

Uchwała Prezydium Rządu z dnia 14.IV.1951 r. (Monitor Polski Nr A-34, poz. 427) określiła następujące zasady ustalenia rozdzielników towarowych przez prezydium rad narodowych:

W ramach zatwierdzonej przez Ministertwo Handlu Wewnętrznego ilości towarów, przeznaczonych na zaopatrzenie województwa, wydziały handlu prezydiów wojewódzkich rad narodowych sporządzać będą rozdzielniki towarów na poszczególne powiaty, a referaty handlu prezydiów powiatowych rad narodowych — na poszczególne gminy.

W rozdzielnikach, o których wyżej mowa, określane będą ilości towarów przeznaczonych dla poszczególnych zakładów handlu detalicznego, nie objętych planowaniem centralnym w zakresie rozdziału towarów.

Przy ustalaniu rozdzielników należy brać pod uwagę konieczność prawidłowego zaopatrzenia terenu.

Rozdzielniki podlegają zatwierdzeniu przez prezydium rady narodowej.

Przedkładając prezydium rady narodowej rozdzielniki do zatwierdzenia, wydział (referat) handlu przedstawi równocześnie nieuwzględnione w rozdzielnikach wnioski, poda motywy ich nieuwzględnienia oraz przedstawi opinię co do możliwości pokrycia brakujących ilości towarów przez wykorzystanie drobnej wytwórczości lokalnej i innych środków zaopatrzenia zdecentralizowanego.

Dotychczas działające wojewódzkie, powiatowe i miejskie komisje usprawnienia zaopatrzenia zostają zniesione.

Głosy prasy

Z artykułu min. E. Szyra w „Nowych Drogach“

W Nr 2 „Nowych Drog“ ukazał się artykuł Ministra Eugeniusza Szyra pt. „O właściwą realizację linii Partii“.

Podkreślając ogromne znaczenie jakie dla właściwej realizacji linii Partii posiada pełne uruchomienie wszystkich transmisji wiążących Partię i Państwo z najszerszymi masami ludowymi i przyciąganie do współdziałania w rządzeniu milionów pracujących, autor stwierdza, że odnosi się to w szczególności do rad narodowych. W artykule czytamy m. in.:

Ustawa z marca ub. r. która wprowadziła jednolite terenowe organy władzy państwowej, stanowi kamień milowy na naszej drodze do socjalizmu, wydarzenie, którego waga do dziś jeszcze nie w pełni jest doceniana. Rady narodowe stają się podstawową dźwignią twórczej inicjatywy mas. Dziesiątki tysięcy radnych i dalsze dziesiątki tysięcy aktywnego współpracującego z radami — to siła, która właściwie uruchomiona stworzy z tej instytucji potężną szkołę rządzenia i najskuteczniejszą broń w walce z biurokracizmem.

Radom narodowym przyznano bardzo szeroki zasięg uprawnień, przekazano im podstawowe pozycje budżetu w dziedzinie wydatków socjalnych, zdrowia, kultury i oświaty. Z każdym miesiącem rozszerza się zakres spraw gospodarczych podległych terenowym radom narodowym.

Niektóre komitety partyjne za mało jednak poświęcają uwagę tym podstawowym ogniwoom władzy ludo-

wej, za mało dbają o podniesienie poziomu politycznego aktywności rad narodowych, o jego powiązanie z masami. Również poszczególne resorty, które zarządzają przedsiębiorstwami i instytucjami nie podlegającymi bezpośredniej kompetencji rad narodowych, nie umieją jeszcze znaleźć prawidłowych form współpracy z władzami terenowymi. Niektóre ekspozytury central handlowych, zjednoczenia i duże przedsiębiorstwa przemysłowe nie chcą „uznawać“ rad narodowych, odmawiają im prawa kontroli, stosują różne formy oporu wobec łagodnych zresztą prób interwencji tych rad w sprawy związane z bolączkami i potrzebami pracowników zatrudnionych w tzw. „centralnie zarządzanych“ przedsiębiorstwach i instytucjach.

Zarząd Portów w Szczecinie nie chciał wpuścić na swój teren przewodniczącego Wojewódzkiej Komisji Planowania Gospodarczego, który chciał sprawdzić stan wykorzystania obiektów przemysłowych i składowych oraz stan remanentów, po to by obiekty te uruchomić a remanenty upłynnić. Pretekstem dla Zarządu Portów była ustawa o tajemnicy państwowej. Do jednego z Domów Młodego Robotnika w Łodzi nie chcieli wpuścić miejskiej inspekcji sanitarnej, która miała, jak się zresztą okazało, ściśle informacje o brudzie i zaniedbaniu panującym na tym obiekcie. Pretekstem odmowy było również powołanie się na ustawę o tajemnicy państwowej.

Poszczególne wydziały prezydiów rad narodowych zbyt często jeszcze stanowią „państwo w państwie“, nie ujęte w karby, nie skoordynowane w pracy przez prezy-

dum. Zbyt mocne są jeszcze nadmiernie centralistyczne zapędy ministerstw nadzorujących te wydziały i zbyt słabe jeszcze kolegialne kierownictwo prezydium rad narodowych.

Radni delegowani przez załogi fabryk, kopalń i hut nie zawsze wypełniają swój mandat. Wielu z nich czasem w ogóle zapomina o swych funkcjach. Niestety, komitety partyjne czy egzekutywy organizacji zakładowych nie dbają o to, by przypominać im o obowiązkach przyjętych wraz z mandatem. Są sekretarze zakładowi, którzy nawet nazwisk radnych nie znają. To samo dzieje się w wielu wypadkach z członkami komisji społecznych przy radach narodowych.

Rady narodowe w osiedlach robotniczych nie prowadzą z reguły dosyć energicznej walki o poprawę warunków tych najbardziej zaniedbanych w okresie kapitalizmu skupisk proletariatu wielkoprzemysłowego. Ich współpraca ze związkami zawodowymi i dyrekcjami zakładów najczęściej kuleje. Brak dostatecznej opieki

* * *

- PODJĘTE UCHWAŁY NALEŻY REALIZOWAĆ — O TYM ZAPOMNIAŁA P.R.N. W ZGORZELCU

Pierwsza sesja wyjazdowa Prezydium Powiatowej Rady Narodowej w Zgorzelcu odbyła się dnia 2 marca w Pieńsku, pow. Zgorzelec. Licznie zebrani mieszkańcy Pieńska poruszyli najistotniejsze bolączki, jak zaopatrzenie sklepów, warunki mieszkaniowe itp. Po obszernej dyskusji i przeanalizowaniu słusznych postulatów ludności, powzięte zostały na sesji uchwały, które zebrani przyjęli ze szczerym zadowoleniem. Tym bardziej, że zostały wyznaczone bardzo krótkie terminy wykonania poszczególnych punktów uchwały.

Do najważniejszych postanowień należały:

1. Zmiana na stanowisku dotychczasowego przewodniczącego Prez. G.R.N. ob. Peremickiego z dniem 15 marca b.r.;
2. ponieważ w pracy Komisji Mieszkaniowej G.R.N. ujawniono szereg poważnych niedociągnięć, polecono niezwłocznie rozpatrzyć wszystkie wnioski o przydziały mieszkań i przydzielić je w pierwszej kolejności pracownikom Pieńskich Zjednoczonych Zakładów Szklarskich, pozostających dotychczas na delegacjach;
3. usunięcie ze stanowiska kierownika gospody ob. Sołtysiaka za złą pracę i pijaństwo;
4. zobowiązanie kierownictwa GS w Pieńsku i PZGS w Zgorzelcu do natychmiastowego polepszenia zaopatrzenia sklepów w Pieńsku.

Zebrani z wielkim zadowoleniem opuszczali salę, wierząc, że wreszcie nastąpi długo oczekiwana poprawa. Ludzi tych jednak spotkał zawód i rozczarowanie.

Nieudolny przewodniczący G.R.N. w Pieńsku urzęduje nadal. Praca Komisji Mieszkaniowej nie uległa poprawie. Pracownicy PZZS do dnia dzisiejszego mieszkań nie otrzymali. Kierownictwo gospody zostało wprawdzie zmienione, lecz sytuacja w gospodarstwie nie zmieniła się. Zaopatrzenie sklepów również nie uległo poprawie. Na przykład w okresie świątecznym dał się odczuć duży brak towarów. Jedynie wódki było pod dostatkiem.

Piękne uchwały to jeszcze nie wszystko. Sesja wyjazdowa nie tylko nie spełniła ważnego zadania, lecz przeciwnie, wywołała rozgoryczenie wśród ludności.

Słuszne uchwały nie zostały zrealizowane z powodu braku kontroli wykonania uchwał ze strony Prezydium Powiatowej Rady Narodowej w Zgorzelcu.

(Gazeta Robotnicza Nr 102).

ze strony komitetów partyjnych sprzyja w wielu wypadkach zastojowi biurokratycznemu w tych instytucjach, których sensen. istnienia jest powiązanie z masami i walka z biurokracją.

Nie znaczy to jednak, że nie nastąpiły olbrzymie zmiany na tym terenie, że w ciągu jednego roku nie dokonała się rzeczywista rewolucja w zakresie pracy rad narodowych i pracy z radami.

Dziś jednak nadchodzi czas, kiedy kredyt przejściowej cierpliwości udzielony tym instytucjom przez masy pracujące, które doceniają wagę przeszkód wynikających z ogromu nowych zadań przydzielonych radom narodowym, zaczyna się wyczerpywać, kiedy krytyka i samokrytyka muszą stać się biczem biurokracji w radach narodowych, kiedy sprawy rad narodowych muszą stanąć na porządku dnia pracy polityczno-partyjnej jako jeden z najważniejszych elementów walki o front narodowy, o łączność z masami“.

JAK TO GMINA STRZELNO - POŁUDNIE USIŁOWAŁA UBIEC W „SIEWIE POKOJU“ GMINĘ GNIEWKOWO

Gmina Gniewkowo, pow. Inowrocław, zawarła pisemną umowę dotyczącą współzawodnictwa w „siewie pokoju“ z gminą Strzelno-Południe. Akt podpisany został nader uroczyście, po czym zabrano się do roboty. Tej było niemało, gdyż w chwili zawierania umowy, nie wszystko jeszcze było do akcji gotowe — na co uskarżali się strzelnianie. Toteż w zdumienie wprawił gniewkowiec przesłany telefonicznie w dniu 14 kwietnia b.r. w południe, meldunek przewodniczącej Prezydium G.R.N. w Strzelnie, pow. Mogilno, ob. Galewskiej, o całkowitym zakończeniu przez jej gminę akcji siewnej.

— Od razu, tak szybko? Chyba „lipa“ — powiedzieli chłopie Gniewkowa.

Przewodniczący Prezydium G.R.N. ob. Trojanowski postanowił sam stwierdzić rzeczą na miejscu. Siadł na rower i w poniedziałek 16 kwietnia b.r. objechał ponad 40 km. gminy konkurencyjnej. Ale zaledwie wjechał w jej granice, cóż zobaczył? Co rusz spotykał na polu chłopów w najlepsze zajętych jeszcze siewem, który rzekomo miał być ukończony.

— Co robicie tu dziadku? — zagadnął chłopca Alojzego Ruszkiewicza w Młynicy. — Co siejecie?

— A no owiesek obywatelu. Jeszcze mi z 8 mórg tego zostało.

To samo posłyszał od jego sąsiada Łożyńskiego, który miał tego dnia do zasiewu także 8 mórg mieszanki. Tak było i u Stanisława Rejniaka.

W drugiej gromadzie, Młynach — siali jeszcze mieszankę kłosową — chłop Dopierała, Michał Głuszak...

Podobne obrazki ob. Trojanowski widział w innych wsiach tej gminy, a każdy z chłopów napotykanym na polu zapewniał, iż „siew pokoju“ zakończy się nie przed, niż 18 lub 19 kwietnia b.r. Ob. Trojanowski przywoływał wszędzie sołtysów i pospisywał urzędowo protokoły.

Pytamy — jak wygląda w świetle tych faktów meldunek przewodniczącej Prezydium G.R.N. ob. Galewskiej? Na podstawie czego orzekła zakończenie siewu w gminie już w sobotę 14 kwietnia b.r. i wysłała zawiadomienie o tym do Gniewkowa?

(Gazeta Pomorska Nr 108).

Adres Redakcji: Warszawa, Al. Stalina 3. Kancelaria Rady Państwa. Tel. 89000-005 Red. — 131. Sekr. — 263.

Redaguje Komitet. Przyjmowanie interesantów codziennie od 12 — 14

Prenumerata 1 egz. kwartalnie 7 zł 20 gr.

Prenumeratę przyjmuje P. P. K. „Ruch“ — Oddz. Woj. w Warszawie, Srebrna 16, tel. 80420 na konto PKO nr. I — 6800.

Wydawca: Spółdzielnia Wyd.-Ośw. „Czytelnik“. Drukarnia RSW „Prasa“, Marszałkowska 3/5.

2-B-29150